

ห้องสมุดสำนักงาน ก.พ.
LIBRARY OF THE OFFICE OF CSC

ชาเคียรวาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

陛下在โอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๔๘

วโรกาสเฉลิมชนม์	พระภูวาล	ภูมิพลอดุลยเดช
ผองไทยทั่วแดนเทศ	เทิดศุภณฤเบศ	แปรศแห่งวงศ์จักรี
สรรเสริญของศักราช	ช ปกชาตรี	สขีไถ้ร่วมสมภาร
ทั่วแดนไทยแดนสยาม	ชิตภักศักราช	ชจิษฐานช่วยพระพรชัย
ด้วยศุภณฤเบศ	เสริมชกิตย	สรรพภัยมิไถ้ยนิยล
บารมี ช เพิ่มพูนผล	กฤตสบันถล	กมลเกษมเปรมปรีศ
พละ สขะ ราศี	ไพบูลย์ทวี	กรณิไถ้ท่งขำรูป
สืบราชย์สืบศกศัไซศูรย์	ทวยราชภูริเทิดศุภณ	ชังกูรเทียรศิก่งทำชาย
ประสงศัไถ้สมถังทมาย	พิศุทชัพรทวาย	ฤสาชชนม์ยั้งนิเนน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงาน ก.พ.

(เทมวศี บรรเทา ประพันธ์)

บทบรรณาธิการ

สวัสดิ์ดีค่ะ

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาทหาร

ราชสารข้าราชการ ขอน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล
และขอพระราชทานพระพรเสด็จไปประทับที่ความดีของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาระบบราชการ :
ต้นแบบของการบริหารราชการแบบบูรณาการ ตัวอย่างความสำเร็จ และ
เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงมาเผยแพร่แก่พระเกียรติคุณ ด้วยความสำนึกในพระ
มหากรุณาธิคุณ สักเกล้าฯ สักน้อมกระหม่อม ที่ทรงพระบารมีแผ่ไพศาลให้ความร่มเย็น
เป็นสุขแก่พสกนิกรโดยทั่วหน้า

สำหรับราชสารข้าราชการฉบับนี้ ขอนำเสนอบทความเรื่อง มิติใหม่ของ
การวิพากษ์ระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน
ซึ่งท่านจะได้รับทราบแนวคิดในการวิพากษ์ระบบคุณธรรม สภาทนายความและที่
สำคัญ คือ มิติใหม่ : มุมมองที่เปลี่ยนไปในภาควิชาการระหว่างพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. .... ติดตามด้วยเรื่อง "เอทานอล" พลังงาน
ทดแทนอย่างยั่งยืนที่อยู่ในความสนใจของท่านผู้อ่านว่าคืออะไรและจาก
เอทานอลมาเป็นแก๊สโซฮอล์ ที่ช่วยชาติช่วยไทยได้อย่างไร จากนั้น จะนำท่าน
ผู้อ่านเปลี่ยนบรรยากาศ นโยบาย Modern State-Modern Administration
ของเยอรมัน ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลเยอรมัน ในการพัฒนาระบบราชการ
สู่ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาระบบราชการ และบัตرسันท์ที่เกี่ยวกับ
ตั้งเรื่องกล่าวหา ท่านผู้อ่านจะได้ทราบว่าบัตرسันท์ที่นั่น มีผลต่อผู้ถูกกล่าวหา
หรือไม่ และที่ขะลิมเสียมได้คือ คอสมันท์ประจำที่อุทิศตัวอย่างพระโยชน์
ในแวดวงราชการ

บรรณาธิการ

เจ้าของ

สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

โทร. ๐-๒๒๘๑-๙๔๔๔, ๐-๒๒๘๑-๓๓๓๓ ต่อ ๒๑๓๔

ที่ปรึกษา

นายปรีชา	วิชาภัย
นางสาวนิดา	นวลบุญเรือง
นางสาวทัศนีย์	ธรรมสิทธิ์
นางศรีพนม	บุญนาค
นางสุภาวดี	เวชศิลป์

บรรณาธิการ

นางสาวเอมอร อร่ามกุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางฉันทิพย์ จำเต็มเผด็จศึก

กองบรรณาธิการ

นางมันทนา	บรรจงแท้
นายเอกศักดิ์	ตรีกรุณาสวัสดิ์
นางสาววันเพ็ญ	นาคแจ้ง
นายองชัย	เจษฎาชีวิน
นางอัจฉรา	ภูริศุปต์
นายสมพงษ์	เกษตราอำนาจ
นางสาวอุทุมพร	เลื่องลือเจริญกิจ
นางสาวเหมวดี	บรรเทา
นางสาวบุญญารัตน์	กัลลิตทอง

ภาพปก

พระบรมสาทิสลักษณ์จากปฏิทิน
บริษัท ไอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๙

ศิลปิน

นายคึกกัย ชุนพลพิทักษ์

ออกแบบปก

นางสาวพจนีย์ ช่วยทอง

ผู้จัดการสวัสดิการ

นายเกียรติศักดิ์ เบญจนิรติชัย

พิมพ์ที่

บริษัท พันนา บรรจุกัณฑ์
โทร. ๐-๒๒๓๖-๖๕๕๐-๘ แฟกซ์ ๐-๒๒๓๘-๑๐๗๔

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อเผยแพร่งานวิชาการและความเคลื่อนไหวทางด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ
๔. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการ

ต้องการให้ข้อเสนอแนะ ตามปัญหา ระเบียบ
ราชการหรือส่งบทความ แสดงความคิดเห็น

โปรดส่งไปที่

บรรณาธิการวารสารข้าราชการ
สำนักงาน ก.พ. ถ.พิษณุโลก เขตดุสิต
กท. ๑๐๓๐๐

- อาเศียรวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๔๘

บทความ

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนา : ต้นแบบของการบริหารจัดการแบบบูรณาการ
สมพล พันธุ์มณี ๑
- เศรษฐกิจพอเพียง
ชมนาด พงศ์พนรัตน์ ๑๒
- ๑๘.๙๖๓๓ ฉบับพิเศษ
๑๘.๙๖๓๓ ฉบับพิเศษ ๒๔
- มิติใหม่ของการพิทักษ์ระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของ
ข้าราชการพลเรือน
รังสิมา ชารุภา ๒๔
- "เอทานอล" พลังงานทดแทนอย่างยั่งยืน
ดร.ธวัฒน์ โสมภทา ๓๐
- นโยบาย "Modern State - Modern Administration" ของเยอรมัน
ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ ๓๘
- บัตรสนเท่ห์ กับการตั้งเรื่องกล่าวหา
อนุสรณ์ สุขแสงทอง ๔๒

คอลัมน์ประจำ

- จากภาพสู่ข่าว ๔๗
- สรุปสาระสำคัญ การประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการ
ระดับปลัดกระทรวง ประจำเดือนตุลาคม ๒๕๔๘
- เรื่อง "แผนนิติบัญญัติและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ในงานร่างกฎหมาย" ๔๘
- สรุปสาระสำคัญ การประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการ
ระดับปลัดกระทรวง ประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๘
- เรื่อง "การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศด้านแรงงาน" ๔๘
- ฉันทิพย์ จำเต็มเผด็จศึก
สมพงษ์ เกษตราอำนาจ ๖๘
- มติ ก.พ. ที่ผ่านสใจ
มันทนา บรรจงแท้ ๖๘
- มุม "เพื่อนบุคลากร"
ส.ส.ป. ๗๔
- ท่อไอเสีย
เทอร์โบ ๗๗
- รู้ศัพท์รู้แสง
ไกรวิทย์ ๘๓
- อุทาหรณ์ก่อนทำผิด
เอกศักดิ์ ตรีกรุณาสวัสดิ์ ๘๔
- สื่อสารเรื่องการสอบ
เหมวดี บรรเทา ๙๓
- กฎระเบียบ และเรื่องที่น่ารู้
ธงชัย เจษฎาชีวิน ๙๔
- ข่าว กบข ๑๐๐

หน้า

๑

๑๒

๒๔

๓๐

๓๘

๔๒

๔๗

๔๘

๖๘

๗๔

๗๗

๘๓

๘๔

๙๓

๙๔

๑๐๐

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ :

ต้นแบบของการบริหารจัดการแบบบูรณาการ

สมพล พันธุ์มณี*

นับเป็นเวลากว่า ๒๐ ปี มาแล้วที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อค้นคว้าวิจัย แสวงหารูปแบบการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพ “ภูมิสังคม” ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งสภาพพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสังคมนวัตกรรม วิถีชีวิตของผู้คน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ คือ การย่อส่วนภูมิประเทศแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน แล้วทำการศึกษาการพัฒนาด้านเกษตรกรรม สาขาต่าง ๆ เป็นแหล่งสาธิตจัดแสดงผลสำเร็จของการพัฒนา เป็น “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” เปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวตลอดเวลา จัดการฝึกอบรมวิทยาการแผนใหม่เพื่อให้เกษตรกรผู้สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญ ในการ “บูรณาการ” แผนงานงบประมาณ

และบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ ให้มาทำงานร่วมกันในลักษณะ “ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ” ให้บริการปัจจัยการผลิตและความรู้แก่ราษฎรในทุก ๆ ด้าน ณ สถานที่แห่งเดียว

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็นที่ประจักษ์ในความสำเร็จของการพัฒนาพื้นที่ เป็น “ตัวอย่างความสำเร็จ” ให้เกษตรกรผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงานและนำไปประยุกต์ ใช้พัฒนาการประกอบอาชีพให้มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นปีละนับแสนคน บริเวณพื้นที่ของศูนย์ฯ มีการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ พัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน จัดระบบชลประทาน จัดการแปลงสาธิตด้านการเกษตรต่าง ๆ ตลอดจนมีการขยายผลการพัฒนาไปยังหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ซึ่งแต่ละแห่งมีผลสำเร็จแตกต่างกันไปตามจุดเน้นการพัฒนาและความแตกต่างของสภาพพื้นที่ดังต่อไปนี้

* เลขานุการ กปร.

เขาคินฮ้อน : คีนชีวิตให้แผ่นดิน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินฮ้อนฯ ตั้งอยู่ที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จากเดิมสภาพป่าไม้ในพื้นที่ที่มีความเสื่อมโทรมอย่างมาก เนื่องจากราษฎรบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า เพื่อปลูกมันสำปะหลังทำให้สภาพดินเกิดการชะล้างพังทลาย ลักษณะดินเป็นทรายจัด และสภาพภูมิประเทศ มีความลาดชันเกิดการชะล้างพังทลายของดินสูง เกษตรกรขาดความเข้าใจในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนวิธีการปลูกพืชยังขาดความถูกต้องในวิธีการต่าง ๆ เป็นต้นว่า ขาดการบำรุงดินและมีการปลูกพืชชนิดเดียวติดต่อกันเป็นเวลานานโดยเฉพาะมันสำปะหลัง ทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ รวมทั้งขาดแคลนแหล่งน้ำและลักษณะดินไม่อุ้มน้ำ จึงทำให้ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง

เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริให้ก่อตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินฮ้อนอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริขึ้นเป็นแห่งแรก เพื่อให้เป็นศูนย์ตัวอย่างด้านการพัฒนาเกษตรกรรมที่สมบูรณ์แบบทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำ พื้นฟูสภาพป่า การพัฒนาดิน การวางแผนปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินฮ้อนฯ มีลักษณะการดำเนินงานแบบบูรณาการมีหลายหน่วยงานร่วมกันดำเนินงาน โดยมีกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักมีพื้นที่ความรับผิดชอบแบ่งเป็นพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินฮ้อนฯ ๑,๒๕๐ ไร่ และพื้นที่ส่วนพระองค์ ที่อยู่ติดกับศูนย์ศึกษาฯ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้เป็นพื้นที่วิจัย และทดสอบพัฒนาด้านเกษตรกรรม เนื้อที่ ๖๕๕ ไร่ รวมเป็นเนื้อที่ทั้งหมด ๑,๙๐๕ ไร่ การพัฒนาป่าไม้และอนุรักษ์ธรรมชาติ ได้แก่ งานสวนพฤกษศาสตร์ได้ปรับปรุงบำรุงพันธุ์ไม้เดิมและปลูกไม้มีค่าหายากทางเศรษฐกิจ เช่น พยุง ประดู่ ชิงชัน กลุ่มไม้ในพุทธประวัติ ได้แก่ ต้นเกด นิโครธ มุจลินทร์ ฯลฯ ไม้ในวรรณคดี ได้แก่ กาลหลง โยธกา คัดเค้า กรรณิการ ฯลฯ เพิ่มเติมกับไม้ที่มีอยู่เดิม เพื่อให้มีสภาพป่าธรรมชาติที่สมบูรณ์อุดมไปด้วยพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ ในพื้นที่ประมาณ ๔๐๐ ไร่ โดยปลูกไม้แยกเป็นวงศ์ต่าง ๆ ๑๐ วงศ์ คือ วงศ์ไม้แดง วงศ์ไม้ยาง วงศ์ไม้ไทร วงศ์ไม้ปาล์ม วงศ์ไม้แค วงศ์ไม้ไผ่ วงศ์มะเกลือ วงศ์สะเดา และวงศ์เตย อีกทั้งมีการปรับปรุงทางเดินชมทัศนียภาพและสวนป่าสมุนไพรที่ปลูกรวบรวมไว้มีประมาณ ๔๐๐ ชนิด เนื้อที่ ๑๕ ไร่ เพื่อให้ผู้สนใจเข้าชม เปิด

บริการห้องอบสมุนไพร ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร ปัจจุบันผลิต และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ได้แก่ แชมพู ดอกอัญชัน ครีมนวดผสมดอกอัญชัน สบู่เหลว ขมิ้นชัน ยาหม่องเสลดพังพอน ยาแก้ปวดตะไคร้หอม ยาอบสมุนไพร น้ำมันไพล ยาหม่องน้ำ สบู่ว่านสาวหลง การผลิตกล้วยไม้ ประดู่ มะค่า มะกอกน้ำ ราชพฤกษ์ การส่งเสริมและสาธิต การเลี้ยงไก่พื้นเมือง เปิดเทศ การผลิตพันธุ์ปลา แจกจ่ายให้ราษฎร

การฟื้นฟูทรัพยากรดิน โดยดำเนินการสำรวจ วางแผน การใช้ประโยชน์ที่ดิน วางระบบ การอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการอบรมถ่ายทอด เทคโนโลยี เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของ หน้าดิน สนับสนุนบ่อน้ำประจำไร่นา สาธิตและ ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ ปรับปรุงพื้นที่ ดินเปรี้ยว ส่งเสริมระบบการเกษตร ผสมผสาน การผลิตและส่งเสริมการปลูกแฝก ๑๐ ล้านกล้า/ปี

การฟื้นฟูทรัพยากรแหล่งน้ำ ได้ก่อสร้าง อ่างเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำ สระเก็บน้ำขนาดเล็ก และบำรุงรักษาแหล่งน้ำที่จัดสร้างไว้แล้ว รวมทั้ง

จัดหาแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้ในฤดูแล้ง

การวิจัย ทดสอบ โดยศึกษาเปรียบเทียบ การจัดการดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อปลูกมันสำปะหลัง ศึกษาวิจัยด้านสุกรพันธุ์ผสมพ่อพันธุ์ ดุรอดเจอซี และการสกัดน้ำมันหอมระเหยจาก พืชสมุนไพรและพรรณไม้ป่า

การฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยจัดหลักสูตรการฝึกอบรม ๖ หลักสูตรมี ราษฎรเข้ารับการอบรมประมาณ ๒,๒๙๘ คน/ปี และเข้ามาศึกษาดูงานของศูนย์ฯ ประมาณ ๗๘,๔๐๗ คน/ปี รวมทั้งได้มีการสาธิต ฝึกอบรม และให้บริการปัจจัยการผลิตในหมู่บ้านรอบ ศูนย์ฯ ๑๕ แห่ง ในเขตอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

อ่าวคุ้งกระเบน :

อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรชายฝั่ง

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ ตั้งอยู่ที่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๔ และเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๔ ให้พิจารณาจัดพื้นที่ที่เหมาะสม พื้นที่ ป่าสงวนเสื่อมโทรมหรือพื้นที่สาธารณประโยชน์ จัดทำโครงการพัฒนาอาชีพด้านการประมงและ การเกษตรบริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดจันทบุรี โดยตั้งเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาเช่นเดียวกับ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจาก

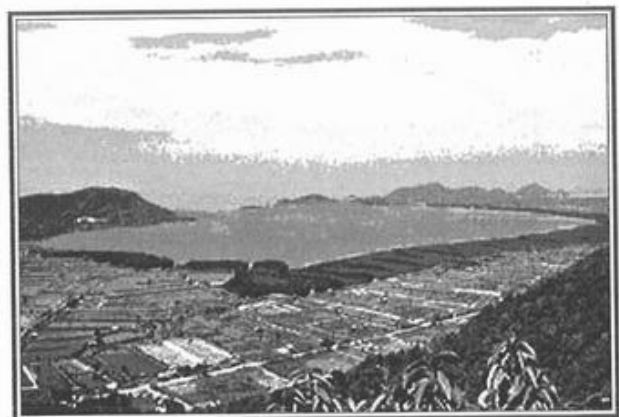
พระราชดำริ และให้เป็นศูนย์ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาในเขตที่ดินชายทะเล

หน่วยงานต่าง ๆ ได้ร่วมกันดำเนินงานสนองพระราชดำริในการศึกษา ทดลอง วิจัย เพื่อหารูปแบบการพัฒนาและจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่จากยอดเขาสู่ท้องทะเล เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศน์ในรูปแบบบูรณาการ พร้อมทั้งส่งเสริมพัฒนาอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่รอยต่อระหว่างเชิงเขากับป่าชายเลน อาทิ การพัฒนาป่าไม้ เกษตร ปศุสัตว์ เกษตรอุตสาหกรรม และการประมง

การดำเนินงานของศูนย์ฯ สามารถฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ได้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนที่เสื่อมโทรม ส่งผลให้ปัจจุบันป่าชายเลนบริเวณอ่าวคุ้งกระเบนมีความอุดมสมบูรณ์และมีความหนาแน่น มีการจัดทำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) โดยความร่วมมือกับ CIDA (Canadian International Development Agency) ประเทศแคนาดา เมื่อปี ๒๕๓๓ การอนุรักษ์สัตว์น้ำโดยการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ อาทิ กุ้งแชบ๊วย

กุ้งกุลาดำ ปลากระพงขาว ปลากระรัง และปูม้า จำนวน ๒๐ ล้านตัว/ปี ซึ่งส่งผลให้ประมงขนาดเล็กสามารถจับสัตว์น้ำได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังสนับสนุนการศึกษาดูงานในรูปแบบ “การท่องเที่ยวเชิงพัฒนา” โดยมีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงานปีละกว่า ๒ แสนคน จนได้รับรางวัลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ และปี พ.ศ. ๒๕๔๕ อีกทั้งมีการพัฒนาฟื้นฟูอาชีพประมง ในรูปแบบผสมผสานในเรื่องอาชีพ ร่วมกับการรักษาสีงแวดล้อม ส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งทะเลระบบปิด โดยการจัดทำระบบชลประทานน้ำเค็ม ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพในการผลิตกุ้งทะเลรอบอ่าว ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการรักษาสีงแวดล้อม

นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ได้นำผลการศึกษาวิจัยในแต่ละด้านที่ประสบผลสำเร็จแล้วไปขยายผลสู่เกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ และพื้นที่ใกล้เคียงได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเน้นในกิจกรรมหลัก ได้แก่ การเลี้ยงปลาในโรงเรียน การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การประมงชายฝั่งพื้นบ้าน การแปรรูปผลผลิตการเกษตรและการประมง การเกษตร

แบบผสมผสานและทฤษฎีใหม่ และการเลี้ยงสัตว์
ตั้งจะเห็นได้จากการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่ม
อาชีพต่าง ๆ ตามหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ถึง ๒๐ กลุ่ม
ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในการถ่ายทอด
เทคโนโลยีทางด้านวิชาการและปฏิบัติการ รวมทั้ง
จัดสร้างศูนย์จำหน่ายสินค้าชุมชน เพื่อเป็นแหล่ง
สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

พิกุลทอง : แกล้งดินเปรี้ยวให้ทำงานได้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ตั้ง
อยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริเกี่ยวกับ
โครงการ สรุปความว่า ด้วยพื้นที่จำนวนมาก
ในจังหวัดนราธิวาสเป็นที่ลุ่มต่ำ มีน้ำขังตลอดปี
ดินมีคุณภาพต่ำ ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดประมาณ
๓ แสนไร่ เกษตรกรจำนวนมากไม่มีที่ทำกิน
แม้เมื่อระบายน้ำออกจากพื้นที่หมดแล้ว ยัง
ยากที่จะใช้ประโยชน์ทางการเกษตรให้ได้ผล
ทั้งนี้เนื่องจากดินมีสารประกอบไพไรท์ ทำให้
เกิดกรดกำมะถัน เมื่อดินแห้งทำให้ดินเปรี้ยว
ควรปรับปรุงดินให้ดีขึ้น ดังนั้น เห็นสมควรที่
จะมีการปรับปรุงพัฒนา โดยให้มีหน่วยงาน
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการศึกษาและ
พัฒนาพื้นที่พรุร่วมกันแบบผสมผสาน และนำ
ผลสำเร็จของโครงการไปเป็นแบบอย่างในการ
ที่จะพัฒนาพื้นที่ดินพรุในโอกาสต่อไป

หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีกรมพัฒนาที่ดิน

เป็นหน่วยงานหลักได้ร่วมดำเนินงานสนอง
พระราชดำริ ตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๒๕
เกิดผลงานด้านต่าง ๆ เป็นลำดับ อาทิ งานศึกษา
ทดลอง วิจัย เพื่อหารูปแบบแนวทางการพัฒนาที่
เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ นำผลสำเร็จ
ไปส่งเสริมให้กับเกษตรกรในการประกอบอาชีพ
เช่น การศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงความเป็น
กรดของดินกำมะถัน (แกล้งดิน) สามารถนำไป
ปรับปรุงดินให้เพาะปลูกได้ การศึกษาวิธีการใช้
หินปูนผสมน้ำเปรี้ยวเพื่อเจือจางความเป็นกรด
เพื่อให้สามารถทำการเกษตรได้ การตั้งโรงงาน
สกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก การผลิต
น้ำมันไบโอดีเซลจากปาล์ม การปลูกพืชแซมยาง
การปลูกป่าเสม็ด ฯลฯ

สำหรับการดำเนินงานขยายผลศูนย์ฯ ได้
นำผลสำเร็จจากการศึกษาทดลองวิจัยในรูปแบบ
ต่าง ๆ เช่น การส่งเสริม การสาธิต การฝึกอบรม
เกษตรกรลงไปในพื้นที่ต่าง ๆ ได้แก่ หมู่บ้าน
รอบศูนย์ฯ จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน และพื้นที่ใกล้เคียง
เช่น ที่บ้านยูโย โคกอิฐ โคกโน ตำบลพร่อน
อำเภอตากใบ เนื้อที่รวม ๓๐,๐๖๕ ไร่ สามารถ
นำวิชาการไปพัฒนาพื้นที่จนประสบผลสำเร็จ

จากที่เคยปลูกข้าวได้ไม่เกิน ๒๐ ถัง/ไร่ เป็นมากกว่า ๕๐ ถัง/ไร่ นอกจากนี้ยังเข้าไปดำเนินการขยายผลการพัฒนาที่พรุแมแม จังหวัดปัตตานี ซึ่งสามารถปรับปรุงดินจนสามารถปลูกข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ผลผสมผสาน จำนวน ๑,๖๕๐ ไร่ และโครงการฟื้นฟูและพัฒนาการเกษตรในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำบางนราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเขตอำเภอตากใบ และเจาะไอร้องเพื่อพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด บริเวณ ๒ ฝั่งแม่น้ำบางนรา ซึ่งสามารถปลูกข้าวนาปรังและชุดยกร่องปลูกพืชผักแบบผสมผสานในพื้นที่บ้านตอหลัง และบ้านทรายขาว อำเภอตากใบ บ้านโคก และบ้านจิวะ อำเภอเจาะไอร้อง

นอกจากการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อทำการปลูกข้าว ศูนย์ฯ ยังได้ส่งเสริมให้ราษฎรประกอบอาชีพเกษตรอื่น ๆ อาทิ การทำเกษตรผสมผสาน การผลิตผักปลอดสารพิษ การเพาะเห็ด การปลูกไม้ผล ไม้ดอกไม้ประดับ การเลี้ยงไหม การเลี้ยงสัตว์ เช่น โค แพะ แกะ การเลี้ยงปลา รวมทั้งการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น การผลิตข้าวซ้อมมือ เป็นต้น

**ภูพาน : พัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับ
ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม**

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เดิมเป็นป่าโปร่ง เนื่องจากมีปัญหาการตัดไม้สำหรับเป็นฟืนและ

ใช้พื้นที่ทำเกษตรกรรม ป่าไม้ที่อยู่เหนือพื้นที่ถูกทำลายไปมาก จึงไม่มีน้ำในหน้าแล้ง น้ำไหลแรงในหน้าฝน ทำให้มีการชะล้างหน้าดินบางลง และเกลือที่อยู่ใต้ดินจะขึ้นมาบนผิวดินเป็นหย่อม ๆ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปขาดความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะดินที่มีคุณภาพต่ำ เป็นดินทรายอุ้มน้ำได้น้อยและมีความเค็มของดินแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีน้อยทำให้ผิวดินขาดความชุ่มชื้น ส่งผลให้การเพาะปลูกพืช และการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอื่น ๆ ได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร ประชาชนจึงประสบปัญหาหารายได้ต่ำเป็นผลให้ประชาชนเหล่านี้บุกเบิกแผ้วถางป่าเพื่อการประกอบอาชีพ ผลกระทบที่ตามมาคือวงจรของความแห้งแล้งอันสืบเนื่องมาจากการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำลำธาร รวมทั้งระบบนิเวศวิทยาที่หลากหลายและเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้พิจารณาจัดทำโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา

ภูพานฯ ขึ้น ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ได้ร่วมกัน
 ดำเนินงานสนองพระราชดำริ โดยกรมชลประทาน
 เป็นหน่วยงานหลัก แบ่งพื้นที่เป็นแปลงสาธิต
 ๒,๓๐๐ ไร่ พื้นที่ศึกษาการพัฒนาป่าไม้ ๑๑,๐๐๐
 ไร่ งานศึกษาทดลองที่ประสบความสำเร็จนำไป
 ขยายผลส่งเสริมการพัฒนาให้แก่ราษฎร ได้แก่
 พันธุ์ข้าวสกลนคร อูบล ๒ กข.๖ กข.๑๕ ข้าว
 หอมมะลิ ๑๐๕ และปทุมธานี พืชไร่ ได้แก่
 ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ข้าวโพดฝักอ่อน ข้าวโพดฝัก
 สด ไม้ผล ได้แก่ มะม่วง ศก.๐๐๙ ลิ้นจี่ นพ.๑
 มะขามเปรี้ยว ศก.๐๑๙ การเพาะเห็ด การปลูก
 ยางพารา หม่อนพันธุ์ดี การแปรรูปวันเส้น และ
 น้ำตาลจากอ้อย การสาธิต และส่งเสริมการเลี้ยง
 ไก่พื้นเมือง เปิดเทศ สุกรหมอยาน โค-กระบือ
 พันธุ์พื้นเมือง การผลิตพันธุ์ปลาแจกจ่ายให้ราษฎร
 การผลิตกล้าไม้มะม่วง หวายดง สัก ไม้ตง การ
 สาธิตและส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก การปรับปรุง
 แปลงนา การผลิตและส่งเสริมการปลูกแฝก
 จัดหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีพ ๓๓ หลักสูตร

มีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมประมาณ ๒,๐๐๐
 คน/ปี และเข้ามาศึกษาดูงานของศูนย์ฯ ประมาณ
 ๑๕,๐๐๐ คน/ปี

การสาธิต ฝึกอบรม และให้บริการปัจจัย
 การผลิตในหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ๒๑ แห่ง ในเขต
 อำเภอเมืองและอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร
 นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการ
 แก่ศูนย์สาขา ๓ แห่ง คือ โครงการพัฒนาพื้นที่
 ลุ่มน้ำห้วยบางทราย จังหวัดมุกดาหาร โครงการ
 พัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน อำเภอเขาวง จังหวัด
 กาฬสินธุ์ และโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำก่ำ
 จังหวัดนครพนม

ห้วยฮ่องไคร้ : พื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ ตั้งอยู่ที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ นับตั้งแต่ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบันได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยมีผลของการพัฒนาปรากฏอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรมมากมายหลายประเภทกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นฟูสภาพป่าโดยการก่อสร้างฝายต้นน้ำลำธาร (CHECK DAM) เพื่อรักษาและชะลอความชุ่มชื้นของดินในฤดูแล้ง อันนำมาซึ่งประโยชน์ในการปลูกป่า และเป็นแนวป้องกันไฟป่าเปียก (WET FIRE BREAK) โดยเฉพาะในช่วงระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมา ไม่ปรากฏว่ามีไฟป่าเกิดขึ้นในบริเวณศูนย์ฯ อีก นอกจากนี้พื้นที่ ๘,๕๐๐ ไร่ ที่เคยแห้งแล้งกลับฟื้นคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์ โดยเปลี่ยนสภาพจากป่าเต็งรังเป็นป่าเบญจพรรณความหนาแน่นของต้นไม้เพิ่มขึ้นรวมถึงพันธุ์ไม้ กกล้วยไม้ และมีสัตว์ป่าคืนถิ่น โดยเฉพาะนกมีจำนวนถึง ๑๒๒ ชนิด

จากผลสำเร็จที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ได้มีการขยายผลและเผยแพร่แนวทางการฟื้นฟูสภาพป่าไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ข้างเคียงศูนย์ฯ ได้แก่ โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวางอำเภอดอยสะเก็ด โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และพื้นที่อื่น ๆ ในภาคเหนือ ได้แก่ พื้นที่อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พื้นที่อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง และพื้นที่อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

ไม่เพียงแต่การขยายผลด้านการฟื้นฟูสภาพป่าไม้เท่านั้น ศูนย์ฯ ยังได้ขยายผลสำเร็จด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม ปศุสัตว์ ประมง ไปยังราษฎรหมู่บ้านรอบศูนย์ ซึ่งมีรูปแบบวิธีการง่าย ๆ และประหยัด ราษฎรสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำรงชีวิตได้

นอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าวและพื้นที่บริเวณใกล้เคียงจะได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพต้นน้ำลำธารให้สมบูรณ์แล้ว ยังมีสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นคือ ความร่วมมือร่วมใจ ของชาว

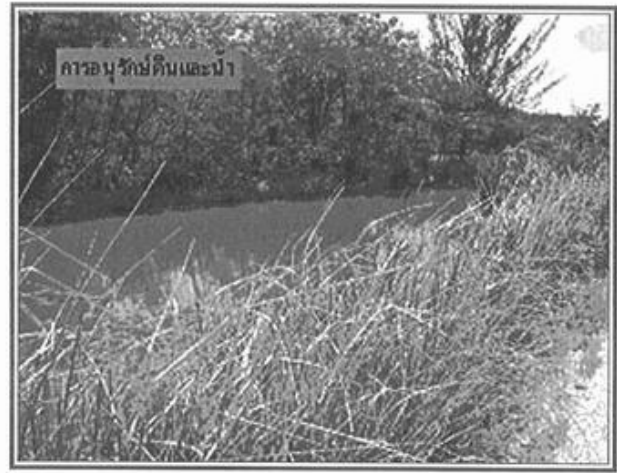

บ้านในพื้นที่ ความรักและห่วงใยในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ความพยายามที่จะพัฒนาพื้นที่ที่ตนอยู่อาศัยและการอยู่ร่วมกันได้กับป่าไม้ โดยพึ่งพาอาศัยกันและกัน ตลอดจนราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้

**ห้วยทราย : พัฒนาพื้นที่ดินดานไม่ให้
เป็นทะเลทราย**

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ตั้งอยู่ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี แต่เดิมมาสภาพภูมิประเทศในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดอื่น ๆ ใกล้เคียง มีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก ภายหลังราษฎรจากพื้นที่ต่าง ๆ อพยพเข้ามาอาศัยทำกิน โดยบุกรุกแผ้วถางป่า ทำลายป่า ทำการเกษตรอย่างผิดวิธี การขาดการบำรุงรักษาคุณภาพดิน ทำให้พื้นที่บริเวณดังกล่าวเปลี่ยนแปลงสภาพไปอย่างรวดเร็ว หน้าดินถูกชะล้างความอุดมสมบูรณ์ไปหมดสิ้น ดินกลายเป็นทรายและดินดานที่ไม่มีแร่ธาตุที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ความสมดุลทางธรรมชาติถูกทำลาย เกิดภาวะฝนทิ้งช่วง ความแห้งแล้งของพื้นที่แผ่ขยายเป็นวงกว้าง

ด้วยเหตุนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงมีพระราชดำริให้พัฒนาพื้นที่นี้เป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อมด้วยการปลูกป่า และจัดหาแหล่งน้ำโดยจัดให้ราษฎรที่ทำกินอยู่เดิมได้มีส่วนร่วมในการรักษาป่าไม้และ

ได้ประโยชน์จากป่าไม้ควบคู่ไปกับการพัฒนาเกษตรกรรมที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาอาชีพ

หน่วยงานต่าง ๆ ได้ร่วมกันสนองพระราชดำริ โดยกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นหน่วยงานหลัก เริ่มต้นด้วย การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยได้ทำการปลูกฟื้นฟูและบำรุงรักษาป่าไม้พื้นที่ ๔,๗๐๐ ไร่ ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ต้นน้ำรูปแบบต่าง ๆ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน สร้างฝายชะลอน้ำในร่องเขา พัฒนาแหล่งน้ำโดยสร้างอ่างเก็บน้ำ และระบบส่งน้ำแบบภูเขาป่าบริเวณเขาเสวยกะปิ และเขากะปุกเพื่อช่วยพื้นที่การปลูกป่า การขุดลอกลำห้วยต่าง ๆ นอกจากนี้ยังดำเนินการพัฒนาป่าไม้ ได้แก่ ศึกษาทดลองปลูกพันธุ์ไม้ดั้งเดิมการปลูกป่า สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า เช่น เนื้อทราย ละอง ละมั่ง เก้ง นกยูง ไก่ฟ้าชนิดต่าง ๆ ซึ่งสัตว์ป่าสามารถขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนมากขึ้น มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาดินโดยวางแผนการใช้ประโยชน์ วาง

ระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำโดยทดลองปลูกหญ้า
แฝกรูปแบบต่าง ๆ การสาธิตการปรับปรุงดิน
โดยใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก เป็นต้น

ดำเนินการศึกษาทดลองในหลาย ๆ ด้าน
ได้แก่ วนเกษตร เกษตรธรรมชาติ ฟาร์มผสม
ผสม การสร้างพันธุ์ลูกผสมสองชั้นในพืชผัก
รับประทานสดที่สำเร็จแล้ว คือ มะเขือ พริก แดงโม
และแดงไทย การขยายพันธุ์และเพาะเลี้ยงกบนา
และกบ Bull Frog วิจัยและปลูกรวบรวมพันธุ์
พืชสมุนไพร

ขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยนำ
ผลการศึกษาทดลองที่ประสบผลสำเร็จถ่ายทอด
ออกไปสู่ราษฎรหมู่บ้านรอบศูนย์ จำนวน ๒๒
หมู่บ้านและประชาชนทั่วไป เพื่อให้สามารถมี
รูปแบบการดำเนินชีวิตในลักษณะที่สามารถ
พึ่งพาตนเองได้ เช่น จัดทำโครงการประมงหมู่บ้าน
สาธิตเลี้ยงปลาชนิดต่าง ๆ ส่งเสริมการเลี้ยงกบ
การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเยาวชน ส่งเสริมการ
เลี้ยงปศุสัตว์ เช่น โคนม โคเนื้อ แพะ แกะ
สุกร ไก่พื้นเมือง ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ดและกระต่าย

ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดินด้วย
อินทรีย์วัตถุ การทำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมัก
สารไล่แมลง ฮอโรโมนพืช ด้านการเกษตรผสม
ผสม แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สนับสนุน
พันธุ์ไม้ผลพันธุ์ดีแก่เกษตรกร

ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดย
พัฒนาอาชีพของราษฎรควบคู่ไปกับการส่งเสริม
ด้านสังคมและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้ราษฎร
มีรายได้และพึ่งตนเองได้ เช่น โครงการเกษตร
เพื่ออาหารกลางวัน ซึ่งมีโรงเรียนเข้าร่วม ๑๐
โรงเรียน โครงการฝึกอาชีพอุตสาหกรรมใน
ครอบครัวและหัตถกรรม ได้แก่ การทำผลิตภัณฑ์
ซีเมนต์ (โอ่งน้ำ) เฟอร์นิเจอร์หวาย ไม้ไผ่ การ
เพาะเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ การทำผ้าบาติก
การเจียรไนพลอย การแปรรูปผลผลิตผลการเกษตร
เช่น ข้าวเกรียบ กล้วยอบเนย นอกจากนี้ยังมี
โครงการช่วยเหลือแนะนำการเงินการบัญชี
ของกลุ่มเกษตรกร

ผลแห่งการดำเนินงานของศูนย์ศึกษา
การพัฒนาห้วยทรายฯ นับเป็นรูปแบบการพัฒนา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
ที่ประสบผลสำเร็จ อันเป็นแบบอย่างที่ดีในการ
นำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาในพื้นที่อื่น ๆ ที่
มีปัญหาในลักษณะใกล้เคียงกัน จากสภาพความ
อุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ
ป่าไม้ น้ำ และสัตว์ป่า เมื่อ ๕๐ ปีที่ผ่านมา ได้ถูก
ทำลายเปลี่ยนแปลงกลายเป็นไร่สับปะรด พื้นดิน
เสียหายเสื่อมโทรม ไม่สามารถเพาะปลูกพืชใด ๆ

ได้ ณ บัดนี้แผ่นดินที่เคยแห้งแล้งดังกล่าว ได้ พลิกฟื้นกลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์เฉกเช่นเดิม อีกครั้ง

บทสรุป : ศูนย์ศึกษาฯ คือต้นแบบของ การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้นแบบของการประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการเพื่อให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว มีผลสำเร็จของการพัฒนาคนและพัฒนาพื้นที่อย่างน่าภาคภูมิใจเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มี

กระแสพระราชดำรัส เกี่ยวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตอนหนึ่งความว่า

“...ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเป็นศูนย์ที่รวบรวมกำลังทั้งหมดของเจ้าหน้าที่ทุกกรม กอง ทั้งในด้านการเกษตรหรือในด้านสังคม ทั้งในด้านงานการส่งเสริมการศึกษามาอยู่ด้วยกัน ก็หมายความว่าประชาชนซึ่งจะต้องใช้วิชาการทั้งหลายก็สามารถที่จะมาดู ส่วนเจ้าหน้าที่จะให้ความอนุเคราะห์แก่ประชาชนก็มาอยู่พร้อมกันในที่เดียวกันเหมือนกันซึ่งเป็นสองด้าน ก็หมายถึงว่าที่สำคัญปลายทางคือประชาชนจะได้รับประโยชน์และต้นทุนของผู้เป็นเจ้าของที่จะให้ประโยชน์...”

อภิธานพจนานุกรม

จาก

คุณประภา คีตวรรัตน์

เศรษฐกิจพอเพียง

ขนาด พงศ์พนรัตน์*
ดร. สุทิน ลิ้มยะชาติ**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเน้นย้ำให้ข้าราชการและประชาชนทุกสาขาอาชีพยึดแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๘ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ความตอนหนึ่งว่า

“...รู้สึกว่าการสมควรแก่เวลา ก็ขอขอบใจที่ท่านมาให้พร และก็ให้พรนี้ดี ถ้าไม่ให้พร ก็

ไม่ว่าเราทำอะไร ถ้ามาให้พรเราก็มีกำลังใจที่จะทำงานต่าง ๆ แล้วก็ต้องให้พรทุกฝ่าย ฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน ให้กำลังใจ ทำได้ดี แต่วันนี้ไม่พูดให้ทำอะไร ทะเลาะกันไม่เอา ไม่ให้ทะเลาะให้ทำอะไรที่ดี และคิดให้ อย่าเกิน อย่าเลยเถิด แต่ถ้าทุกคนทำงานให้เหมาะสม บ้านเมืองจะไปได้ ให้แต่ละคนไปได้ ไม่ใช่มีการหัวชนฝาจะทำอะไร ก็ขอให้แต่ละคนมีความสำเร็จ

* ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล สำนักงาน ก.พ.

** หัวหน้าโครงการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

พอสมควร เศรษฐกิจพอเพียง คือ ทำให้พอเพียง ถ้าไม่พอเพียงไปไม่ได้ แต่ถ้าพอเพียงสามารถ นำพาประเทศไปได้ดี

ก็ขอให้ทุกคนประสบความสำเร็จพอเพียง เพื่อให้บ้านเมืองบรรลุความสำเร็จที่แท้จริง ก็ไม่รู้คนที่รับพรก็รับไป คนที่ไม่รับพร ก็คิดในใจ ขอบใจที่ท่านทั้งหลายมาให้พร เรายังรับพรของท่าน...”

นับเป็นพรอันประเสริฐสุดที่เต็มเปี่ยม ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้แก่พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า เนื่องในโอกาสวันมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๘ และนับเป็นพระเมตตาคุณที่พระองค์ทรงเน้นย้ำให้พวกเราตระหนักถึงความสำคัญของ “เศรษฐกิจพอเพียง” อีกครั้งหนึ่ง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนาอย่างแท้จริง พระองค์ได้พระราชทานปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่สำคัญและมีคุณค่ายิ่งแก่พสกนิกรชาวไทย มาโดยตลอด นานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ในโอกาสส่งท้ายปีเก่า ๒๕๔๘ ปีระกา และต้อนรับปีใหม่ ๒๕๔๙ ปีจอนี้ สมควรอย่าง

ยิ่งที่เราพสกนิกรชาวไทยจะได้เรียนรู้ น้อมนำเอาหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” นี้ใส่เกล้าใส่กระหม่อม ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่เปรียบมิได้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ อันจะเกิดประโยชน์สุขแก่ทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

สังคมไทย.....บนพื้นฐานของ ความพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริว่าแนวทางการพัฒนาที่จะนำความมั่นคงและยั่งยืนมาสู่สังคมไทยนั้น จำเป็นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และระดับประเทศเป็นเบื้องต้นก่อน และมีพระราชปณิธานว่า หากเราพสกนิกรชาวไทยช่วยกันรักษาส่วนรวมให้อยู่ดีกินดีพอสมควร กล่าวคือ พอควร พออยู่ พอกิน มีความสงบ ก็จะเป็นของขวัญวันเกิดที่ถาวร ที่จะมี

คุณค่าอยู่ตลอดเวลา ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๗ ความตอนหนึ่งว่า

“...ทั้งนี้ คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่สมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งใจ อธิษฐาน ตั้งปณิธาน ในทางนี้ ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ว่ามีความพออยู่ พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้ ประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้กำลังตก กำลังแย่ กำลังยุ่ง เพราะแสวงหาความยิ่งยวด ทั้งในอำนาจ ทั้งในความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ทางอุตสาหกรรม ทางลัทธิ ฉะนั้น ถ้าทุกท่านซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความคิดและมีอิทธิพล มีพลังที่จะทำให้ผู้อื่น

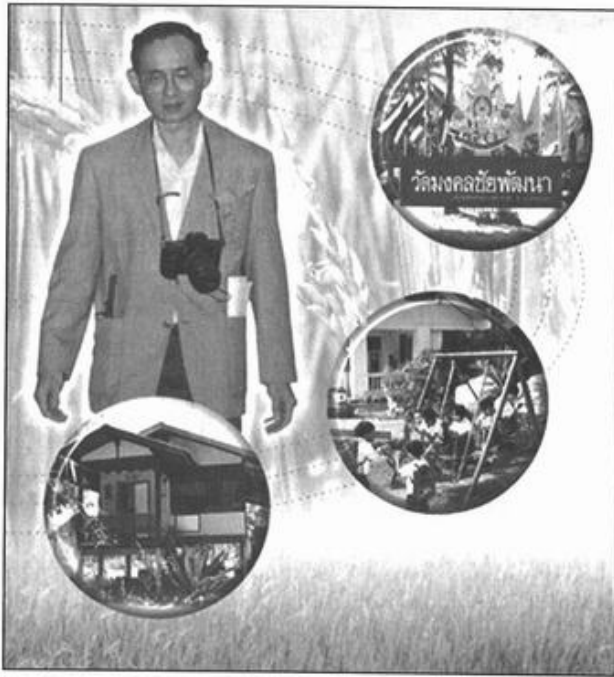

ซึ่งมีความคิดเหมือนกัน ช่วยกันรักษาสารวมให้อยู่ดีกินดีพอสมควร ขอย้ำ พอควร พออยู่พอกิน มีความสงบ ไม่ให้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้จากเราไปได้ ก็จะเป็นของขวัญวันเกิดที่ถาวรที่จะมีคุณค่าอยู่ตลอดเวลา...”

เมื่อเมืองไทยเราเผชิญกับวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้เรายิ่งตระหนักชัดเจนว่าเศรษฐกิจแบบค้าขาย แต่อย่างเดียวนั้น ไม่สามารถทำให้คนไทยพึ่งตนเองได้ อาจกลับทำให้เราต้องประสบกับปัญหาความเดือดร้อน ดังนั้นการมีระบบเศรษฐกิจและวิถีชีวิตที่ยึดปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานให้ จึงเป็นหนทางสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาและความเดือดร้อนนี้ได้ ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ ความตอนหนึ่งว่า

“...ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนให้กลับเป็น

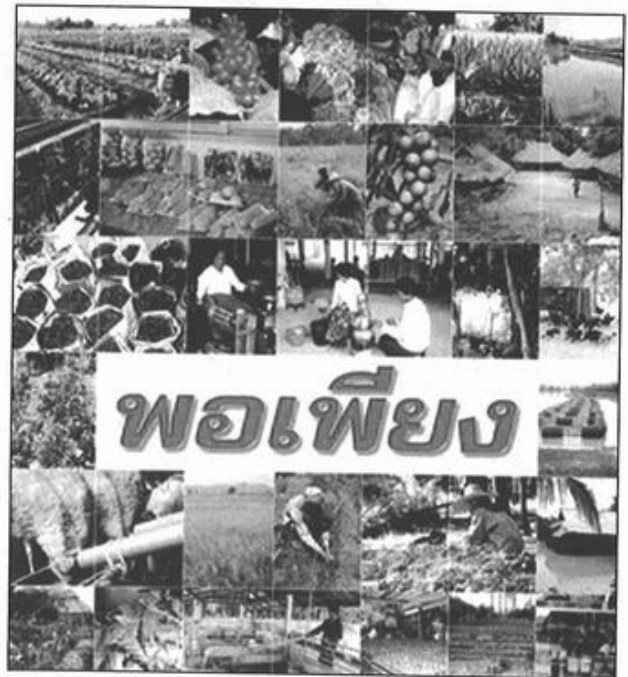
เศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้จะไม่ถึงครึ่ง อาจจะเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็จะสามารถที่จะอยู่ได้ การแก้ไขจะต้องใช้เวลา ไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนก็จะใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ ก็จะสามารถที่จะแก้ไขได้ ที่จริงในที่นี้ ก็มีนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็ควรจะเข้าใจที่พูดไปดังนี้...”

หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่นำสู่วิถีชีวิตที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทั่วไปทั้งชีวิตคนเมืองและคนในชนบท หากวิถีชีวิตดังกล่าวมีความสอดคล้องสมดุลของธรรมชาติ รู้จักเอื้อเพื่อแบ่งปันเอื้ออาทรระหว่างกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน รวมทั้งการสร้างสมดุลระหว่างกายกับจิตให้เกิดขึ้น และการผลิตที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการในการบริโภค

ของตนและครอบครัวเสียก่อนที่จะนำส่วนที่เหลือไปซื้อขาย

ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นปรัชญาแห่งวิถีชีวิตที่มีความหลากหลายและสามารถยืดหยุ่นความเป็นอยู่ของชีวิตของตนได้ ด้วยเหตุนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานความหมายของความพอเพียงไว้ ตามพระราชดำรัส ที่พระราชทานในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ดังนี้

“...คำว่า พอเพียง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน... พอมีพอกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง...”

“...ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ...”

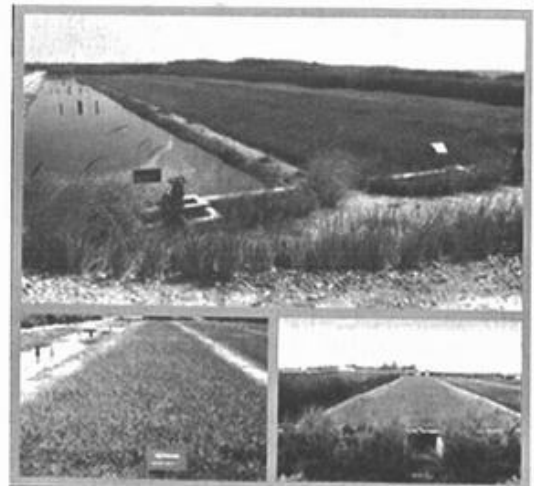
“...Self-sufficiency (พึ่งตนเอง) นั้นหมายความว่า ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง...”

“...แต่พอเพียงนี้ มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่า พอก็พอเพียง เพียงนี้ก็พอ ดังนั้นเอง คนเรา ถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด - อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ - มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข...”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระวิสัยทัศน์เห็นว่า ปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” นี้มีความสำคัญยิ่ง จึงได้มีพระมหากรุณาธิคุณ

โปรดเกล้าฯ พระราชทานปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินำไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และ

ขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอ ประมาท ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ ๕ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่

ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

ส่วนที่สอง คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

ส่วนที่สาม คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ คือ ความพอ ประมาท ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อม ๆ กัน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรองรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ส่วนที่สี่ เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณา ให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ส่วนที่ห้า แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

แนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิต “พอเพียง”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระวิสัยทัศน์เปรียบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน ดังพระราชดำรัส ที่ได้อัญเชิญมาลงพิมพ์ในวารสารชัยพัฒนา ความว่า

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มด้วยซ้ำไป”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระปรีชาสามารถคิดค้นหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” และให้คำนิยามเป็นภาษาอังกฤษว่า Sufficiency Economy ซึ่งคำนี้ไม่มีในตำราเศรษฐศาสตร์ใดๆ เพราะเป็นทฤษฎีใหม่ ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ ความตอนหนึ่งว่า

“...เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy ...คำว่า Sufficiency Economy นี้ ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ. จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ ... Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำรา เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่... และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่าเราก็สามารถที่จะไปปรับปรุง หรือไปใช้หลักการ

เพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น. ...”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระปรีชาสามารถตระหนักถึงความละเอียดอ่อนบางประการในการ น้อมนำปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปสู่การปฏิบัติ จึงได้มีพระมหากษัตริย์คุณพระราชทานพระราชดำรัสชี้ชัด อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ให้ผู้ที่เรียนรู้สามารถน้อมนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องได้อย่างสบายใจ โดยไม่ต้องสับสนลังเลใจว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรรษาก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑ ความตอนหนึ่งว่า

“...พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรรษาก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณ ตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง...”

พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสอธิบายอย่างชัดเจนว่า ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า

ว่า ทุกรอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ ความตอนหนึ่งว่า

“...อันนี้เคยบอกว่า ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกรอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้น มันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...”

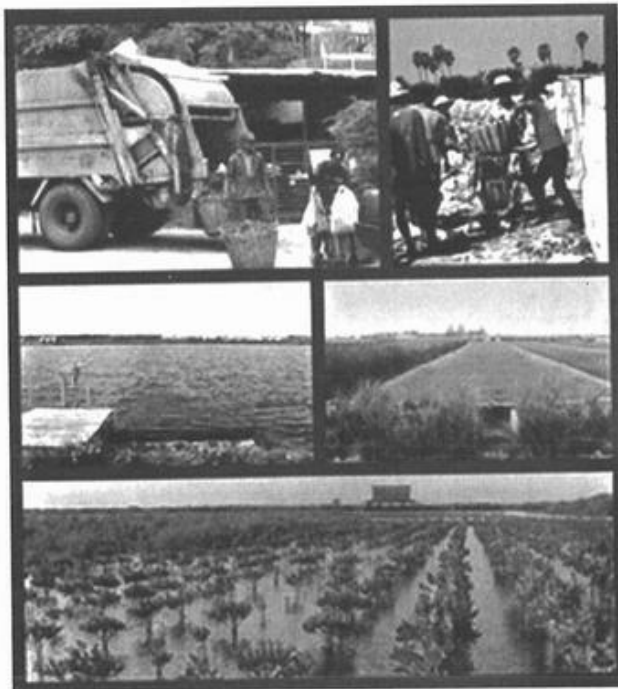
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเน้นย้ำว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์ เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยนกัน ต้องมีการช่วยกัน ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ ความตอนหนึ่งว่า

“...ถ้าไม่มีเศรษฐกิจพอเพียง เวลาไฟดับ ...จะพังหมด จะทำอย่างไร ที่ที่ต้องใช้ไฟฟ้าก็ต้องแย่งไป ...หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่ ถ้าเรามีเครื่องปั่นไฟ ก็ใช้ปั่นไฟ หรือถ้าชั้นโบราณกว่า มีดก็จุดเทียน คือมีทางที่จะ

แก้ปัญหาเสมอ ...จะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์ เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยนกัน ต้องมีการช่วยกัน. ...พอเพียงในทฤษฎีหลวงนี้ คือให้สามารถที่จะดำเนินการได้. ...”

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานตัวอย่างการใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่ที่เหมาะสม แนวพระราชดำรินี้มีชื่อว่า “ทฤษฎีใหม่” หรือ “เกษตรทฤษฎีใหม่” ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนในระดับบุคคลและครอบครัวก่อน แล้วรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ในระดับองค์กร ระดับชุมชน และระดับประเทศ กลายเป็นเครือข่ายชุมชน

แห่งความพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในที่สุด

เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่ โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ในขณะที่ แนวพระราชดำริเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นขั้นตอนนั้น เป็นตัวอย่างการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรม

ในการชุดบ่อเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าวจากการแก้ปัญหาความเสี่ยงเรื่องน้ำ จะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อการบริโภคยังชีพในระดับหนึ่งได้ และใช้ที่ดินส่วนอื่น ๆ สนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขายในส่วนที่เหลือเพื่อมีรายได้ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว

ในพื้นที่ที่เหมาะสม

ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ ๒ แบบ คือ แบบพื้นฐานกับแบบก้าวหน้า ดังนี้

ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว โดยเฉพาะเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน เทียบได้กับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑ ที่มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝนและประสบความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่พอเพียง แม้กระทั่งสำหรับการปลูกข้าวเพื่อบริโภค และมีข้อสมมติว่า มีที่ดินพอเพียง

อย่างไรก็ตาม แม้กระทั่ง ในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑ ก็จำเป็นที่เกษตรกรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ราชการ มูลนิธิ และภาคเอกชน ตามความเหมาะสม

ความพอเพียงในระดับองค์กรและระดับชุมชน เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒ เป็นเรื่องของการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ หรือการที่ธุรกิจต่าง ๆ รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ

กล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรต่าง ๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้วก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตนซึ่งจะสามารถทำให้เครือข่ายวิสาหกิจหรือชุมชนโดยรวมนั้น ๆ เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง

ความพอเพียงในระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๓ โดยส่งเสริมให้เครือข่ายวิสาหกิจหรือชุมชนสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญาแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนา ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่ที่ประกอบด้วยองค์กร ชุมชนที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง กลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ในที่สุด

นับเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวทางแห่งความพอเพียงไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนเริ่มจากระดับบุคคลและครอบครัว ไปสู่ระดับองค์กร ระดับชุมชน และระดับประเทศกล่าวคือการพัฒนาประเทศว่าจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ดังพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ความตอนหนึ่งว่า

มิติใหม่ของการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน

รังสิมา จารุกา*

การบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนได้นำระบบคุณธรรม หรือ Merit System มาเป็นแกนหลักในการบริหารจัดการระบบบุคคล ดังปรากฏอยู่ในกระบวนการบริหารงานบุคคล ตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนทุกฉบับ และในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ระบบคุณธรรม หรือ Merit System ก็ยังเป็นหลักการสำคัญของการบริหารงานบุคคลภาครัฐที่ได้ปรับให้ทันสมัยและเป็นไปเพื่อผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยมีการพัฒนากระบวนการและกลไกพิทักษ์ระบบคุณธรรม (Merit System Protection) เพื่อให้การบริหารงานบุคคลภาครัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใสถูกต้อง เป็นธรรม และให้ความคุ้มครองข้าราชการด้วยการสร้างระบบตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล

แนวคิดระบบคุณธรรมและการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

การบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนตามหลักระบบคุณธรรม หรือ Merit System นั้นเป็นการบริหารงานในกรอบกฎหมายที่ได้กำหนดรองรับไว้ว่า หลักการและกระบวนการบริหารงานบุคคลทุกขั้นตอนตั้งแต่การสรรหา การบรรจุ และแต่งตั้งจนถึงการออกจากราชการจะดำเนินการตามหลักระบบคุณธรรมโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความเสมอภาคในโอกาส ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และความเป็นกลางทางการเมือง เช่น การกำหนดระบบการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการภายใต้หลักความรู้ความสามารถและหลักความเสมอภาคในโอกาส โดยให้บรรจุและแต่งตั้งจากผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งนั้นตามลำดับที่ในบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นอาจใช้วิธีการคัดเลือกบรรจุได้ และมีองค์กรกลางบริหารงานบุคคล คือ คณะกรรมการ

* ผู้อำนวยการกองนิติการ รักษาการในตำแหน่งนิติกร ๙ ชช. สำนักพิทักษ์ระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ.

ข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นผู้ดูแลการบริหารงานบุคคลภายใต้ระบบคุณธรรมดังกล่าว ทั้งนี้ ก.พ. เป็นทั้งผู้จัดการด้านการบริหารงานบุคคลของฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่กำหนดนโยบายหลักเกณฑ์วิธีการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม และให้บริการ (service) แก่ส่วนราชการ รวมทั้งเป็นผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล ทำหน้าที่ควบคุม (control) การบริหารงานบุคคลของผู้บังคับบัญชา และให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการ โดยมีกระบวนการให้สิทธิข้าราชการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย และให้สิทธิร้องทุกข์กรณีผู้บังคับบัญชาปฏิบัติไม่ถูกต้อง ไม่เป็นธรรมต่อองค์การบริหารงานบุคคล ได้แก่ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. จังหวัด หรือ ก.พ. เพื่อขอให้ทบทวน ตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาให้เสร็จสิ้นภายในฝ่ายบริหารก่อนที่จะดำเนินกระบวนการเยียวยาในทางคดีปกครอง

สภาพปัญหาของการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

๑. ปัญหาผู้บังคับบัญชาไม่ใช้อำนาจหน้าที่ตามหลักการของระบบคุณธรรมที่กำหนดไว้เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหารงานบุคคล และส่งผลต่อขวัญกำลังใจของข้าราชการ ทำให้กระทบถึงประสิทธิภาพของราชการโดยรวม

๒. ปัญหามาตรฐานและความล่าช้าในกระบวนการทบทวน ตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา เนื่องจากการ

ให้หลักประกันแก่ข้าราชการด้วยวิธีการอุทธรณ์ ซึ่งเป็นกระบวนการนิติธรรม (Due Process) เพื่อรักษาความยุติธรรม และการร้องทุกข์ซึ่งเป็นกระบวนการพนักงานสัมพันธ์ (Employee Relations Process) นั้น เป็นการพิจารณาขององค์การบริหารงานบุคคล ได้แก่ ก.พ. และ อ.ก.พ. สามัญ (อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. จังหวัดต่าง ๆ) ซึ่งมีมาตรฐานต่างกันและใช้เวลาในการดำเนินการยาวนาน ไม่สนองความต้องการของผู้อุทธรณ์และผู้ร้องทุกข์

๓. ปัญหาบทบาทของ ก.พ. ในฐานะผู้จัดการงานบุคคลของฝ่ายบริหารซึ่งทำหน้าที่กำหนดหลักการและหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคล ขัดแย้งกับบทบาทในฐานะเป็นผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรมทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบหลักการและหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลที่กำหนดโดย ก.พ. เอง

มิติใหม่ : มุมมองที่เปลี่ยนไป

ในการพิจารณากร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. .... จึงมีแนวคิดที่จะให้ระบบคุณธรรมเป็นหลักในการบริหารจัดการระบบข้าราชการพลเรือนอย่างเป็นรูปธรรม และปรับเปลี่ยนกระบวนการและกลไกพิทักษ์ระบบคุณธรรม ดังนี้

๑. ประกาศเจตนารมณ์ของการจัดระเบียบข้าราชการพลเรือน ให้ยึดระบบคุณธรรมเป็นหลัก เพื่อให้ผู้มีอำนาจหน้าที่

ในการบริหารงานบุคคลยึดถือและปฏิบัติ โดยกำหนดหลักระบบคุณธรรมไว้ในบทบัญญัติกฎหมาย ได้แก่

(๑) การเลือกสรรบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งโดยยึดความรู้ ความสามารถเป็นพื้นฐานด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม

(๒) การบริหารงานบุคคลโดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ตามหลักการมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๓) การให้คุณให้โทษแก่ข้าราชการด้วยความเป็นธรรมโดยคำนึงถึงผลงาน ศักยภาพ และความประพฤติ

(๔) การดำเนินการทางวินัยด้วยความยุติธรรมโดยให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และมีสิทธิอุทธรณ์การถูกลงโทษ

(๕) การรักษาความเป็นกลางทางการเมืองโดยไม่นำเหตุผลทางการเมืองมาใช้ในการบริหารงานบุคคล

(๖) การให้ความมั่นคงในการดำรงสถานภาพของข้าราชการเมื่อไม่มีเหตุจะต้องออกจากราชการตามกฎหมาย

นอกจากนี้ ได้กำหนดเจตนารมณ์ของการจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนไว้อีกประการหนึ่ง คือ กำหนดว่าระบบข้าราชการมีไว้เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ความมีประสิทธิภาพและความคุ้มค่า ตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้วยการมี “ข้าราชการ

คุณภาพและคุณธรรม” ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

๒. กำหนดระบบและกลไกตรวจสอบการบริหารงานบุคคลเพื่อให้การดำเนินการเป็นไป โดยยึดหลักระบบคุณธรรม และเป็นหลักประกันให้แก่ข้าราชการว่า การบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่จะอยู่บนพื้นฐานหลักระบบคุณธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนี้

๒.๑ ให้สิทธิข้าราชการพลเรือนร้องเรียนการดำเนินการบริหารงานบุคคลของ ก.พ. อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. จังหวัด และส่วนราชการ ที่ไม่เป็นไปตามหลักระบบคุณธรรม อันเป็นการกำหนดให้สิทธิเพิ่มเติมจากเดิมที่ให้ข้าราชการมีสิทธิขอทบทวนการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น ดังนั้น กรณีที่ ก.พ. หรือ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. จังหวัด ที่เป็นองค์กรบริหารงานบุคคลในส่วนราชการ ออกหลักเกณฑ์วิธีการแต่งตั้งข้าราชการโดยเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม อันขัดต่อหลักระบบคุณธรรม ข้าราชการผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอต่อองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบดูแลการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน เพื่อให้ทบทวนการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการแต่งตั้งข้าราชการดังกล่าวได้

๒.๒ ปรับเปลี่ยนกลไกระบบพิทักษ์คุณธรรม โดยจัดตั้งคณะกรรมการพิทักษ์ระบบ

คุณธรรม (ก.พ.ค.) เพื่อให้เป็นองค์กรตรวจสอบดูแลการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามระบบคุณธรรมในรูปแบบขององค์กรวินิจัยข้อพิพาท และเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่คู่ไปกับคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) โดยให้ ก.พ. ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการงานบุคคลของฝ่ายบริหารและกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์วิธีการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนเพียงอย่างเดียว ซึ่ง ก.พ.ค. มีสถานะ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่แตกต่างไปจาก ก.พ. ดังนี้

(๑) ก.พ.ค. เป็นองค์กรวินิจัยข้อพิพาทที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร

ตามร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. .... กำหนดให้ ก.พ.ค. เป็น “คณะกรรมการวินิจัยข้อพิพาท” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ที่ให้คำนิยามไว้ว่า “คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย” เพื่อให้ ก.พ.ค. เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย และมีวิธีพิจารณาในลักษณะเป็นองค์กรคณะ มีความเป็นกลางและเป็นอิสระเช่นเดียวกับ องค์กรคณะของฝ่ายตุลาการ เมื่อ ก.พ.ค. พิจารณาวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำเรื่องไปฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดได้โดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น ตามนัยมาตรา ๑๑ แห่ง พระราช

บัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ให้ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้ (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจัยข้อพิพาทตามที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดประกาศกำหนด ..... ซึ่งตามร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. .... ได้บัญญัติให้สิทธิผู้ที่ไม่พอใจคำวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์ของ ก.พ.ค. ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดได้ในประเด็นข้อกฎหมาย ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

นอกจากนี้ ตามร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. .... ได้กำหนดว่า เมื่อ ก.พ.ค. ได้พิจารณาวินิจฉัยประการใดแล้ว ให้แจ้งกระทรวง ทบวง กรม นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค. เพื่อให้การพิจารณาวินิจฉัยของ ก.พ.ค. เป็นที่สุดภายในฝ่ายบริหาร

(๒) โครงสร้าง ก.พ.ค.

โดยที่ ก.พ.ค. มีลักษณะเป็นองค์กรวินิจัยข้อพิพาทและปฏิบัติงานเต็มเวลา ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. .... จึงกำหนดให้ ก.พ.ค. มีจำนวน ๗ คน ประกอบด้วย กรรมการที่มีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเทียบได้กับตุลาการศาลปกครองชั้นต้น โดยมีกระบวนการสรรหาที่เป็นหลักประกันความเป็นกลางและอิสระของ ก.พ.ค. และใน

การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์และร้องทุกข์
ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ค. นั้น จะดำเนิน
การในรูปแบบองค์คณะวินิจฉัยเช่นเดียวกับองค์
คณะของศาลปกครองชั้นต้น

(๓) อำนาจหน้าที่ ก.พ.ค.

๑. เสนอแนะและให้คำปรึกษา
แก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการบริหาร
ทรัพยากรบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการพิทักษ์
ระบบคุณธรรม

๒. ออกกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ
หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรักษาระบบคุณธรรม

๓. พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่ง
ลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงและคำสั่งให้
ออกจากราชการ ซึ่งกระทบถึงความมั่นคงใน
การดำรงสถานภาพของข้าราชการ และคำสั่ง
ลงโทษของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด
ซึ่งกระทบการรักษาความเป็นกลางทางการเมือง
โดยไม่นำเหตุผลทางการเมืองมาใช้ในการบริหาร
งานบุคคล

๔. พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ที่

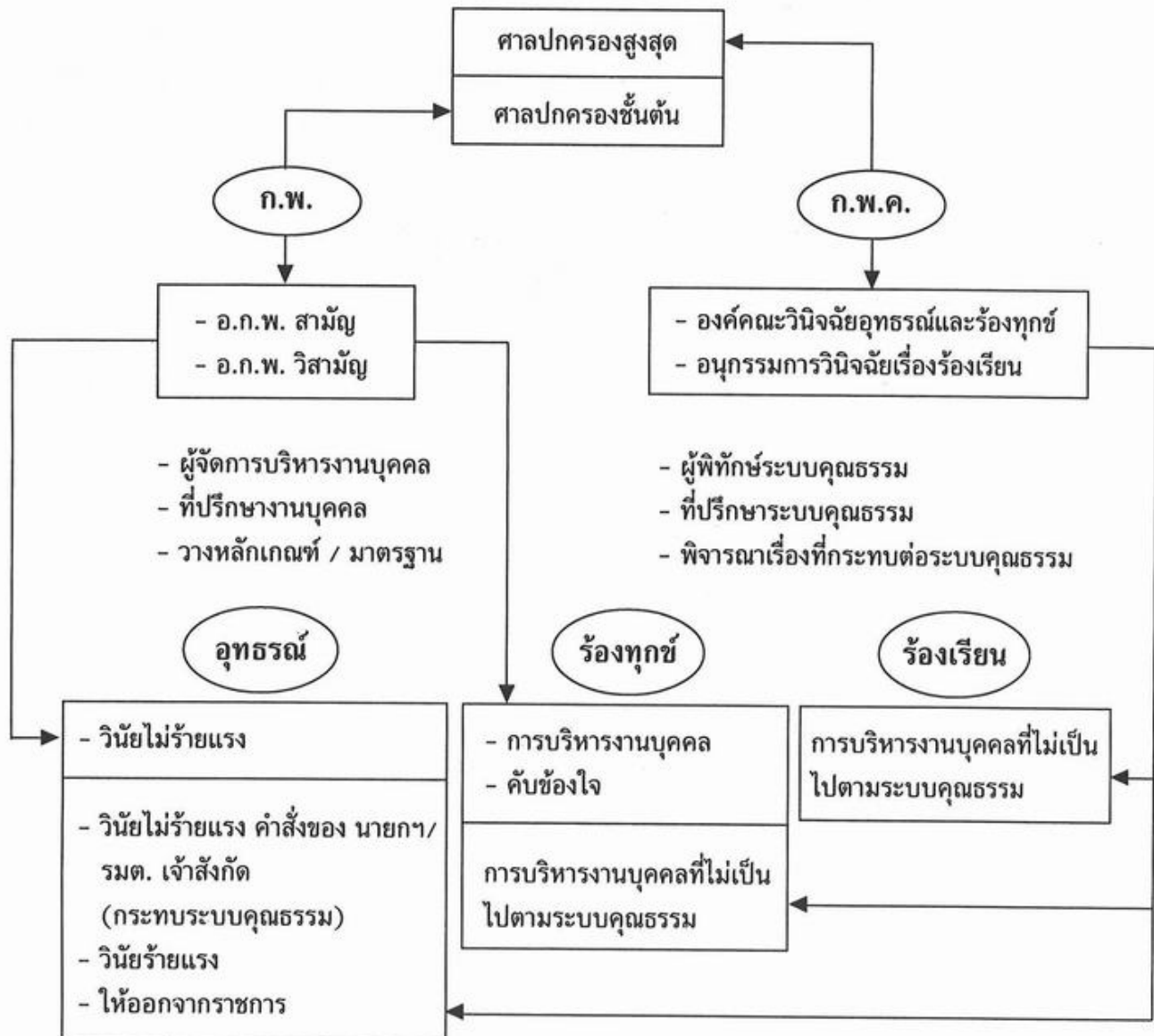
เหตุเกิดจากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด
ซึ่งกระทบการรักษาความเป็นกลางทางการเมือง

๑. พิจารณาเรื่องร้องเรียนการดำเนิน
การบริหารงานบุคคลของ ก.พ. อ.ก.พ. กระทรวง
อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. จังหวัด ส่วนราชการ หรือ
ผู้บังคับบัญชาที่ไม่เป็นไปตามหลักระบบคุณธรรม
เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารงาน
บุคคลไปให้แก่ผู้บังคับบัญชาและส่วนราชการ

สำหรับการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย
อย่างไม่ร้ายแรงของผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นการ
ใช้อำนาจในทางปกครองบังคับบัญชา และการ
ร้องทุกข์กรณีข้าราชการพลเรือนสามัญเห็นว่า
ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้ร้อง
โดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องให้ถูกต้อง
ตามกฎหมาย หรือมีความคับข้องใจอันเกิดจาก
การปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นกระบวนการ
พนักงานสัมพันธ์เพื่อที่จะให้เกิดความสัมพันธ์
อันดีภายในหน่วยงาน คงให้สิทธิข้าราชการ
อุทธรณ์และร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา อ.ก.พ.
กระทรวง อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. จังหวัด หรือ ก.พ.

ความเชื่อมโยงระหว่างบทบาทหน้าที่ ก.พ. และ ก.พ.ค.

บทสรุป

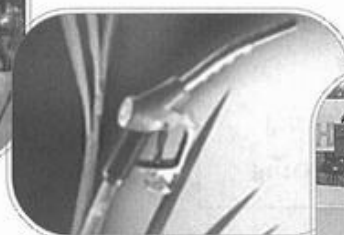
การสร้างมิติใหม่ของการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (Merit System Protection) ในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนให้เชื่อมโยงสอดคล้องกับมิติของระบบคุณธรรม (Merit System) อย่างเป็นรูปธรรม ก็เพื่อสร้าง

ความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และตอบสนองความต้องการของสังคม อันจะเป็นประโยชน์ต่อระบบราชการและประเทศชาติประชาชนโดยรวม

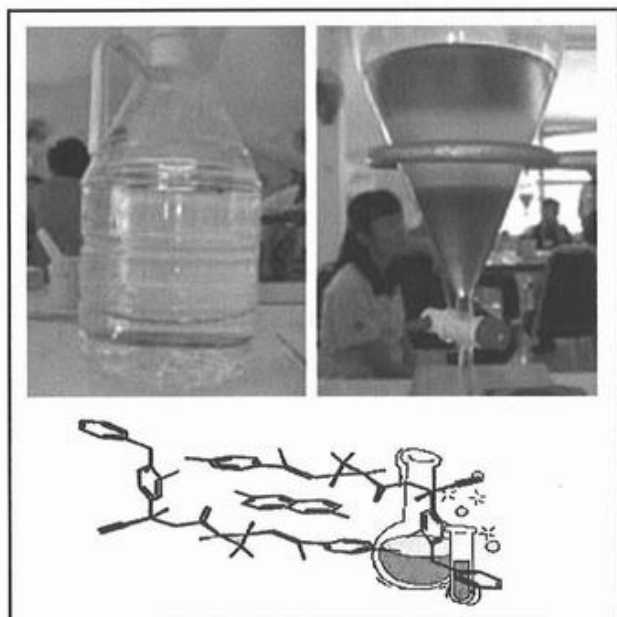
“เอทานอล”

พลังงานทดแทนอย่างยั่งยืน

ดร. ชลัมภ์ โสมาภา*

“เอทานอล” คืออะไร

“เอทานอล” คือ แอลกอฮอล์เหลวใสปราศจากสีชนิดหนึ่ง ซึ่งศัพท์อย่างเป็นทางการเรียกว่า เอทิลแอลกอฮอล์ (Ethyl Alcohol) หรือ ETOH เอทานอลเป็นพลังงานทดแทนรูปหนึ่งที่ได้จากการหมักพืช ชีวมวลที่มีปริมาณคาร์โบไฮเดรตสูงจำพวกแป้ง น้ำตาล หรือ พืชที่มีกากใยจำนวนมาก โดยผ่านกระบวนการทางเคมี

คล้ายกับการกลั่นสุรา ในต่างประเทศมักใช้วัตถุดิบ เช่น ข้าวโพด อ้อย หรือ ข้าวสาลี แต่อาจทำมาจากพืชผลทางการเกษตรที่จะใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอลนั้น อาจจะเป็นพืชที่ให้น้ำตาลโดยตรงเช่น ชูการ์บีท อ้อย ข้าวฟ่างหวาน และน้ำตาลที่ได้มาจากต้นมะพร้าวหรือต้นตาล รวมทั้งกากน้ำตาล (Molasses) ที่เป็นผลพลอยได้จากกระบวนการผลิตน้ำตาลทราย การหมัก (Fermentation) วัตถุดิบชนิดต่างๆ ดังกล่าวเพื่อให้ได้เอทานอลนั้น สามารถทำได้สะดวกโดยใช้ยีสต์ (*Saccharomyces cerevisiae*) หรือถ้าเป็นพืชที่ให้แป้ง เช่น มันสำปะหลัง ข้าว ข้าวโพด มันฝรั่ง มันเทศและพืชที่ให้แป้งต่างๆ ไป จะต้องใช้เอนไซม์ Maltase จากเชื้อราพวก *Phycomycetes* และ *Ascomycetes* เพื่อเปลี่ยนแป้งให้เป็นน้ำตาลก่อนนำไปผ่าน

* นาวาตรี แผนกวิจัย กองวิจัยและพัฒนา กรมพัฒนาการช่าง กรมอุทกหารเรือ

กระบวนการหมักเพื่อผลิตเอทานอลต่อไป หรือ อาจใช้กรดเกลือต้มกับแป้งให้เกิดปฏิกิริยา hydrolysis เพื่อเปลี่ยนแป้งให้เป็นน้ำตาลก็ได้ นอกจากนี้แล้วยังสามารถใช้เอนไซม์ย่อย Cellulose หรือ Hemicellulose จากฟางข้าว กระจดาช ไม้ เนื้ออ่อน และไม้เนื้อแข็งให้เป็นเอทานอลได้ แต่การใช้วัตถุดิบประเภทนี้มีค่าใช้จ่ายสูงกว่า วัตถุดิบประเภทแป้งและน้ำตาล สำหรับเทคโนโลยี ทันสมัย ก็อาจสามารถใช้วัตถุดิบ พวกกากใย เช่น ฟางข้าว ชี้อ้อย เปลือกไม้ เยื่อกระจดาช นำมาทำเป็นเอทานอลได้

ต้นกำเนิดของเอทานอล

จริง ๆ แล้ว ได้มีการใช้เอทานอลเป็น เชื้อเพลิงในการขนส่ง มาตั้งแต่ยุคของ นาย “เฮนรี ฟอร์ด” นักประดิษฐ์ชื่อดังในด้านยานยนต์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๒๓ ซึ่ง ฟอร์ด เป็นผู้ริเริ่มใช้ เอทานอลเป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์รุ่นแรก ๆ ที่ เขาประดิษฐ์ขึ้น คือ รถยนต์สามล้อ และต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๔๕๑ เครื่องยนต์ของนาย ฟอร์ด รุ่น “Model T” ได้ รับการออกแบบขึ้นให้มี ตัวปรับแต่งคาร์บูเรเตอร์ที่ทำให้รถยนต์ สามารถใช้ เอทานอลที่ผลิตขึ้น โดยชาวนาชาวอเมริกัน คนหนึ่ง วิสัยทัศน์อันแน่วแน่ของฟอร์ดในช่วง นั้น คือการสร้างยานพาหนะ ที่มีราคาไม่แพง สำหรับชนชั้นระดับล่าง เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อน เศรษฐกิจชาวนาในชนบท

Henry Ford

In 1903 American industrialist Henry Ford established the Ford Motor Company, the leading manufacturer of affordable cars in the early 1900s.

Ford Model T

A Ford Model T rolls off the assembly line. Between 1908 and 1927, Ford built 15 million Model Ts.

ในช่วงระหว่างปีพ.ศ. ๒๔๗๓ - ๒๔๘๓ มีสถานีเติมเอทานอล ที่ทำมาจากข้าวโพดในแถบ ตะวันตกของประเทศ จนมาถึงในช่วงตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๘๔ อุตสาหกรรมผลิตเอทานอล ได้ถูกชะงักลง เนื่องจากมีการขุดพบ น้ำมัน ปิโตรเลียมราคาถูก และในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ๒ ทั้งประเทศในแถบยุโรป และ สหรัฐอเมริกาจึงได้เริ่มมีการใช้เอทานอลผสม ในน้ำมันอีกครั้งหนึ่ง ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ รัฐบาล ได้เข้าควบคุมโรงงานกลั่นวิสกี้ เพื่อการผลิตเชื้อเพลิงจากแอลกอฮอล์ ในประวัติศาสตร์ ที่ผ่านมา ความสนใจของสาธารณชน ต่อการใช้เชื้อเพลิงแอลกอฮอล์ในระบบขนส่งมวลชน แปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์โลก สงคราม การ ขึ้นลงของราคาน้ำมัน และ ปริมาณการจำหน่าย น้ำมันของโลก วิกฤตการณ์น้ำมันที่สำคัญในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ที่ส่งผลให้ราคาน้ำมัน และ ก๊าซสูงขึ้น เป็นจุดกำเนิดแห่งยุคของ “แก๊สโซฮอลล์” คือมี

การผสม เอทานอล ๑๐ เปอร์เซ็นต์ในน้ำมันเบนซิน (ในยุคนั้นนั้น ไม่ถือว่าแก๊สโซฮอล์เป็นพลังงานทดแทน) เมื่อน้ำมันเบนซินมีการใช้อย่างแพร่หลายแล้ว การผสมเอทานอลเข้าไปอีก ๑๐ % เพื่อเป็นการเพิ่มค่าออกเทน และ คำว่า “แก๊สโซฮอล์” ต่อมาได้ถูกเปลี่ยนเป็น “Unleaded Plus” หรือ “Unleaded” เพื่อแสดงถึงค่าออกเทนที่เพิ่มขึ้น

การใช้เอทานอลในปัจจุบัน

มีการใช้ยานพาหนะที่ขับเคลื่อนด้วยเอทานอลหลายประเทศแล้ว โดยเฉพาะประเทศที่มีพืชเกษตรกรรม ที่เหมาะสมสำหรับการผลิตเอทานอล ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศบราซิล ยานยนต์ที่ใช้เอทานอลมีมากกว่า ๔ ล้านคัน โดยใช้เอทานอลที่ทำมาจากอ้อย และมีการใช้เอทานอลบริสุทธิ์ (๑๐๐ % เอทานอล) ประมาณ ๔๐ % ของรถยนต์ทั้งหมดในประเทศ ยานพาหนะส่วนที่เหลือ ใช้การผสมระหว่างเอทานอล ๒๔

เปอร์เซ็นต์ กับน้ำมันเบนซิน ๗๖ เปอร์เซ็นต์ อัตราการบริโภคเอทานอล ในประเทศบราซิล สูงเกือบ ๔ ล้านล้านแกลลอน ต่อปี และยังมีส่งออกเอทานอล ไปยังประเทศอื่นด้วย นอกจากการผลิตใช้เองภายในประเทศแล้ว ในสหรัฐอเมริกา ยานพาหนะที่มีการใช้ เอทานอลผสมในน้ำมันเบนซิน พบมากในแถบ Midwest ของประเทศซึ่งมีการปลูกข้าวโพดเพื่อทำเอทานอล อยู่เป็นจำนวนมาก สถานีเติมน้ำมันเกิดขึ้นแรกๆ ใน รัฐอิลลินอยส์ รัฐไอโอวา รัฐดาโคต้า และ รัฐโคโรลาโด

โรงงานผลิตเอทานอลจากน้ำตาลในบราซิล

ในประเทศอินเดีย กำลังริเริ่มการใช้เอทานอลเป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์ มีการเคลื่อนไหวของโรงงานกลั่นในอินเดียโดยมีการใช้แอลกอฮอล์เป็นสารผสม หรือเรียกอีกอย่างว่า “ออกซิเจนเหลวอัด” (Oxygenate) ในน้ำมันเบนซิน กำลังมีการพิจารณาการใช้ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ แอลกอฮอล์ผสมในเบนซิน และ ผสม ๑๕ เปอร์เซ็นต์ เอทานอลในดีเซล กับยานยนต์อย่างน้อย ในหลายรัฐของประเทศ

มีการใช้เอทานอลอย่างแพร่หลาย ในรถยนต์และ รถบรรทุกขนาดเล็ก สัดส่วนการผสมเอทานอล ๘๕ เปอร์เซ็นต์ และ น้ำมันเบนซิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ สามารถเรียกอีกอย่างว่า สูตร E85 ส่วนสูตร E95 เป็นส่วนผสมระหว่างเอทานอล ๙๕

เปอร์เซ็นต์ กับ น้ำมันเบนซิน ๕ เปอร์เซ็นต์ การใช้เอทานอลผสมในน้ำมันเบนซิน มีวัตถุประสงค์หนึ่งเพื่อเป็นการลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์สู่บรรยากาศโลกด้วยเช่นกัน

กำลังการผลิตเอทานอลของโลก

น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีส่วนผสมของเอทานอลในอเมริกา

“Low-Level Ethanol Fuel Blends”

การส่งเสริมการใช้น้ำมันที่มีส่วนผสมของเอทานอล เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีและแผนดำเนินการขององค์กร DOE (The U.S. Department of Energy’s Clean Cities Initiative) ซึ่งจะช่วยลดการพึ่งพาน้ำมันปิโตรเลียมสำหรับการขนส่งของประเทศได้ เพราะเอทานอลทำมาจากวัตถุดิบที่สามารถปลูกขึ้นเองบนพื้นที่เพาะปลูกภายในประเทศ ดังนั้นการใช้น้ำมันที่มีส่วนผสมของเอทานอล จะช่วยลดการบริโภคน้ำมันปิโตรเลียมและยังช่วยส่งเสริมสนับสนุนด้านเศรษฐกิจของส่วนภูมิภาคของประเทศด้วยเช่นกัน

เอทานอลที่มีการใช้กันในปัจจุบันนี้มีสัดส่วนการผสมตั้งแต่ ๕ % ถึง ๘๕ % แต่สัดส่วนการผสมแค่ ๑๐% กับน้ำมันเบนซิน (E10) ที่ได้รับอนุญาตให้สามารถใช้ได้ในเครื่องยนต์เบนซินทั่วไปเท่านั้น มีการใช้กันมานานแล้วหลายปีทั่วประเทศ เพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพและลด

มลพิษของอากาศ สัดส่วนการผสมที่เกินกว่า ๑๐% ขึ้นไป เหมาะกับการใช้กับยานยนต์ชนิด Flexible-Fuel Vehicles (FFVs) ซึ่งมีการจำหน่ายอยู่โดยผู้ผลิตรถยนต์อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งรถยนต์ชนิดนี้มีระบบควบคุม และมีวัสดุพิเศษที่ติดตั้งเพิ่มเข้ามา เพื่อรองรับกับปริมาณสัดส่วนการใช้เอทานอลที่สูงขึ้น ปัจจุบันนี้มีรถ FFVs มากกว่า ๔ ล้านคันในอเมริกา และ รถยนต์ชนิด FFVs นี้สามารถใช้สัดส่วนการผสมของ เอทานอลได้สูงถึง ๘๕% (E85) ต่อน้ำมันเบนซิน ซึ่ง E85 กำลังเป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันมีสถานีให้บริการมากกว่า ๒๐๐ สถานี และ กำลังมีการขยายจำนวนสถานีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในแถบ Midwest ทั้ง E85 และ น้ำมันที่มีส่วนผสมของเอทานอล เป็นที่แพร่หลายในระบบขนส่งของชุมชนท้องถิ่นและตัวเมืองหลวงของประเทศด้วยเช่นกัน

ตัวอย่างรถยนต์ใช้ระบบ FFVs

“Alternative-fuel vehicles” คืออะไร

“Alternative-fuel vehicles” คือ ยานยนต์ที่ได้ถูกออกแบบมาเฉพาะ ให้สามารถใช้เชื้อเพลิงชนิดอื่นได้ นอกเหนือจากเบนซินหรือดีเซล ปัจจุบันนี้ รัฐบาลสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้เชื้อเพลิงดังต่อไปนี้ เป็น Alternative fuels ; Methanol และ Denatured ethanol, Natural gas (Compressed และ Liquefied), Liquefied petroleum gas (LPG), Hydrogen, Coal-derived

liquid fuels, เชื้อเพลิงที่มาจากวัสดุชีวมวล และพลังงานไฟฟ้า (รวมถึงพลังงานแสงอาทิตย์) และรวมถึงเชื้อเพลิงรูปแบบอื่น ๆ ที่อาจได้รับการพัฒนาขึ้นและได้รับการรับรอง ยานยนต์ชนิด Dual-fuel หรือ ที่เรียกอีกอย่างว่า Flexible-fuel vehicles นี้ได้ถูกออกแบบมาเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการใช้น้ำมันของผู้ขับขี่ได้อย่างสูงสุด ถ้ามีเชื้อเพลิง E85 จำหน่าย ผู้ขับขี่ก็สามารถเติมได้ แต่ถ้าหากไม่สามารถหาได้ตามสถานีบริการ ก็ยังคงใช้เบนซินได้เหมือนเดิม

ก๊าซปลดปล่อยจากท่อไอเสีย (Vehicle Emissions)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา การใช้เอทานอลในยานยนต์ เริ่มมีมาตั้งแต่ช่วงต้นปี ค.ศ. ๑๙๙๐ ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีการเผาไหม้ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon monoxide, CO) รวมถึงมลพิษอื่น ๆ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับเมืองหนาวที่มีการใช้รถยนต์รุ่นเก่าที่มีสภาพไม่สมบูรณ์ สามารถช่วยลดปริมาณ CO ได้อย่างมีนัยสำคัญ (ลดลงถึง ๒๐% ถึง ๓๐%) นอกจากนี้ปริมาณการปลดปล่อย NOx (Nitrogen Oxide) ก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นแต่ประการใดจากการใช้น้ำมันที่มีส่วนผสมของเอทานอล และเมื่อมีการติดตั้ง 3-way catalytic converter ร่วมด้วย จะช่วยทำให้มั่นใจได้มากกว่า ก๊าซพิษที่ปลดปล่อย

ออกจากท่อไอเสียมีค่า NOx อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานปกติแล้ว E10 จะมีความดันไอที่สูงกว่าน้ำมันเบนซิน ซึ่งอาจส่งผลให้น้ำมันมีค่า Volatility ที่สูง ค่า Volatility ที่เพิ่มขึ้นนี้ สามารถทำให้เกิดการปลดปล่อย ไอสารระเหยไฮโดรคาร์บอนจากน้ำมันสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาครัฐก็ได้มีกฎควบคุมค่า Volatility ของน้ำมันที่มีส่วนผสมของ เอทานอลอยู่แล้ว การมีค่าความดันไอสูงอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการแผ่ซึมผ่านส่วนต่าง ๆ ของระบบน้ำมันเชื้อเพลิง อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวก็สามารถแก้ไขได้ เมื่อมีการดัดแปลงแก้ไขอย่างถูกวิธี เพื่อให้ได้ค่าการปลดปล่อยของสารระเหยอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

วัตถุดิบและกำลังการผลิต

(Raw Materials and Availability)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นับว่าเป็นปีของการประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ของการใช้ Low -Level Ethanol Blends ในยานยนต์ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ผลิตยานยนต์ทั้งหมดรับประกันการใช้ E10 ในรถยนต์ทุกยี่ห้อ และเป็นที่ยอมรับว่าเอทานอลมีค่าออกเทนสูงกว่าเบนซินทั่วไป ทำให้มีค่า Drivability และ Performance ที่ดีเยี่ยม และถึงแม้ว่าเอทานอลจะให้ค่าปริมาณพลังงานน้อยกว่าเบนซินเมื่อเปรียบเทียบกับแก๊สแล้ว เชื้อเพลิง E10 มีส่วนผสมของเอทานอลที่น้อยมาก ที่จะทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องการประหยัดน้ำมัน

ปริมาณการจำหน่ายเอทานอลได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในสหรัฐอเมริกา จากข้อมูลของหน่วยงาน Renewable Fuels Association อุตสาหกรรมเอทานอลได้เพิ่มกำลังการผลิตเป็น ๓.๔ ล้านล้านแกลลอน ในปี ค.ศ. ๒๐๐๔ จากการผลิตเดิม ๒.๘๑ ล้านล้านแกลลอนเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๓ เพิ่มขึ้นคิดเป็น ๒๑ % และเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ปีนี้ การผลิตเอทานอลได้เพิ่มสัดส่วนเป็น ๓๐% ของน้ำมันที่ใช้ในระบบขนส่งในปัจจุบันแล้ว ณ ปัจจุบันนี้ มีโรงงานผลิตเอทานอลมากกว่า ๙๘ โรงงาน ทั่วประเทศ ซึ่งมีกำลังการผลิตสูงเกือบ ๓.๗ ล้านล้าน แกลลอนต่อปี และมีโรงงานเอทานอลที่กำลังสร้างอยู่อีก ๑๗ โรงงาน ซึ่งจะมีกำลังการผลิตรวมอีกเกินกว่า ๖๘๙ ล้านแกลลอน โดยองค์กรท้องถิ่นของรัฐให้ทุนสนับสนุนกลไกขับเคลื่อนการสร้างโรงงานดังกล่าว

การขยายตัวของโรงงานเอทานอลในสหรัฐอเมริกา

โรงงานผลิตไบโอดีเซลในสหรัฐอเมริกา

โครงสร้างของอาคารโรงงานสำหรับการผลิต และจำหน่ายเอทานอล จะแตกต่างกันไปตามแต่ละภาคของประเทศ ซึ่งปกติแล้ว แถบที่มีการใช้เอทานอลเป็นตัว Oxygenate ควรจะมีโครงสร้างพื้นฐานของโรงงานที่ดี ในขณะที่เดียวกัน ต้องมีการลดการใช้ สาร MTBE (Methyl Tertiary Butyl Ether) เป็น Oxygenate ลงอย่าง

ต่อเนื่อง เพราะมีสารพิษที่สามารถตกค้าง ในสิ่งแวดล้อมจากการใช้สาร MTBE ในน้ำมันเบนซิน มีแนวโน้มที่โรงงานเอทานอลจะมีการแพร่ขยายไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศในอนาคต นอกจากนี้ จะมีวัตถุดิบอื่นที่จะนำมาสกัดเป็นเอทานอล นอกเหนือจากข้าวโพด ซึ่ง ณ ปัจจุบันนี้ DOE และ ภาคอุตสาหกรรม กำลังพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถผลิตเอทานอล จากวัตถุดิบอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน ที่มาจากไร่ยา ป่าไม้ เช่น ฝัก และ ก้านข้าวโพด หญ้าชนิดต่างๆ พืช และ ต้นไม้ที่โตไว คาดว่าโรงงานแห่งแรกที่จะมีการผลิตเอทานอลจากวัสดุดังกล่าว จะสร้างขึ้นภายในต้นปี ค.ศ. ๒๐๐๘

เอทานอลกับประเทศไทย

ในปี ๒๕๒๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเล็งเห็นว่าประเทศไทย อาจประสบปัญหาขาดแคลน น้ำมัน และปัญหาพืชผลทางการเกษตรราคาตกต่ำ จึงมีพระราชดำริให้โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาศึกษาถึงการนำอ้อยมาแปรรูปเป็นแอลกอฮอล์ ใช้ผสมกับน้ำมันเบนซิน เป็นน้ำมันแก๊สโซฮอลล์ และทดลองใช้กับรถยนต์ในโครงการส่วนพระองค์ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ โดยทดสอบกับเครื่องยนต์ทั้งขนาดเล็ก และ ขนาดใหญ่ รวมทั้งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ก็มีโครงการทดลองมานานกว่า ๑๐ ปีแล้ว ซึ่งมีผลดีทั้งในห้องปฏิบัติการ และ ท้องถนน

โครงการส่วนพระองค์โรงงานต้นแบบผลิตเอทานอล

หลังจากนั้น บางจาก ปีโตรเลียม จำกัด (มหาชน) น้อมรับพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาสานต่อให้เกิด เป็นรูปธรรม โดยเริ่มผลิตและจำหน่ายแก๊สโซฮอล์ ๙๕ ที่สถานีบริการน้ำมันบางจาก ครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๔๔ และปัจจุบันมีจำหน่ายอย่างแพร่หลายมากขึ้น

แต่เดิม การทดลองใช้แก๊สโซฮอล์ ต้องหยุดชะงักไป เพราะมีราคาแพงกว่าเบนซิน แต่เมื่อราคาน้ำมันเบนซินแพงขึ้นอย่างมาก ทำให้แก๊สโซฮอล์ได้รับความสนใจอีกครั้ง และ รัฐบาลอนุมัติให้จัดตั้งโรงงานผลิตเอทานอล เพื่อผลิต น้ำมันแก๊สโซฮอล์ให้มากขึ้น ณ ปัจจุบันมีโรงงานผลิตเอทานอลอยู่ ๒ แห่ง คือ บริษัท ไทย แอลกอฮอล์ จำกัด กำลังการผลิต ๒ แสนลิตร/วัน โดยใช้กากน้ำตาลทราย (Molasses) เป็นวัตถุดิบ และ บริษัท ไทยอะโกร เอ็นเนอร์ยี จำกัด กำลังการผลิต ๑.๕ แสนลิตร/วัน ใช้โมลาสเป็นวัตถุดิบเช่นเดียวกัน รวมกำลังการผลิตประมาณ ๓.๕ แสนลิตร แต่ยังมีผลิตไม่เต็มกำลัง โดยข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ มีการผลิตเอทานอลออกสู่ตลาด เพียงวันละ ๑๒๕,๐๐๐ ลิตร ผสมในสัดส่วน ๑๐% เพื่อเป็นน้ำมันแก๊สโซฮอล์รวม ๑๒๕,๐๐๐ ลิตร

อย่างไรก็ตาม จะมีโรงงานอีก ๒ แห่ง ที่จะเริ่มผลิตในปลายปี ๒๕๔๘ นี้ คือ บริษัท ไทยวันเอทานอล จำกัด กำลังการผลิต ๑.๓ แสนลิตร/

วัน และ บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนลแก๊สโซฮอล์ จำกัด กำลังการผลิต ๕ แสน ลิตร/วัน ซึ่งทั้ง ๒ แห่งนี้ใช้มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบ

โรงงานผลิตเอทานอล Thai Agroใช้กากน้ำตาลเป็นวัตถุดิบ

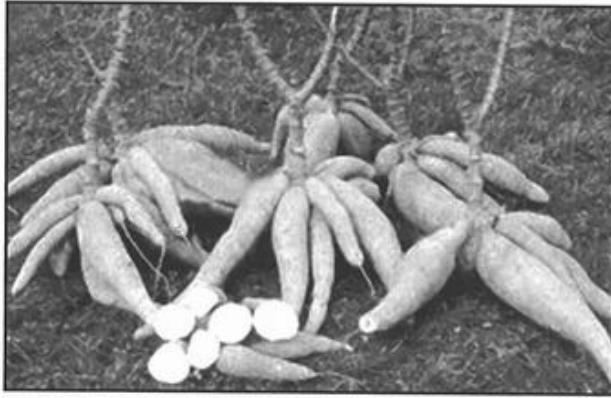
สำหรับในบ้านเรา ใช้เอทานอลบริสุทธิ์ ๙๙.๕ % ผสมกับน้ำมันเบนซินในอัตราส่วนเอทานอล ๑๐% กับเบนซิน ๙๐% เป็นลักษณะของสารเติมแต่งเพื่อปรับปรุงค่าออกเทนของน้ำมันเบนซิน เรียกว่า Gasohol สามารถใช้กับเครื่องยนต์เบนซินทั่วไปโดยไม่จำเป็นต้องมีการดัดแปลงเครื่องยนต์

ปีงบประมาณ มีการจำหน่าย แก๊สโซฮอล์

ความแตกต่างระหว่างเบนซิน ๙๕ กับแก๊สโซฮอล์ ๙๕ คือ เบนซิน ๙๕ ได้มาจาก น้ำมันเบนซิน + สาร MTBE (เป็นสารเติมแต่งในน้ำมันเบนซินสำหรับเพิ่มค่าออกเทนที่เป็นพิษ และต้องนำเข้าจากต่างประเทศ) ขณะที่แก๊สโซฮอล์ ๙๕ ได้มาจาก น้ำมันเบนซิน + เอทานอล (เอทานอลของไทยปัจจุบันทำมาจากพืชเกษตร เช่น มันสำปะหลัง และ กากน้ำตาล) รถยนต์ที่เติมน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ควรเป็นรถยนต์ที่มีระบบเชื้อเพลิงแบบหัวฉีด ที่ผลิตตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นต้นไป และไม่เหมาะสมกับรถยนต์ที่มีระบบฉีดเชื้อเพลิงแบบคาร์บูเรเตอร์

น้ำมันสำหรับผลิตเอทานอล

ข้อดีของน้ำมันแก๊สโซฮอลล์

❑ ไม่มีผลกระทบต่อสมรรถนะเครื่องยนต์ และอัตราการเร่งไม่แตกต่างจากน้ำมันเบนซิน ๙๕ สามารถเติมผสมกับน้ำมันที่เหลืออยู่ในถังได้เลย โดยไม่ต้องรอให้น้ำมันหมดถึง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการปรับแต่งเครื่องยนต์ถึงแม้ว่าอัตราสิ้นเปลืองของน้ำมันแก๊สโซฮอลล์จะสูงกว่าเบนซิน ๙๕ อยู่ ๑-๒% แต่ก็ยังคุ้มค่าเพราะราคาถูกกว่าเบนซิน ๑.๕๐ บาท ต่อลิตร

❑ น้ำมันแก๊สโซฮอลล์ มีโครงสร้างทางเคมีคล้าย ก๊าซ NGV คือ มีคุณสมบัติช่วยให้เครื่องยนต์มีการเผาไหม้ที่สะอาดสมบูรณ์ ช่วยลดควันดำ สารอะโรมาติกส์ ช่วยลดปัญหา

ฝุ่นละอองจากท่อไอเสีย (Particulate Matters) ลดก๊าซพิษต่างๆ เช่น ก๊าซไฮโดรคาร์บอน และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ถึง ๒๐-๒๕%

❑ เอทานอลผลิตจากพืชผลทางการเกษตร เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด ดังนั้นจึงช่วยยกระดับราคาพืชผลทางการเกษตร เพิ่มรายได้ให้เกษตรกร ทำให้เกิดการลงทุนด้านเกษตรและอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังช่วยลดการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศ ทำให้ประหยัดเงินตราต่างประเทศในการนำเข้สาร MTBE ถึงปีละ ๓,๐๐๐ ล้านบาท ลดการใช้ น้ำมันลงประมาณ ๑๐% หรือเดือนละ ๒๕ ล้านลิตร

ผลวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติ

จากการวิเคราะห์พบว่า

ปริมาณ THC ถือว่า การใช้ gasoline และ gasohol ให้ปริมาณ THC ที่ไม่แตกต่างกัน ปริมาณ NOX พบว่า การใช้ gasohol จะให้ปริมาณ NOX น้อยกว่าการใช้ gasoline ประมาณ ๒๑.๕-๓๘.๑% อย่างมีนัยสำคัญ ปริมาณ CO พบว่า การใช้ gasohol จะให้ปริมาณ CO น้อยกว่าการใช้ gasoline ประมาณ ๑๐.๕-๒๑.๙% อย่างมีนัยสำคัญ

บรรณานุกรม

* The Department of Alternative Energy Development and Efficiency, “Renewable Energy in Thailand Ethanol and Biodiesel” Ministry of Energy 2004

* กองบรรณาธิการมติชน, “สงครามชิงน้ำมัน วิฤตพลังงานระลอกใหม่เมื่อป้อนน้ำมันเหือดแห้ง”, สำนักพิมพ์มติชน, กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๘

U โยบาย “Modern State - Modern Administration” ของเยอรมัน

ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์*

บทนำ

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นประเทศหนึ่งในยุโรป ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และมีความเจริญก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมาโดยลำดับ คงไม่เป็นที่น่าสงสัยว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เยอรมันก้าวหน้า นั่นคือการมีระบบราชการที่เข้มแข็งและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นกลไกของรัฐ ในการส่งเสริมผลักดันการพัฒนาประเทศเพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก

จากการเดินทางไปศึกษาดูงานอย่างเป็นทางการที่เยอรมันเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา ได้รับประสบการณ์ส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบราชการของเยอรมัน และพบว่าบางประเด็นเป็นเรื่องที่ควรแก่การพิจารณาสำหรับประเทศไทย

นโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาระบบราชการ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นมา รัฐบาลเยอรมันมีความพยายามที่จะพัฒนาปรับปรุงระบบราชการให้ทันสมัยและให้รัฐบาลใกล้ชิดประชาชนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องภายใต้ นโยบาย “Modern State - Modern Administration” และตั้งเป้าหมายที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบราชการใน ๓ เรื่องหลัก คือ การปรับปรุงการทำงานและการบริการประชาชนให้ทันสมัย การลดขนาดของราชการ และการทำราชการให้เป็น E-Government

* ผู้อำนวยการศูนย์นักบริหารระดับสูง สำนักงาน ก.พ.

ตัวอย่างประสบการณ์ในการพัฒนาระบบราชการ

๑. การลดขนาดของราชการ

พ.ศ.	ลดจำนวนส่วนราชการ(แห่ง)	ลดจำนวนข้าราชการ(คน)
๒๕๔๑	๖๕๔	๓๑๔,๒๕๓
๒๕๔๓	๖๕๒	๓๐๐,๕๖๖
๒๕๔๕	๕๖๒	๒๙๑,๔๗๒
๒๕๔๘	๔๔๕	๒๗๖,๒๗๙

๒. ปรับปรุงการให้บริการลูกค้า

รัฐบาลเยอรมันได้ปรับปรุงการให้บริการประชาชนและลูกค้าผู้มารับบริการจากรัฐประเภทต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นลูกค้าที่เป็นธุรกิจ ปัจเจกชน หรือส่วนราชการต่าง ๆ เช่น การปรับปรุง Public Service Law การขยาย Federal Intranet จัดให้มีศูนย์กลางในการให้บริการประชาชนในลักษณะ on-line (เพิ่มหน่วยบริการแบบ on-line จาก ๓๖ จุด เป็น ๔๕๖ จุด ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ ๓๐)

๓. การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน

ความสำเร็จในการดำเนินโครงการ “Beacon Project” ซึ่งประกอบด้วยผลงานที่เด่น ๆ เช่น การจัดทำสถิติให้ง่ายขึ้น การทำงานทะเบียนราษฎรง่ายขึ้น การทำให้กระบวนการจัดเก็บภาษีง่ายขึ้น การจัดให้มี e-commerce สำหรับธุรกิจด้านเภสัช การจัดให้มีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ด้านการรักษาพยาบาล การปรับปรุง

ด้านการประกันเงินบำเหน็จบำนาญ

เมื่อมีการย้ายเมืองหลวงจากกรุงบอนน์ มากรุงเบอร์ลิน ซึ่งในทางปฏิบัติยังต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายการเมืองหรือข้าราชการของกรุงบอนน์กับกรุงเบอร์ลิน ได้มีการปรับปรุงวิธีการทำงาน เช่น วางระบบการติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลาทั้งทางโทรศัพท์และ video conference

นอกจากนี้ โดยที่ยอมรับกันว่าในเยอรมัน มีการปฏิบัติราชการที่ไม่จำเป็นอยู่น้อย การปรับปรุงราชการจะต้องมุ่งเน้นลูกค้า ซึ่งเป็นประชาชนและบริษัทเอกชนเป็นอันดับแรกเพื่อให้ได้รับความสะดวกสบาย รัฐบาลเยอรมันจึงได้กำหนดโครงการปรับปรุงการทำงานขึ้น ๗๕ โครงการ โดยให้แต่ละกระทรวงไปศึกษาวิจัยว่าจะสามารถปรับปรุงได้อย่างไร

๔. การปรับปรุงการพัฒนาข้าราชการ

รัฐบาลเยอรมันให้ความสำคัญต่อการพัฒนาข้าราชการมาก โดยเฉพาะการพัฒนาผู้บริหารภายใต้นโยบาย “ถ้าผู้บริหารพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง รัฐบาลก็พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง” ดังจะเห็นได้ว่า

▶ ปัจจุบัน มีสถาบันพัฒนาข้าราชการหลายแห่ง เช่น Federal Academy of Public Administration ซึ่งเป็นสถาบันพัฒนาข้าราชการหลักของประเทศ และบางกระทรวงก็มีสถาบันพัฒนาข้าราชการของตนเอง เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงกลาโหม

▶ ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวผลักดันให้ทาง

การเยอรมันให้ความสำคัญต่อการพัฒนาข้าราชการ คือ (๑) วิกฤติทางเศรษฐกิจ (๒) การเติบโตของประชากร (๓) สภาพโลกาภิวัตน์ (๔) การรวมตัวของประเทศในยุโรป (๕) นวัตกรรมทางเทคโนโลยี (๖) ความต้องการของประชาชน และ (๗) การเปลี่ยนแปลงของคุณค่าทางสังคม

▶ รัฐบาลเยอรมันได้สร้างเครื่องมือใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคลในภาครัฐ ได้แก่ กฎระเบียบเกี่ยวกับการเป็นผู้นำ แผนการสับเปลี่ยนหมุนเวียนโยกย้าย และกฎระเบียบ ด้านการเลื่อนตำแหน่ง

▶ กำหนดให้ระดับผู้อำนวยการได้พบกันปีละสองครั้งเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งทำให้แต่ละคนมีทัศนคติที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น หลากหลาย เกิดความคิดริเริ่มใหม่ รู้จักแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง รวมถึงเกิดการเปลี่ยนแปลงให้มีมโนสุจริตและความซื่อสัตย์มากขึ้น

สิ่งที่น่าสังเกตและเป็นบทเรียนสำคัญก็คือ แม้ว่าทางการเยอรมันจะให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงพัฒนาบุคลากรในภาครัฐอย่างจริงจัง แต่อย่างไรก็ดี ปัจจุบัน ยังคงมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่หลายประการ เช่น ข้าราชการยังพูดไม่ได้หลายภาษา ยังขาดการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับข้าราชการ

๕. การสร้างความโปร่งใสในการทำงาน

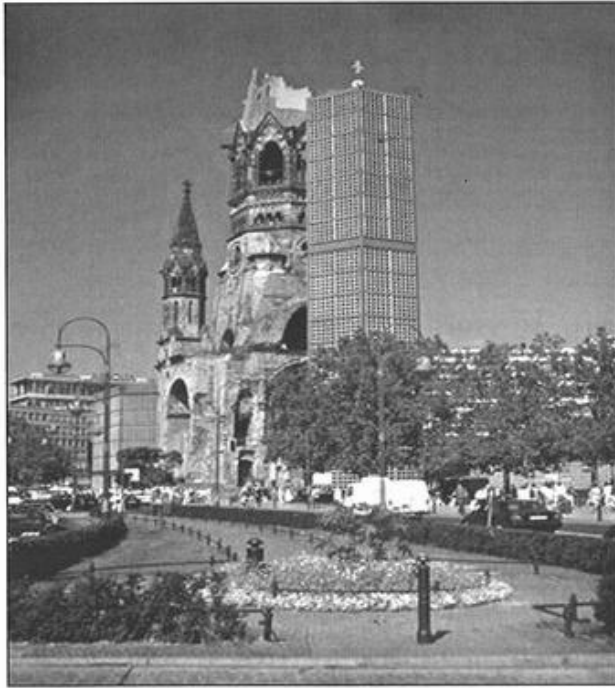
เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำงาน และการติดตามตรวจสอบการพัฒนาปรับปรุงระบบราชการ รัฐบาลกำหนดให้ส่วนราชการส่งรายงานความก้าวหน้าให้รัฐบาล เพื่อแสดงถึงการปฏิบัติงานตามแผนงานที่ดี ข้าราชการและประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น มีความร่วมมือระหว่างส่วนราชการดีขึ้น

สำหรับแนวทางการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบในราชการ ทางกรเยอรมันได้กำหนดแนวทางที่น่าสนใจไว้ เช่น

- ▶ ต้องเริ่มจากการทำงานร่วมกัน
- ▶ สร้างนิสัยให้ผู้ร่วมงาน
- ▶ ผู้บังคับบัญชาทำตัวเป็นตัวอย่าง

▶ การเข้มงวดในการรับของขวัญ การห้ามรับสินบนแม้แต่การรับสินบนที่เป็นสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ระเบียบของทางราชการเยอรมันกำหนดว่าข้าราชการรับของขวัญได้ที่มีมูลค่าไม่เกิน ๑๐ ยูโร (ประมาณ ๕๒๐ บาท) ถ้าเป็นสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีหีบห่อบริษัทติดอยู่ ก็รับได้ ทั้งนี้ ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชารายก่อนทุกครั้ง

▶ ส่วนราชการจะต้องเตือนอย่างสม่ำเสมอให้บุคลากรทราบว่าจะมีข้อเสียใด ๆ เกิดขึ้นหากมีการทุจริตประพฤติมิชอบ และให้ข้าราชการลงชื่อรับทราบด้วย

ปัจจัยที่สร้างความสำเร็จในการพัฒนาระบบราชการ

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัฐบาลเยอรมันประสบความสำเร็จในการพัฒนาปรับปรุงระบบราชการในภาพรวม คือ

- ▶ การทำงานร่วมกันของข้าราชการ
- ▶ การทำงานอย่างมีระบบและโครงสร้างที่วางแผนอย่างดี
- ▶ ฝ่ายการเมืองเข้ามายุ่งเกี่ยวเฉพาะในด้านนโยบายและให้การสนับสนุนอย่างเปิดเผยและโปร่งใส
- ▶ โดยที่ในส่วนของการทำงานร่วมกัน

กับประเทศอื่น ๆ ในยุโรป เป็นเรื่องที่รัฐบาลเยอรมันให้ความสำคัญมากเช่นเดียวกัน เพื่อให้การปกครองและการทำงานของภาคราชการสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุโรป ดังนั้น รัฐบาลเยอรมันจึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของประเทศเพื่อนบ้านด้วย เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส ว่ามีการปรับปรุงระบบราชการอย่างไร

บทสรุป

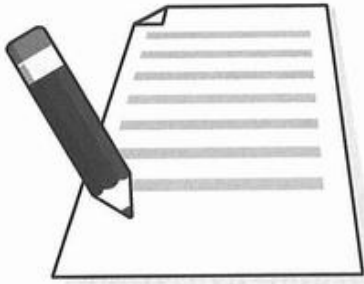
ประสบการณ์การพัฒนาปรับปรุงระบบราชการของเยอรมันข้างต้น แม้ว่าจะเป็นเพียงบางส่วนเสียที่ได้ไปเห็นและรับทราบ แต่ก็น่าจะทำให้เห็นว่าระบบราชการซึ่งเป็นเครื่องมือกลไกของรัฐในการพัฒนาประเทศ เป็นองคาพยพที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อให้ประเทศชาติสามารถขับเคลื่อนไปได้และแก้ปัญหาได้อย่างทันสถานการณ์ บางเรื่องอาจดูเป็นเรื่องเล็กเรื่องน้อย แต่จริง ๆ แล้วไม่ควรมองข้ามและไม่ควรประมาท

เชื่อว่ารัฐบาลเยอรมันยังคงต้องพัฒนาระบบราชการอีกมากในหลายประเด็นเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะหลังการรวมเยอรมันเข้าด้วยกันระหว่างเยอรมันตะวันตกและตะวันออก ปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจที่รัฐบาลเยอรมันต้องเร่งแก้ไขยังมีอยู่มาก ซึ่งเป็นเรื่องที่เราควรจับตามองต่อไป

บัตรสนเท่ห์กับการตั้งเรื่องกล่าวหา

อนุสรณ์ สุขแสงทอง*

สภาพปัญหา

๑. ปัจจุบันการร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมอันไม่ถูกต้องเหมาะสมของข้าราชการได้เกิดขึ้นบ่อยครั้งในลักษณะต่างๆ กัน การร้องเรียนบางเรื่องเกิดจากการกระทำของข้าราชการเอง บางเรื่องเกิดจากการกลั่นแกล้งกัน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ร้องเรียนมักจะทำเป็นหนังสือไม่ลงลายมือชื่อ (บัตรสนเท่ห์) หรือทำเป็นหนังสือโดยระบุพฤติกรรมของข้าราชการอย่างกว้างๆ ไม่มีการอ้างพยานหลักฐานชัดเจน จึงทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่ผู้บังคับบัญชาในการที่จะต้องพิจารณาเบื้องต้นเป็นอย่างมากว่า ควรรับเรื่องที่มีการร้องเรียนดังกล่าวไว้เพื่อดำเนินการต่อไปหรือไม่ เพราะบัตรสนเท่ห์ที่ดี หนังสือร้องเรียนที่ปราศจากพยานหลักฐานที่ดี มีผลกระทบต่อตัวข้าราชการผู้ถูกร้องเรียนและผู้บังคับบัญชา

เช่น ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชารับฟังหนังสือร้องเรียนดังกล่าว และสั่งให้ดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาโดยง่าย ก็อาจจะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการกลั่นแกล้งกันได้ และหากปรากฏว่าไม่มีมูลความจริงตามที่ร้องเรียน ตัวข้าราชการผู้ถูกร้องเรียนก็ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย เสียขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ อีกทั้งสิ้นเปลืองงบประมาณและกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะต้องทำการสอบสวนในเรื่องที่มีการร้องเรียน และข้าราชการจะปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่มีความมั่นใจ เพราะเกรงจะถูกร้องเรียน ในทางตรงกันข้ามหากผู้บังคับบัญชาไม่รับพิจารณาหนังสือร้องเรียนดังกล่าวเสียเลย ผู้บังคับบัญชาอาจตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาเสียเองในฐานะละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตน หรือช่วยเหลือพวกเดียวกัน ดังนั้น ในการพิจารณาหนังสือร้องเรียนดังกล่าวผู้บังคับบัญชาจึงต้องพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบ และด้วยความเป็นธรรม

๒. เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในเรื่องนี้มีความละเอียดรอบคอบและเป็นธรรม คณะรัฐมนตรีจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติไว้ตามหนังสือสำนักเลขาธิการ

* นิตินกร ๘๖ สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ.

คณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนกล่าวโทษ ข้าราชการและการสอบสวนเรื่องราวกล่าวโทษ ข้าราชการว่ากระทำผิดวินัย ไว้มีสาระสำคัญ ดังนี้

ประการที่ ๑ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับ เรื่องร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการ ในเบื้องต้น ให้ถือเป็นความลับทางราชการ หากเป็นบัตร สนเทห์ ให้พิจารณาเฉพาะรายชื่อระบุหลักฐาน กรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยาน บุคคลแน่นอนเท่านั้น

ประการที่ ๒ ส่งสำเนาเรื่องร้องเรียน กล่าวโทษข้าราชการโดยปิดชื่อผู้ร้องหรือสำเนา บัตรสนเทห์ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวโทษ ทำการสืบสวนทางลับว่ามีมูลความจริงเพียงใด หรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหา ว่ากระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ ทั้งนี้ ให้รีบ ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แล้วรายงานให้ ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับเรื่องร้องเรียนทราบ

ประการที่ ๓ ถ้าปรากฏว่า กรณีที่ร้อง เรียนกล่าวโทษมีความจริงอันเป็นกรณีความ ผิดทางกฎหมายบ้านเมือง ให้ดำเนินคดีทาง อาญา ถ้าปรากฏมีมูลความจริงเป็นกรณีความ ผิดทางวินัย ให้ดำเนินการสอบสวน หรือตั้ง กรรมการสอบสวนไปตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังได้บัญญัติ

วิธีดำเนินการเกี่ยวกับกรณี ที่ข้าราชการพลเรือนสามัญ มีกรณีถูกกล่าวหาไว้ใน มาตรา ๙๙ วรรคห้า ว่า “เมื่อมีการกล่าวหาโดย ปรากฏตัวผู้ถูกกล่าวหา หรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้ใดกระทำผิดวินัยโดยยัง

ไม่มีพยานหลักฐาน ให้ผู้บังคับบัญชาริบ ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย หรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ก็ให้ ดำเนินการทางวินัยทันที”

๓. การรวบรวมข้อเท็จจริง

ในการรวบรวมข้อเท็จจริงนี้ผู้บังคับ บัญชาสามารถที่จะทำการรวบรวมพยานหลักฐาน ได้ ๓ วิธี ดังนี้

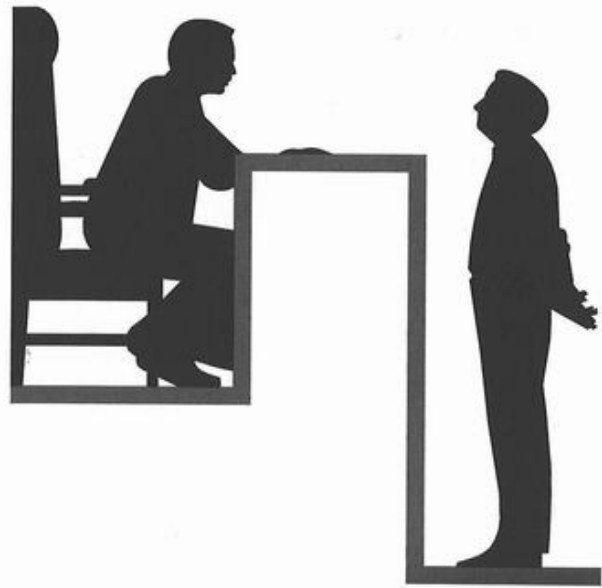
๓.๑ กระทำด้วยตนเอง หรือ

๓.๒ มอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการ แทน หรือ

๓.๓ ตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

แต่การดำเนินการเพื่อหาข้อเท็จจริงใน ชั้นนี้มีข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ ขั้นตอนนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การดำเนินการทางวินัย

ดังนั้น การรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นจึงควรที่จะกระทำอย่างระมัดระวัง เพื่อมิให้ผู้ถูกร้องเรียนรู้ตัวล่วงหน้าก่อน เพราะจะทำให้พยานหลักฐานได้รับผลกระทบหรือถูกทำลายได้ ขณะเดียวกันก็ต้องกระทำโดยมิให้ตัวข้าราชการผู้ถูกร้องเรียนได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หากกรณีไม่มีมูลตามที่ถูกร้องเรียนด้วย ทั้งนี้เนื่องจากข้าราชการผู้ถูกร้องเรียนยังไม่ได้ตกอยู่ในฐานะเป็นผู้ถูกกล่าวหา เพราะฉะนั้นการดำเนินการในขั้นนี้ผู้บังคับบัญชาจึงควรกระทำโดยทางลับ ซึ่งน่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสม หากผลการสืบสวนไม่ได้ความตามที่กล่าวหา ผู้บังคับบัญชาก็สามารถสั่งยุติเรื่องได้ และเก็บผลการสืบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้เป็นหลักฐานเพื่อแสดงว่าผู้บังคับบัญชามีได้หนึ่งเจตต่อกรณีที่มีการร้องเรียนกล่าวหา ตรงกันข้ามหากกรณีตามที่ร้องเรียนมีพยานหลักฐานเบื้องต้นชัดเจนว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้นจริง มิใช่เรื่องกลั่นแกล้งกัน ผู้บังคับบัญชาก็สามารถที่จะพิจารณาสั่งการในเรื่องที่มีการร้องเรียนนั้นต่อไป ตามนัยมาตรา ๙๙ วรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ซึ่งปรากฏพยานหลักฐานเบื้องต้นชัดเจนว่ากรณีมีมูลทันที หากผู้บังคับบัญชาไม่ดำเนินการ ผู้บังคับบัญชาเองจะมีความผิดทางวินัย การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงดังที่กล่าวข้างต้น

ยังไม่ถือเป็นกระบวนการในการดำเนินการทางวินัย เพราะเป็นเพียงการรวบรวมข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการว่ากรณีที่มีการร้องเรียนกล่าวหา มีมูลเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่เท่านั้น

๔. หลังจากที่ผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาเรื่องที่ร้องเรียนกล่าวหาแล้วเห็นว่า กรณีมีมูลกระทำผิดวินัยเกิดขึ้นจริง การปฏิบัติในลำดับต่อไปก็คือ ดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการผู้ถูกร้องเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการตามกฎหมาย โดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่

ร้ายแรงให้ดำเนินการตามที่มีผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และในการสอบสวนนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ.... ฯลฯ...”

ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาจะต้องพิจารณามูลการกระทำผิดวินัยจากพยานหลักฐานที่ปรากฏในเบื้องต้นให้ได้ว่า กรณีเข้าลักษณะเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงหรืออย่างร้ายแรง ทั้งนี้ เพื่อจะเลือกใช้วิธีการสอบสวนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นปัญหาสำหรับผู้บังคับบัญชาเช่นกัน เนื่องจากผู้บังคับบัญชาจะต้องทราบและเข้าใจลักษณะของการกระทำผิดวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๔ วินัยและการรักษา วินัย แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย

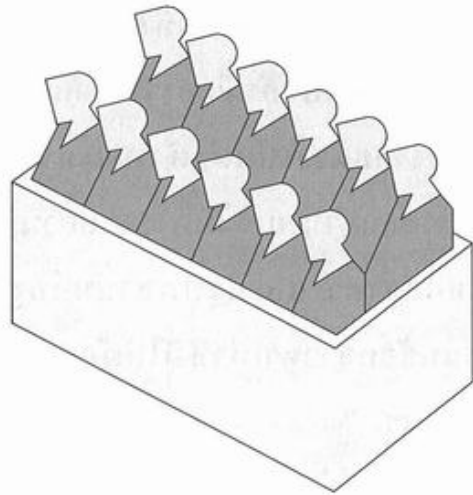
๕. เมื่อผู้บังคับบัญชาพิจารณามูลการกระทำผิดวินัยตามที่มีการร้องเรียนกล่าวหาแล้ว หากเห็นว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาสามารถที่จะดำเนินการสอบสวนตามวิธีการที่เห็นสมควรได้ ซึ่งวิธีการที่เห็นสมควรนี้ยังมีผู้บังคับบัญชาหลายคนเข้าใจคลาดเคลื่อน ทำให้มีการลงโทษผู้ถูกกล่าวหาอย่างไม่เป็นธรรม โดยไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ อีกทั้งไม่ให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาได้

ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ซึ่งถือว่ามีได้ดำเนินการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้นในการดำเนินการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา ก.พ.จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์เป็นแนวทางปฏิบัติไว้ตามหนังสือเวียนของสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๑๙ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยมีสาระสำคัญ คือ ต้องมีการแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่ถูกกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่า ได้กระทำการใด เมื่อใด กระทำอย่างไร พร้อมทั้งแจ้งสิทธิที่จะได้รับสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือให้ถ้อยคำต่อผู้ทำการสอบสวน อีกทั้งนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างแก้ข้อกล่าวหา ดังนั้น การดำเนินการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงหลังจากหนังสือเวียนฉบับนี้ใช้บังคับ ผู้บังคับบัญชาจึงควรถือปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความ เป็นธรรมแก่ข้าราชการผู้ถูกร้องเรียนต่อไป

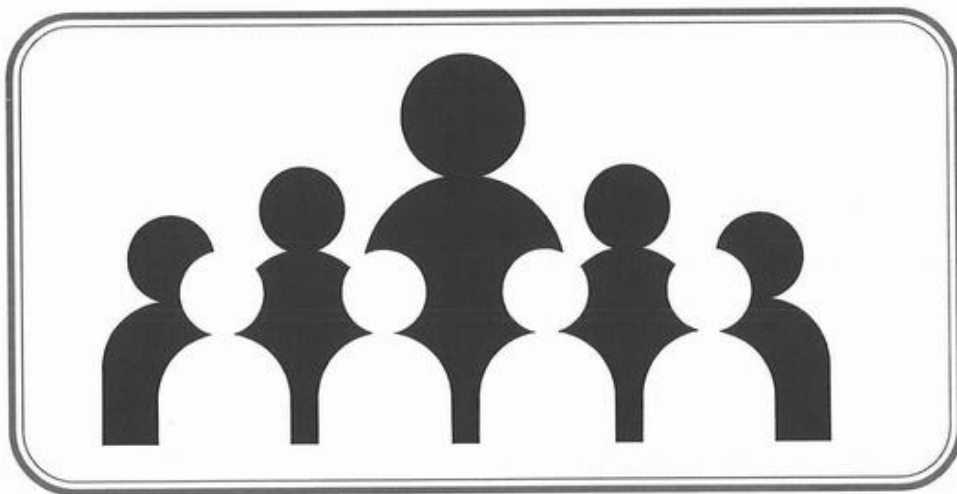

สำหรับกรณีที่เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บังคับให้ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๕๒ ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง อธิบดี หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี จะต้องสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง และคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องดำเนินการสอบสวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็ดี หรือการมีบันทึกแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตามหนังสือเวียนสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑//ว ๑๙ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ก็ดี หรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ก็ดี ในทาง

วินัยจะเรียกว่า การตั้งเรื่องกล่าวหา ซึ่งการตั้งเรื่องกล่าวหาจะเป็นการบอกกล่าวให้ข้าราชการผู้ถูกร้องเรียนได้รับรู้ว่าตนเองตกอยู่ในฐานะเป็นผู้ถูกกล่าวหาทางวินัย โดยในการตั้งเรื่องกล่าวหาจะมีการระบุชื่อข้าราชการผู้ถูกกล่าวหา และข้อเท็จจริงที่มีการกล่าวอ้างว่าข้าราชการผู้นั้นได้กระทำผิดวินัยในเรื่องใด เมื่อมีการตั้งเรื่องกล่าวหาแก่ข้าราชการผู้ใดแล้วกระบวนการสอบสวนทางวินัยก็จะเริ่มต้น และถือว่าเป็นการดำเนินการทางวินัยตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้

อะไร ที่ไหน เมื่อไร

นายปรีชา วัชรภักย์
เลขาธิการ ก.พ.
เป็นประธานในพิธี
ถวายผ้าพระกฐิน
พระราชทานของ
สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี ๒๕๔๘
ณ วัดกัลยาณมิตร
รวมหาวิหาร เขต
ธนบุรี กรุงเทพฯ
เมื่อวันพฤหัสบดีที่
๑๐ พฤศจิกายน
๒๕๔๘

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวง ประจำเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ ในประเด็นเรื่อง “แผนนิติบัญญัติและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการร่างกฎหมาย” ณ ห้องประชุมปรินิติ พนมยงค์ ชั้น ๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีสำนักงาน ก.พ. เป็นแกนกลางในการจัดประชุม เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

วันศุกร์ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘
 ศ.นพ. สุชัย เจริญรัตนกุล รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการ
 กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ นายปรีชา วัชรากัญ เลขาธิการ ก.พ.
 และกรรมการมูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด และ ศ.นพ. อุดมศิลป์ ศรีแสง
 นาม รองประธานกรรมการกองทุน สสส. แถลงข่าว โครงการ “๖๐ ปี ๖๐
 ล้านความดี น้อมเกล้าฯ ถวาย
 ในหลวง” เพื่อเฉลิมพระเกียรติใน
 วโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
 หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ
 ๖๐ ปี ณ สถานีรถไฟกรุงเทพ ก่อน
 เคลื่อนขบวนรถไฟสายสุขภาพ นำ
 ความใสสะอาดสู่รากแก้ว และนำ
 “บันทึกปกทองของรากแก้ว”
 เคลื่อนสู่จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเปิด
 ให้ประชาชนทุกภาคส่วนลงนามถวาย
 คำสัตย์ปฏิญาณ

นายปรีชา วัชรากัย เลขาธิการ ก.พ. เป็นประธานเปิดการสัมมนา เพื่อจัดทำจรรยาบรรณวิชาชีพการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ พร้อมบรรยายเรื่อง “แนวนโยบายของสำนักงาน ก.พ. ในการพัฒนาวิชาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบริหารทรัพยากรบุคคลในภาครัฐ” ณ ห้องพัชรภา โรงแรมปรีณซ์พาเลซ เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

สำนักงาน ก.พ. และกระทรวงมหาดไทย จัดพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจ “โครงการพัฒนานักบริหารระดับกลางและผู้ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค” โดยมี นายปรีชา วัชรากัย เลขาธิการ ก.พ. และนายชัยฤกษ์ดิษฐอำนาจ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจ และมีผู้บริหารทั้งสองหน่วยงาน ร่วมเป็นสักขีพยานในพิธี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ นางสาววนิดา นวลบุญเรือง รองเลขาธิการ ก.พ. เป็นประธานพิธีเปิดการปฐมนิเทศการเรียนออนไลน์ด้วยภาษาอังกฤษ หลักสูตร “The Mentoring Manager” ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับผู้ที่ต้องการเพิ่มทักษะด้านการจัดการทีมงานด้วยเทคนิคการให้คำปรึกษาหรือการเป็นที่เลี้ยง (Mentor) ให้กับผู้เข้ารับการอบรมจากส่วนราชการต่าง ๆ ณ ห้องจินดา ณ สงขลา สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน หลักสูตรดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงาน ก.พ. กับ Civil Service College ประเทศสิงคโปร์ ทั้งนี้ ผู้ที่เรียนจบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรจากประเทศสิงคโปร์ด้วย

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวง ประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๘ ในประเด็นเรื่อง “การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านแรงงาน” ณ ห้องประชุมจอมพล ป.พิบูลสงคราม ชั้น ๕ กระทรวงแรงงาน โดยมีสำนักงาน ก.พ. เป็นแกนกลางในการจัดประชุม เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ นางสาววนิดา นวลบุญเรือง รองเลขาธิการ ก.พ. นำทีมเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ. ลงจังหวัดเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นการจัดทำหลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับกลางและผู้ปฏิบัติงานในภูมิภาค เพื่อให้สอดคล้องและตรงตามความต้องการของจังหวัด โดยเริ่มที่จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดแรก ในการนี้ นายสุธิมาภานุ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี นายวันชัย สุทิน และนายธานี ปลุกเจริญ รองผู้ว่าราชการจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน ๓๐ ท่าน เข้าร่วมประชุม และให้ข้อคิดเห็นต่อหลักสูตรดังกล่าว ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี

จากภาพสู่ข่าว

ฉันทิพย์ จำเดิมเผด็จศึก
สมพงษ์ เกษตรอำนาจ

สรุปสาระสำคัญการประชุม คณะหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวง ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง “แผนนิติบัญญัติและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในอานร่างกฎหมาย”

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๘
พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีเป็น
ประธานการประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการ

ระดับปลัดกระทรวง ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๔๘
ณ ห้องปรีดี พนมยงค์ ชั้น ๓ สำนักงานคณะ
กรรมการกฤษฎีกา โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

การปรับปรุงระบบกฎหมายของประเทศ และการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในปี พ.ศ. ๒๓๔๗ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ ประเทศไทยได้มีการปฏิรูประบบกฎหมายครั้งสำคัญ โดยพระองค์โปรดให้ทรงตรากฎหมายตรา ๓ ดวงขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาตัดสินความ โดยกฎหมายตรา ๓ ดวง ถือเป็นกฎหมายที่ได้มีการรวบรวมพระราชกำหนดบทอัยการสมัยกรุงศรีอยุธยา ให้ถูกต้องเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ อิทธิพลของชาติตะวันตกได้เข้ามามีส่วนสำคัญทำให้พระองค์ โปรดให้มีการปฏิรูประบบกฎหมายขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยการจัดตั้งกระทรวงยุติธรรมขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านศาลยุติธรรม การว่าจ้างที่ปรึกษากฎหมายชาวต่างประเทศ มาช่วยจัดทำประมวลกฎหมาย นอกจากนี้ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ พระองค์ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐโดยการตราพระราชบัญญัติ เคน์ซิลออฟสเตต หรือ ที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๗ เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของพระองค์ ในการบริหารราชการแผ่นดิน การร่างกฎหมาย และการพิจารณาเรื่องที่ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในปัจจุบัน ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง คณะผู้ก่อการได้ตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกาใน พ.ศ. ๒๔๗๖ จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภารกิจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับผิดชอบในงาน ๓ ด้าน คือ คณะกรรมการกฤษฎีกา ทำหน้าที่ในเรื่องของการร่างกฎหมาย ตรวจสอบพิจารณาร่างกฎหมายและให้ความเห็นทางกฎหมาย คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย รับผิดชอบงานวิจัยทางด้านกฎหมาย และคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เป็นคณะกรรมการที่ให้คำแนะนำกับส่วนราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการทางปกครอง โดยมีสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทำหน้าที่ทางธุรการและทางวิชาการ

งานร่างกฎหมาย

นับตั้งแต่ตั้งสำนักงานมา งานของสำนักงานจะเป็นงานในลักษณะตั้งรับตลอด เพราะว่าผู้ที่ริเริ่มในการเสนอกฎหมาย หรือว่าแก้ไขปรับปรุงกฎหมายจะมาจากส่วนราชการที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนั่นเอง เพราะฉะนั้น จึงไม่สามารถ

จะคาดหมายได้ว่าเมื่อไรจะมีกฎหมายใดมาจนกว่าจะมีการเสนอร่างให้คณะรัฐมนตรี พิจารณารับหลักการแล้วส่งมา ในสมัยของรัฐบาลชุดก่อนและชุดปัจจุบันได้เห็นความสำคัญในเรื่องของการจัดทำแผน จึงมีการจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน และเนื่องจากในการจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน ต้องใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารราชการ จึงได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนนิติบัญญัติ โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รับผิดชอบร่วมกันในการจัดทำแผน โดยการหารือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำแผนนิติบัญญัติแห่งชาติ

แผนนิติบัญญัติคือแผนทางกฎหมายที่แสดงว่าในการบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายของรัฐบาล ในระยะเวลาที่กำหนดจำเป็นจะต้องมีกฎหมาย หรือ ปรับปรุงกฎหมายใดบ้าง เพื่อจะสนับสนุนให้ยุทธศาสตร์ตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน เป็นไปได้ ความจำเป็นที่ต้องมีแผนนิติบัญญัติก็เพื่อให้ทราบว่าเรื่องใดเป็นยุทธศาสตร์ของรัฐบาลและยังไม่มีกฎหมาย ก็จะต้องมีกฎหมายนั้นขึ้นมาเพื่อผลักดันยุทธศาสตร์ หรือหากกฎหมายที่มีอยู่แล้วไม่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ ก็ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข รายละเอียดของแผนประกอบด้วย ๔ ส่วน คือ กฎหมายที่ต้องจัดทำ และความสอดคล้องของกฎหมายกับประเด็นยุทธศาสตร์ การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ และระยะเวลาในการ

เสนอกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดินที่กำหนด ขั้นตอนดำเนินงานปัจจุบันได้ผ่านมาจนมีแผนนิติบัญญัติเรียบร้อยแล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาแผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและพิจารณายุทธศาสตร์ต่าง ๆ โดยพิจารณาว่าในยุทธศาสตร์นั้น ๆ จำเป็นต้องมีกฎหมายขึ้นมาใหม่ หรือ จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายใดบ้าง และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผน โดยกระบวนการดำเนินงานมี ๒ ส่วน คือ การเตรียมข้อมูล และการจัดทำแผนเสนอคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนแล้ว นอกจากในส่วนที่ทางสำนักงานและส่วนราชการได้ร่วมกันพิจารณายุทธศาสตร์ตามแผนบริหารราชการแผ่นดินว่าจำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายอะไรบ้างแล้ว ส่วนราชการยังได้เสนอเพิ่มเติมด้วยว่า นอกเหนือจากที่กำหนดไว้แล้ว ส่วนราชการยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายเพิ่มเติมที่ไม่ได้อยู่ในยุทธศาสตร์ และไม่สามารถบรรจุในแผนพัฒนากฎหมายได้อีกส่วนหนึ่ง จำนวนประมาณ ๔๐๐ ฉบับ ทุกกระทรวงนอกจากกระทรวงการต่างประเทศที่เสนอเพิ่มเติม เพราะฉะนั้นในภาพรวมจะมีจำนวนกฎหมายที่ต้องเสนอตามแผนนิติบัญญัติ ทั้งหมดเป็นพระราชบัญญัติ ๓๖๒ ฉบับ พระราชกฤษฎีกา ๖๑๔ ฉบับ กฎกระทรวง ๒๖๑ ฉบับ ระเบียบข้อบังคับ

อื่น ๆ อีก ๘๓ ฉบับ โดยได้เสนอเป็นแผนสำหรับปี ๒๕๔๘ และแผนในปีต่อ ๆ ไป ซึ่งยังคงคาดหมายกันว่าควรจะมีการเสนอในช่วงใดจึงเสนอไปในภาพรวม ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดทำแผนนิติบัญญัติ คือ รัฐบาลจะสามารถทราบได้ชัดเจนว่าในช่วง ๔ ปีที่บริหารราชการแผ่นดินจะต้องตรากฎหมายและปรับปรุงกฎหมายอะไรบ้าง ส่วนราชการสามารถวางแผนในเรื่องของการจัดทำกฎหมายได้ และจะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของกฎหมาย

การจัดทำแผนนิติบัญญัติมีปัญหาอยู่บ้าง เนื่องจากการเสนอครั้งนี้ เป็นการเสนอแผนทางกฎหมายในภาพรวมเป็นครั้งแรก และระยะเวลาในการจัดทำแผนมีจำกัด จึงอาจมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง และกฎหมายที่เสนอมามีจำนวนมาก ดังนั้นสำนักงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันวิเคราะห์ว่ากฎหมายใดมีความจำเป็นจริง ๆ และส่วนราชการควรจะต้องจัดลำดับความสำคัญและช่วงเวลาที่จะเสนอกฎหมาย โดยสำนักงานได้จัดทำรายชื่อกฎหมายของทุกกระทรวง ที่จะต้องจัดทำตามแผนนิติบัญญัติ รวมทั้งช่วงเวลาทำเป็นเอกสารรายกระทรวง แผนนิติบัญญัติ ช่วยให้สำนักงานสามารถทำงานในเชิงรุกได้มากขึ้น เนื่องจากมีเวลาเตรียมการว่าในช่วงเวลาใดจะมีเรื่องใดเข้ามาทำให้สามารถจัดบุคลากรแล้วนำเสนอกฎหมายให้คณะกรรมการพิจารณาได้ทันที แต่ในการจัดทำแผนนิติบัญญัติ ในสมัยก่อนไม่เคยมีแผนทางด้านกฎหมายเลย

แต่ปัจจุบันมี ๒ แผน คือ แผนนิติบัญญัติ และแผนพัฒนากฎหมายโดยทั้ง ๒ แผน มีจำนวนกฎหมายที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงและเสนอประมาณแผนละพันกว่าฉบับและสำหรับการจัดดำเนินการกฎหมายลำดับรอง ประเภทระเบียบ ประกาศ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้กรุณารับผิดชอบไปส่วนหนึ่ง โดยการตั้งคณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย ซึ่งสำนักงานคาดหวังว่า ส่วนราชการจะสามารถยกระดับคุณภาพของฝ่ายกฎหมายของแต่ละส่วนราชการที่จะสามารถรับผิดชอบงานกฎหมายลำดับรองไปได้ส่วนหนึ่ง เพื่อที่สำนักงานจะได้มามุ่งเน้น กฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ และกฎหมายลำดับรอง ที่มีความยุ่งยากซับซ้อน และการทำร่างกฎหมาย

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานร่างกฎหมาย

ผู้บริหารสำนักงานได้ริเริ่มนำคอมพิวเตอร์ในงานร่างกฎหมายตั้งแต่ประมาณ ๑๐ ปีที่แล้ว ในระยะแรก ๆ ใช้คอมพิวเตอร์ในงานพิมพ์ เพราะว่างานกฎหมายเป็นงานที่ต้องใช้เอกสารจำนวนมาก ช่วยในงานพิมพ์ได้มาก ต่อมาใช้ในเรื่องของฐานข้อมูลกฎหมายเนื่องจาก ในงานกฎหมายจะต้องพิจารณาเปรียบเทียบกฎหมายที่มีอยู่ กฎหมายของต่างประเทศ ในปัจจุบันระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของสำนักงาน ใช้ประโยชน์ได้มากใน ๔ ด้าน คือ เป็นระบบสำนักงานอัตโนมัติ ระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

ระบบ Back Office และระบบบริหารงานบุคคล โดยสำนักงานมีเว็บไซต์ ๒ แห่ง คือ www.krisdika.go.th และ www.lawreform.go.th ในระบบสำนักงานอัตโนมัติ ใช้ในเรื่องของการสื่อสารภายใน เป็นการลดภาระด้านเอกสาร และทำให้ปฏิบัติงานได้เร็วขึ้น นักกฎหมายจะติดต่อกัน โดยไม่ต้องมีการประชุม ใช้ในการติดต่อกันทางคอมพิวเตอร์ ในเรื่องของฐานข้อมูลใน Digital Library รวบรวมข้อมูลทั้งหมด ที่มีอยู่ในห้องสมุดของสำนักงาน ซึ่งเป็นห้องสมุดกฎหมายที่สมบูรณ์ และรวบรวมงานวิจัยทางกฎหมายของทั้งในประเทศและต่างประเทศและมีการติดต่อกับต่างประเทศ และสถาบันการศึกษาในประเทศด้วย มีการเก็บข้อมูล กฎหมายทั้งหมดที่มีอยู่และปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้สำนักงานใช้ระบบ Back Office ในเรื่องของการเงิน งบประมาณ ในเรื่องของการจ่ายเบี้ยประชุม จ่ายเงินเดือน วัสดุ ครุภัณฑ์ การบริหารงานห้องสมุด และบุคลากร ในการใช้ระบบนี้ ผู้บังคับบัญชาสามารถติดตามงาน และสามารถทำงานในเรื่องของการสั่งจองห้องประชุม การนัดหมาย และคนที่รับผิดชอบ ทุกคนที่ทำงานจะต้องใส่ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ที่สามารถจะให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบได้ว่างานใดได้มีการดำเนินการในขั้นตอนใดแล้ว

นอกจากนั้นในเว็บไซต์ของสำนักงานจะเปิดให้บุคคลภายนอกเข้ามาเปิดชมได้ สามารถที่จะ Download ข้อมูลที่สำนักงานเก็บไว้ได้

โดยมีข้อมูลในเรื่องขององค์กร ห้องสมุดกฎหมาย กิจกรรมทางกฎหมาย การพูดคุยทางด้านกฎหมาย ตั้งกระทู้ เป็นกฎหมายที่บุคคลภายนอกสามารถเข้ามาดูแล้ว Download ไปได้ นอกจากนั้นสำนักงานมีการรับฟังความคิดเห็นทางกฎหมาย โดยเปิดรับฟังความคิดเห็นมาระยะหนึ่งแล้ว เมื่อมีเรื่องที่สำคัญจะนำลงเว็บไซต์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไป ปัจจุบันมี ๒ เรื่อง คือ ร่างพระราชบัญญัติรับฟังความคิดเห็น และ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเป็นที่สนใจโดยทั่วไป สถิติของผู้ใช้บริการปีละประมาณ ๑ แสนราย นอกจากนั้น มีการบริการข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เป็นบริการระหว่างหน่วยงาน มีผู้ใช้ประมาณ ๒๕๐ หน่วยงาน สามารถเข้าถึงระบบได้มากกว่าประชาชนทั่วไป สำนักงานเปิดการอบรมบุคลากรที่จะมาใช้ ประมาณ ๕๐๐ คน นอกจากนั้น เว็บไซต์อีกแห่งหนึ่งคือ www.lawreform.go.th เป็นเรื่องของงานวิจัยกฎหมาย ตั้งต้นเว็บไซต์นี้ตั้งแต่สมัย ที่มีคณะกรรมการปฏิรูป พัฒนากฎหมายทางด้านเศรษฐกิจ โดยนายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธาน เมื่อคณะกรรมการนั้นยุบเลิกไป ก็มีการนำมารวมเป็นเว็บไซต์ของสำนักงาน นอกจากนั้นในการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา ในปัจจุบันจะใช้คอมพิวเตอร์มาช่วย คือ สามารถที่จะขึ้นจอสามารถแก้ไขไปในคราวเดียวกัน และสามารถเรียกข้อมูลกฎหมายอื่น ๆ มาดูพร้อมกันไปได้ช่วยให้การร่างกฎหมายเร็วขึ้น

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของประธาน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา

ประธาน มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

๑. ประธานแสดงความขอบคุณเลขาธิการ
คณะกรรมการกฤษฎีกา และหัวหน้าส่วนราชการ
ทุกกระทรวง ที่ได้ให้ความร่วมมือและผลักดัน
การจัดทำแผนนิติบัญญัติแห่งชาติ และการปฏิรูป
กฎหมายครั้งใหญ่ ซึ่งการปฏิรูปกฎหมายเป็นเรื่อง
สำคัญและมีความจำเป็น เนื่องจากปัจจุบันเป็นช่วง
ของการเปลี่ยนผ่าน (Transition) ทางพัฒนาการ
ของประเทศ โดยเมื่อประเทศเปลี่ยนแปลงไม่ทัน
ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่ว่าในทางด้านใด
ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จะทำให้เกิด
วิกฤตการณ์ ในทางนั้น ๆ ซึ่งปัจจุบันเริ่มปรากฏ
สัญญาณที่แสดงเป็นบ่อเกิดของปัญหาประการ
หนึ่ง คือ ปัญหาสังคม และเรื่องที่เป็นแกนสำคัญ
ที่ต้องแก้ คือ เรื่องของกฎหมาย โดยกฎหมาย
เปรียบเหมือนเป็นซอฟต์แวร์ที่สำคัญในการบริหาร
ประเทศในทุกมิติ ทั้งมิติสังคม มิติเศรษฐกิจ
มิติความมั่นคง และมิติการเมือง

๒. ความล่าช้าในการปรับปรุงกฎหมาย
อาจเนื่องมาจากกรณีวิธีหรือไม่มีการเสนอเรื่อง
ขึ้นเป็นประเด็นมาก่อน โดยปัจจุบันได้มีการ
เริ่มต้นกันแล้วว่าจะมีการปรับปรุงกฎหมายทั้งหมด
ที่จะพิจารณากันในภาพรวม โดยพิจารณาหลาย

ทางทั้งจากระดับบริหาร คือ รัฐบาล ผู้ใช้กฎหมาย
คือ คณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนราชการ และ
ผู้มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง (Stakeholder) โดย
ทุกฝ่ายมองเห็นปัญหาของการบังคับใช้กฎหมาย
ในแต่ละฉบับ และร่วมกันพิจารณาทางแก้ปัญหา
โดยภาครัฐได้มีการจัดทำเว็บไซต์ที่ให้ประชาชน
ได้เข้ามาขอให้มีการปรับปรุงกฎหมายด้วยการ
แสดงตน ให้ทราบว่าเป็นกลุ่มใด เพื่อภาครัฐ
จะได้เข้าใจมุมมองของประเด็นปัญหา ซึ่งจะนำไป
สู่การแก้ไขกฎหมาย โดยปัจจุบันเป็นช่วงเวลาที่
มีความเหมาะสม แต่มีความห่วงใยว่าจะมีวิธี
ดำเนินการอย่างไร จึงจะสามารถทำการปรับปรุง
แก้ไขกฎหมายได้เร็ว อาจใช้วิธีปรับปรุงเป็น
ระบบกลุ่มกฎหมาย เป็นต้นว่า กลุ่มกฎหมาย
เพื่อสังคม ที่จะทำให้สามารถมองเห็นเป็นภาพ
ใหญ่ เพราะระบบกฎหมายไทยมีการแยก
กฎหมายเป็นส่วนย่อยมาก มีการมองปัญหา
และพิจารณาปัญหาเฉพาะส่วนและแก้ไขปัญหา
เฉพาะส่วน ในที่สุดทำให้ไม่สามารถมองเห็น
ทิศทางของกฎหมาย ปัญหาทางกฎหมายดังกล่าว
ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากหลักสูตรการศึกษา
ทางกฎหมายของประเทศ ไม่นับหลักวิชาสำคัญ
ทางกฎหมาย คือ หลักวิชาปรัชญาทางกฎหมาย
หลักวิชาสังคมวิทยาทางกฎหมาย หลักวิชา
เศรษฐศาสตร์ทางกฎหมาย ประวัติและที่มา
ของกฎหมายแต่ละมาตรา และหลักกฎหมาย
เบื้องต้น (Jurisprudence) ซึ่งนักกฎหมายจำเป็น
ต้องมีความเข้าใจ หลักการสำคัญและปรัชญา

ของกฎหมายว่ากฎหมายที่ได้รับการบัญญัติขึ้นใช้บังคับแต่ละฉบับมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ประการใด แต่นักกฎหมายไทยโดยทั่วไปเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายแล้วศึกษาต่อในหลักสูตรเนติบัณฑิตมีความรู้หลักเทคนิคทางกฎหมาย แต่ขาดความรู้หลักปรัชญาทางกฎหมาย ในที่สุด เริ่มไม่มีทิศทางทำให้ต้องใช้คำพิพากษาศาลฎีกาเป็นบรรทัดฐาน ซึ่งต่อไปจะไม่มีคำพิพากษาศาลฎีกา เนื่องจากนักกฎหมายพิจารณาด้วยทกกฎหมายในรายละเอียด ทำให้หลักการของกฎหมายหายไป การแก้ไขปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายไทย ในปัจจุบันยังไม่สายเกินไป โดยสถาบันทางกฎหมายต้องมีวิธีการนำหลักการทางกฎหมายกลับคืนมาสู่กระบวนการกฎหมายไทยและกฎหมายไทยต่อไปข้างหน้าจะต้องเดินเร็ว นักกฎหมายไทยต้องมีโลกทัศน์ที่กว้าง มีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล และมีความเข้าใจหลักการของกฎหมายในการปฏิบัติงาน

๓. การปรับปรุงกฎหมายฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย กฎษฎีกา ระเบียบ ให้มีแนวทางดำเนินการ ๒ ส่วน ส่วนหนึ่ง คือ การแก้ไขกฎหมายที่ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายหลัก หรือ กฎหมายฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งต้องรอกกฎหมายหลักก่อน และกฎหมายในส่วนที่สอง เช่น กฎกระทรวง กฎษฎีกา ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงที่ไม่ทันสมัย ต้องทำการปรับปรุงแก้ไขให้รับเสนอการแก้ไขมาที่สำนักงานคณะ

กรรมการกฤษฎีกา ที่พร้อมนำเข้าเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ทำให้กฎหมายมีความทันสมัย การบริหารงานง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

๔. การวิเคราะห์สาระของกฎหมายต่าง ๆ มีความสำคัญมาก เพราะทำให้ทราบถึงผลกระทบของกฎหมาย โดยการมีกฎหมายก็เพื่อจะสร้างความเป็นธรรมในสังคม บางครั้งคนเขียนกฎหมายไม่รอบรู้ ทำให้ได้กฎหมายที่ไม่ให้ความเป็นธรรม หรือกฎหมายที่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และเริ่มสร้างความไม่เป็นธรรม นอกจากนั้น ระบบการบังคับใช้กฎหมายในสังคมไทยเริ่มมีปัญหา โดยกฎหมายมีสภาพที่ไม่สามารถใช้บังคับกับบุคคลทุกคนอย่างเสมอภาค บุคคลที่ไร้สำนึกต่อสังคมส่วนรวมจะฉวยโอกาสเอาเปรียบสังคม และไม่ต้องปฏิบัติตามบังคับกฎหมาย ปัญหาสังคม ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน เกิดขึ้นจากช่องว่างทางกฎหมาย เจ้าหน้าที่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย หรือความไม่ชัดเจนของกฎหมาย ซึ่งกฎหมายต้องบัญญัติขึ้นบังคับใช้เป็นหลัก จึงไม่สามารถระบุกำหนดชัดเจนทั้งหมด แต่หลักของกฎหมายมีไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ใช้พิจารณาในการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรม (Discretionary Power) จึงต้องมีวิธีการให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติบังคับใช้กฎหมายมีจิตสำนึกในเรื่องนี้ ดังนั้นในการปรับปรุงระบบกฎหมายของประเทศครั้งสำคัญนี้ จึงขอให้นักกฎหมายได้ร่วมกัน

พิจารณาการดำเนินการเพื่อให้ได้กฎหมายที่
ทันต่อเหตุการณ์ และมีความเป็นธรรม

๕. ในการปฏิบัติงานของหัวหน้าส่วน
ราชการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด
โดยไม่ต้องถามนโยบาย ซึ่งนโยบายของประธาน
คือ การปฏิบัติงานที่ให้ความเป็นธรรมกับสังคม
โดยยึดประโยชน์ของประชาชนและการพัฒนา
ประเทศเป็นสำคัญมีการปฏิบัติที่ตรงไปตรงมา
ที่สุด หากมีการอ้างชื่อประธานและบุคคลใน
ครอบครัว เพื่อให้ปฏิบัติการณ์ในสิ่งที่ไม่เป็นธรรม
ไม่ถูกต้อง หัวหน้าส่วนราชการไม่ต้องปฏิบัติตาม
หากมีกรณีเป็นที่สงสัยให้โทรศัพท์ถึงประธาน
ได้ตลอดเวลา

๖. ต่อไป จะเริ่มมีกระบวนการสำรวจ
ราชการ หรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนกรณี
เจ้าหน้าที่ที่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย
ปล่อยให้ประชาชนเดือดร้อน โดยหน่วยงานใด
มีกรณีที่ผู้ได้บังคับบัญชาได้รับการลงโทษมาก
ผู้บังคับบัญชาจะต้องได้รับการลงโทษด้วย

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของที่ประชุม
เกี่ยวกับการดำเนินการทางกฎหมาย

ที่ประชุมมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้
เรื่องการบังคับใช้กฎหมาย

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีข้อสังเกต
และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในสังคมไทย
จากที่มีการศึกษาไว้พบว่าเกิดจากสาเหตุ ๒
ประการ คือ ๑ ระบบอุปถัมภ์ กฎหมายไทย
จะศักดิ์สิทธิ์กับคนที่ไม่รู้จักผู้ใช้กฎหมาย และ
จะหย่อนยานกับผู้รู้จักผู้บังคับใช้กฎหมาย
เช่น กรณีใบสั่งจราจร เป็นต้น ๒ ผลประโยชน์
กรณีการกระทำความผิดชัดเจน เช่นในกรณีแชร์
มีบทกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา
แต่ไม่สามารถใช้บังคับได้ จนในที่สุดต้องมี
การออกพระราชกำหนด ชำชนกับกฎหมาย
อาญาที่มีอยู่ เนื่องจากทุกคนมีผลประโยชน์
เกี่ยวข้องกับคดี โดยการแก้ปัญหาดังกล่าว
ในต่างประเทศ คือ จะไม่พยายามรวมอำนาจ
การบังคับใช้กฎหมายไว้ในที่เดียว และจะกำหนด
โทษความผิดทางอาญาเฉพาะการกระทำที่เป็น
อันตรายร้ายแรงต่อสังคม (Mala in se) การ
กระทำความผิดกรณีไม่ร้ายแรง ต้องการให้
เกิดผลการบังคับทางกฎหมาย จะใช้การปรับ
ทางปกครอง ซึ่งได้ผลดีมากกว่าการลงโทษ
ทางอาญา โดยมีการใช้ในระบบกฎหมาย
ไทย คือ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง เป็นการกระจายอำนาจประเภท
หนึ่ง แต่ส่วนราชการยังคงชินกับการเขียน
กฎหมายแล้วกำหนดโทษทางอาญา จึงขอฝาก
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณา
เรื่องนี้ด้วย

**สรุปสาระสำคัญการประชุม
คณะหัวหน้าส่วนราชการระดับปลัดกระทรวง
ประจำเดือน พฤศจิกายน ๒๕๔๘
เรื่อง “การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศด้านแรงงาน”**

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะหัวหน้าส่วนราชการ ระดับปลัดกระทรวง ประจำเดือน พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ณ ห้องประชุมจอมพล ป. พิบูลสงคราม ชั้น ๕ กระทรวงแรงงาน โดยมีสาระสำคัญ

สรุปได้ ดังนี้

ภารกิจกระทรวงแรงงาน

การเตรียมทรัพยากรมนุษย์และสังคมที่มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและบริการ เป็นภารกิจสำคัญที่

กระทรวงแรงงานได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา ๓ ปี เพื่อดำเนินการภารกิจในด้านแรงงานและส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำโดยยึดถือปฏิบัติตามนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๔

การจัดการแรงงาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กระทรวงแรงงานสามารถจัดหางานให้แรงงานได้กว่า ๑ แสน ๔ หมื่นคน จัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศกว่า ๑ แสน ๕ หมื่นคน มีรายได้เข้าประเทศถึง ๕๖,๐๐๐ ล้านบาท ตรวจคุ้มครองแรงงานในสถานประกอบการได้กว่า ๒ ล้านคน และจัดการข้อขัดแย้งระหว่างนายจ้างและลูกจ้างในสถานประกอบการได้กว่า ๑๙๐ แห่ง ให้อยู่ดี โดยไม่มีการปิดงานหรือนัดหยุดงาน นอกจากนั้น ได้เพิ่มสิทธิประโยชน์แก่ลูกจ้าง ผู้ประกันตนกว่า ๘.๔ ล้านคน รวมทั้งการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำถึง ๒ ครั้ง โดยมีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐานในปัจจุบันวันละ ๑๓๙ บาท และอัตราค่าจ้างสูงสุดวันละ ๑๘๑ บาท ขณะเดียวกัน กระทรวงแรงงานได้ตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการขจัดความยากจนพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ การเตรียมกำลังคน เพื่อรองรับในภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว

การขจัดความยากจน

ได้เน้นการส่งเสริมอาชีพและเพิ่มโอกาสการมีงานทำ ให้บริการจัดหางานเชิงรุกสู่ระดับ

ครัวเรือน การพัฒนากลุ่ม OTOP ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตำบล

การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

ในรอบปีที่ผ่านมา กระทรวงแรงงานได้จัดทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และพัฒนาศักยภาพโดยผ่านหน่วยงานของภาครัฐ พร้อมกันนั้น ยังสนับสนุนภาคเอกชนพัฒนาฝีมือแรงงานได้อีกจำนวน ๓ แสนคน โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

การพิจารณากำหนดค่าแรงงานขั้นต่ำ

กระทรวงแรงงานมีกำหนดการพิจารณาปรับปรุงค่าแรงงานขั้นต่ำเป็นประจำทุกปี ในวันที่ ๑ มกราคม โดยมาตรฐานแรงงานขั้นต่ำที่กำหนดในปัจจุบันคือ คนงานไร้ฝีมือ อายุ ๑๘ ปี มีความรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่เข้ามาสู่ตลาดแรงงาน ได้รับการประกันค่าแรงงานในการเข้ามาทำงานในจังหวัดต่าง ๆ วันละตั้งแต่ ๓๙-๘๑ บาท โดยการพิจารณามีคณะอนุกรรมการในระบบไตรภาคี ประกอบด้วย ตัวแทนฝ่ายนายจ้าง ๕ คน ลูกจ้าง ๕ คน และเจ้าหน้าที่ของภาครัฐจากธนาคารแห่งประเทศไทย และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน จังหวัดที่แจ้งการขอปรับเพิ่มค่าแรงงานมีตั้งแต่ขอปรับเพิ่มขึ้น ๑ บาท จำนวน ๑ จังหวัด และขอปรับเพิ่มขึ้น ๕ บาท อยู่จำนวนหนึ่ง และจังหวัดที่ไม่ขอปรับเพิ่ม เนื่องจากได้ดำเนินการไปแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๔๑ จังหวัด

สำหรับกรณีการขอปรับตามมาตรฐาน ๗,๐๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป ซึ่งมีค่าเฉลี่ยวันละ ๒๓๒ บาท นั้น ฝ่ายนายจ้างยังไม่สามารถรับข้อเสนอได้

การรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงาน

กระทรวงแรงงาน โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้ทำการพัฒนาเครื่องมือการวัดมาตรฐานฝีมือแรงงาน เพื่อการรับรองและยก ระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานในวิชาชีพ ๑๖๐ สาขา ซึ่งปัจจุบันมีมาตรฐานฝีมือแรงงานกว่า ๓๐ สาขา อาชีพใน ๓ ระดับ ได้รับการรับรองตามมติ คณะรัฐมนตรีแล้ว

การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว

การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว จากการที่กระทรวงแรงงานได้ทำการสำรวจแรงงานต่างด้าวในครั้งแรกจำนวน ๑ ล้าน ๒ แสนคน และจากการดำเนินการจดทะเบียนครั้งแรก ปรากฏว่า มีแรงงานต่างด้าวมาจดทะเบียนจำนวน ๘ แสนคน และการต่อทะเบียนอายุ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ พบว่า เหลือจำนวนเพียง ๗ แสนคน กระทรวงแรงงานได้ทำการสำรวจความต้องการแรงงานในสภาวะการณ์ที่แท้จริง โดยมีคณะกรรมการพิจารณาและทุกจังหวัดเสนอข้อมูล จำนวนแรงงานที่ต้องการรวม ๙ แสนคน ซึ่ง กระทรวงแรงงานจะทำการควบคุมจำนวนที่ ระดับ ๕ แสนคน ส่วนจำนวนที่เหลืออีก ๕ แสนคน ตามที่วางแผนไว้ จะไม่อนุญาตให้เปิดรับ จดทะเบียนคนใหม่ แต่จะรับผู้มีแบบ ทร ๓๘/๑ ซึ่งได้มาจดทะเบียนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ อีกครั้งหนึ่ง

หากมีจำนวนไม่เพียงพอ จะได้ทำความตกลง MOU ทางด้านแรงงานกับประเทศลาวและกัมพูชา ให้มีการส่งแรงงานโดยมีโควตาที่ ชอบด้วย กฎหมาย มีการจัดทำหนังสือเดินทางและวีซ่า และค่าธรรมเนียมการใช้แรงงานต่างด้าว (Levy Fee) สำหรับประเทศพม่า จะมีการจัดตั้งศูนย์ที่ นายจ้างสามารถมารับแรงงาน โดยชำระเงินประกัน ตามมาตรา ๕๔ ของกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง และค่าธรรมเนียมการใช้แรงงานต่างด้าว (Levy Fee) ซึ่งเงินประกันจะได้รับคืน เมื่อมีการเลิกจ้าง และลูกจ้างแรงงานมิได้หลบหนี

การส่งเงินกลับประเทศ การส่งเงินของ แรงงานต่างด้าวกลับประเทศมีมูลค่า จำนวนนับ พันล้านบาท แต่ยังไม่มียระบบการส่งตามกฎหมาย คงจัดส่งเป็นโพยก๊วน ทำให้เกิดระบบอิทธิพล เป็นเครือข่าย การก่ออาชญากรรมและสร้าง ปัญหาสังคมในประเทศไทย ซึ่งกระทรวงแรงงาน กำลังพิจารณาทางแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

การเตรียมคนเพื่อทำงานในภาค อุตสาหกรรม

กระทรวงแรงงาน ได้พัฒนาฝีมือแรงงาน ให้ตอบสนองต่ออุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมแฟชั่น และอุตสาหกรรมเทคโนโลยี สารสนเทศ อีกทั้งยังพัฒนาศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ให้สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจ อย่างเหมาะสม ซึ่งจากการศึกษาแนวโน้มความ

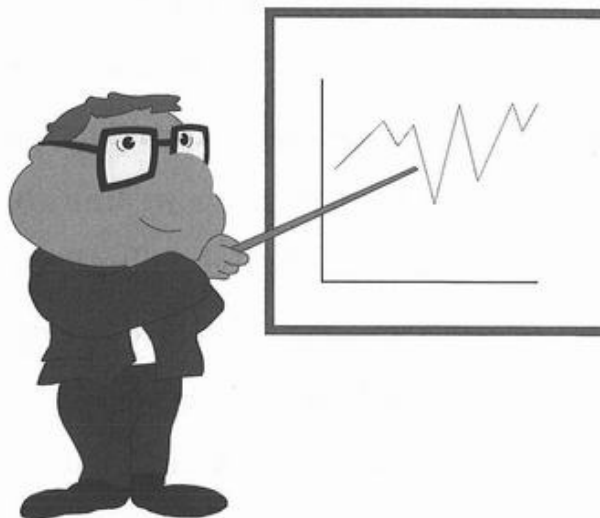
ต้องการตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรม
และบริการหลักของประเทศ พบว่าความ

ต้องการแรงงานเพิ่มขึ้น ๙.๐๗ แสนคนในอีก
๕ ปีข้างหน้า

ความต้องการแรงงานส่วนเพิ่มในระยะ ๕ ปีข้างหน้า
จำแนกรายกลุ่มอุตสาหกรรม

ระดับการศึกษา	ภาคการผลิต	ภาคบริการ	โลจิสติกส์	รวม	สัดส่วน
อุดมศึกษา	๓๕,๙๗๔	๖๖,๒๙๕	๒๙,๙๐๘	๑๓๒,๑๗๗	๑๕.๙๙
อาชีวศึกษา	๗๓,๑๒๙	๑๕,๔๒๙	๑๙,๓๗๐	๑๐๗,๙๒๘	๑๓.๐๕
มัธยมปลาย	๑๒๑,๔๑๑	๕๑,๑๐๖	๑๑,๖๔๙	๑๗๔,๑๖๖	๒๑.๐๗
ต่ำกว่ามัธยมปลาย	๒๓๔,๕๙๔	๙๗,๕๘๑	๘๐,๕๑๕	๔๑๒,๕๙๐	๕๙.๘๙
รวม	๔๖๕,๐๐๘	๒๒๐,๓๑๑	๑๔๑,๔๔๒	๘๒๖,๗๖๑	๑๐๐.๐๐

แต่หากพิจารณาเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตเป้าหมาย ๑๒ อุตสาหกรรม คือ อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมสิ่งทอและอัญมณี อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ อุตสาหกรรมไม้และพลาสติก อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมแม่พิมพ์ อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมขนส่ง (โลจิสติกส์) มีความต้องการเพิ่มขึ้น ๘.๒๖ แสนคน และส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาการใช้แรงงานเป็นหลัก

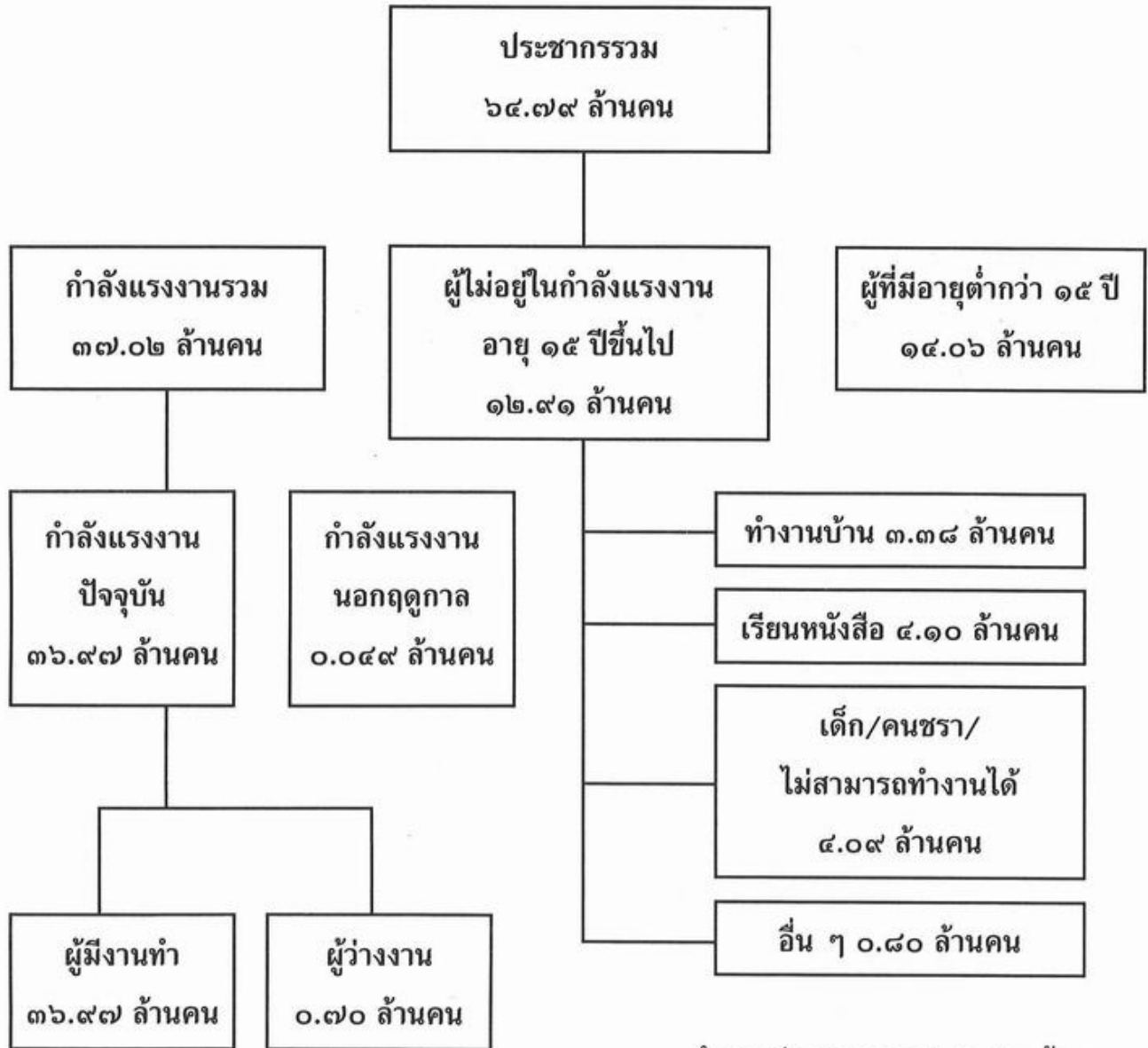

ข้อมูลด้านโครงสร้างแรงงานในประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘

มีกำลังแรงงานรวม ๓๗.๐๒ ล้านคน

จำนวนประชากร จำแนกตามสภาพแรงงานและกำลังแรงงาน

จำนวนประชากรรวม ๖๔.๗๙ ล้านคน

กำลังแรงงานรวม ๓๗.๐๒ ล้านคน

มีงานทำร้อยละ ๙๘.๕๐ ล้านคน

ว่างงาน ๕ แสนคน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔

ผู้มีงานทำส่วนใหญ่ มากกว่าร้อยละ ๖๐ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา

ลูกจ้างเอกชนจำแนกตามระดับการศึกษา

จำนวน ๑๒ ล้านคน

ประถมศึกษาและต่ำกว่าร้อยละ ๕๔.๔๔ (๖.๖๕ ล้านคน)

มัธยมศึกษาร้อยละ ๓๐.๖๖ (๓.๙๔ ล้านคน)

อุดมศึกษาร้อยละ ๑๓.๙๕ (๑.๗๘ ล้านคน)

การศึกษาอื่น ๆ และไม่ทราบร้อยละ ๐.๗๕ (๐.๐๔ ล้านคน)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ มีลูกจ้างเอกชนที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ได้ศึกษาต่อ จำนวนกว่า ๓ หมื่นคน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๘

ยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านแรงงาน

จากสถานการณ์แรงงานในปัจจุบัน กระทรวงแรงงาน จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการยกระดับผลิตภาพแรงงาน ๓ กลุ่ม คือ

๑. แรงงานในภาคอุตสาหกรรมการค้า การบริการและการขนส่ง

๒. แรงงานที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดงาน

๓. แรงงานในชนบท

การรักษาความมั่นคงของรัฐ

ในด้านการรักษาความมั่นคงของรัฐ ได้ดำเนินการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย เพื่อให้คนต่างด้าวไร้ฝีมือแทนแรงงานไทยในจำนวนที่เพียงพอตามความจำเป็นและสนับสนุนให้คนต่างด้าวที่มีฝีมือถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีให้แรงงานไทย

ศักยภาพแรงงานไทย

แม้การพัฒนาแรงงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจะดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสถาบันจัดอันดับนานาชาติ เช่น สถาบัน IMD (Institute for Management Development) และ WEF (World Economic Forum) ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยดีขึ้น โดย IMD เลื่อนลำดับประเทศไทยจากอันดับที่ ๓๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นอันดับที่ ๒๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จาก ๖๐ ประเทศ และ WEF ปรับลำดับประเทศไทยขึ้นจากอันดับที่ ๓๗ จาก ๘๐ ประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และอันดับที่ ๓๔ จาก ๑๐๑ ประเทศทั่วโลก ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่ก็มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน คือ ประสิทธิภาพการผลิตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ขาดแคลนแรงงานฝีมือที่มีทักษะ เนื่องจากแรงงานไทยส่วนใหญ่มักมีการศึกษาน้อยและโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์กระทรวงแรงงาน

กระทรวงแรงงาน ได้กำหนดยุทธศาสตร์ ๕ ประการ ในการขับเคลื่อนเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศด้านแรงงาน ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์เพิ่มผลิตภาพกำลังแรงงาน

ในสถานการณ์ที่ประเทศไทยมีแรงงาน อายุน้อย การศึกษาต่ำ จึงมีความจำเป็นเร่งด่วน ในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ซึ่งรัฐลงทุน สร้างคนให้พร้อมสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย คือ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ โดยเฉพาะการฝึกอบรม ระยะสั้น พัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นศูนย์ Excellence Center ในแต่ละภาค เพื่อพัฒนาฝีมือ ให้ทันกับความต้องการในแต่ละสาขาการผลิต สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ฝีมือแรงงาน ด้วยการจัดให้มีการฝึกอบรมทักษะ ฝีมือแรงงานให้กับลูกจ้างของตนเอง โดยได้รับ สิทธิประโยชน์ด้านภาษี สามารถนำค่าใช้จ่ายไป ลดหย่อนภาษีได้ร้อยละ ๒๐๐ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมในลูกจ้างพัฒนาทักษะฝีมือด้วยตนเอง มีแรงจูงใจด้านค่าจ้างและเงินกຸ້ยืมการฝึกอบรม ควบคู่กับการขยายหลักสูตรและรูปแบบการ พัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความหลากหลายใช้ระบบ CBST (Competency Base in Training) และ e-Learning ใช้วิทยากรชาวไทยและต่างชาติมา ถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพความ พร้อมของแรงงานใหม่

ผู้ที่เข้าสู่แรงงานใหม่ จะต้องมึทักษะ ความรู้ ทำงานได้จริง โดยเฉพาะนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ไม่ได้เรียนต่อ และนักศึกษา ที่ยังหางานทำไม่ได้ จะได้รับการต่อยอดความรู้ ด้านการพัฒนาฝีมือก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และ ฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อต่อยอด กระทรวงแรงงาน จะส่งเสริมให้แรงงานไทยที่กลับจากการทำงาน ในต่างประเทศ ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ เพิ่มทักษะให้แรงงานไทย แก่ไขกกฎหมายให้ นายจ้างนำเข้าแรงงานต่างด้าวมีฝีมือหรือผู้ เชี่ยวชาญมาถ่ายทอดความรู้ให้แรงงานไทย ขณะ เดียวกันส่งเสริมนายจ้างในเขตเศรษฐกิจชายแดน และย้ายฐานการผลิตไป ผลิตยังประเทศใกล้เคียง เพื่อไม่ให้ขาดแคลนแรงงาน

๓. ยุทธศาสตร์การเพิ่มมูลค่าด้วย มาตรฐานฝีมือแรงงาน

การเพิ่มฝีมือแรงงานสามารถลดการ สูญเสีย ลดต้นทุน เพิ่มความปลอดภัยในการ ทำงานและลดอัตราเสี่ยงของผู้บริโภคได้ โดย เน้นการเพิ่มมาตรฐานแก่แรงงาน กลยุทธ์สำคัญ คือสร้างมาตรฐานรับรองคุณภาพในองค์ประกอบ สำคัญของการทำงาน คือ ความรู้ ทักษะฝีมือ สมรรถนะ และทัศนคติ เป็นมาตรฐานเดียวของ ประเทศ และสอดคล้องกับสากล โดยนายจ้าง สมาคมอุตสาหกรรมร่วมกันกำหนดพร้อมทั้ง ให้การแข่งขันให้การประกอบฝีมือแรงงานอย่าง ต่อเนื่อง กว้างขวางเป็นมาตรฐานรับรองคุณภาพ โดยขณะนี้ได้กำหนดอัตราค่าจ้างตามระดับ

ฝีมือนำร่องใน ๑๑ อุตสาหกรรม ๓๐ สาขาอาชีพ นอกจากนั้น ได้จัดทำพระราชบัญญัติส่งเสริมอาชีพ เพื่อสร้างระบบรับรองประสิทธิภาพ ความสามารถในเชิงคุณภาพและระบบค่าจ้างให้ สอดคล้องกับมาตรฐานฝีมือ

๔. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างหลักประกัน ความมั่นคงในการทำงาน

ความมั่นคงและขวัญกำลังใจในการทำงาน ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น นอกจากนี้จากการสร้างเครือข่ายการคุ้มครองแรงงาน และผลักดันให้มาตรฐานแรงงานไทยได้รับการ ยอมรับในระดับสากล กระทรวงแรงงานกำลัง ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ แรงงานที่เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อลดการ กีดกันทางการค้า และสร้างวินัยอุตสาหกรรมให้ แรงงานมีพฤติกรรมและจิตสำนึกในการทำงาน ที่ดี พัฒนาลิทธิประโยชน์ ประกันสังคม และ พัฒนาระบบแรงงานสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วม ทั้งกลไกทวิภาคีและไตรภาคี ในการป้องกัน และแก้ไขความขัดแย้งด้านแรงงานเพื่อลด ความสูญเสีย

๕. ยุทธศาสตร์การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน ในชนบท

แรงงานในชนบทส่วนใหญ่เป็นแรงงาน ภาคเกษตรมีจำนวนถึง ๑๕.๗๗ ล้านคน หรือ ร้อยละ ๔๓.๒ ของผู้มีงานทำทั้งหมด ลักษณะ งานจะเป็นการทำงานตามฤดูกาลทำให้เกิดการ ว่างงานในช่วงนอกฤดูกาล บางส่วนเคลื่อนย้าย

ออกไปทำงานนอกพื้นที่ ในขณะที่อีกส่วนหนึ่ง ยังคงอยู่ โดยไม่คิดทำงานอื่น จึงจำเป็นต้องเพิ่ม ชั่วโมงทำงานของประชาชนในชนบท เพื่อให้มี รายได้ และศักยภาพเพิ่มขึ้น ปรับปรุงกฎระเบียบ ให้สนับสนุนการย้ายฐานการผลิตไปตั้งโรงงาน ในชนบท และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพื่อ สร้างงานเพิ่มขึ้นโดยดำเนินการควบคู่ไปกับการ พัฒนาความรู้ด้านการผลิตอุตสาหกรรม และ พัฒนาทักษะฝีมือในกลุ่มที่รวมตัวกันรับงานไป ทำที่บ้าน นอกจากนี้ได้แนะแนวการประกอบ อาชีพเพื่อสร้างงานใหม่ให้สอดคล้องกับศักยภาพ ของชุมชน ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าทางการ เกษตรที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของ ตลาด พร้อมทั้งสร้างนวัตกรรมเครื่องมือเครื่องจักร และอุปกรณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการ ผลิต ลดต้นทุน เพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP และการรับงานไปทำที่บ้าน

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของประธาน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกระทรวง แรงงาน

ประธาน มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกระทรวงแรงงาน ดังนี้

๑. จากภาวะพัฒนาการของประเทศตามที่รัฐบาลจะทำการเร่งรัดการพัฒนา ซึ่งคาดการณ์ว่า ภายในระยะเวลา ๔-๕ ปีข้างหน้า ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) จะเติบโตอีกมาก และประเทศจะประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน

ซึ่งปัจจุบันเริ่มมีปัญหาแล้วที่เขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก (Eastern Seaboard) ขณะเดียวกัน ประเทศไทยมีการส่งแรงงานไร้ฝีมือออกไปต่างประเทศ โดยคิดว่ามีรายได้สูงกว่าการทำงานในประเทศ แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วไม่คุ้มค่ากับค่านายหน้าและดอกเบี้ยเงินกู้ และปัญหาที่สำคัญ คือ ทำให้สังคมเศรษฐกิจและครอบครัวมีปัญหา ประเทศที่ไม่ต้องส่งแรงงานไร้ฝีมือไปทำงานนอกประเทศ แสดงว่าเป็นประเทศที่มีสถานภาพที่ดี แต่สำหรับการส่งออกแรงงานที่มีความชำนาญนั้นเป็นเรื่องปกติ ดังนั้นการบริหารจัดการเกี่ยวกับแรงงานไทย ที่ไปทำงานในต่างประเทศ จะต้องดูแลและระมัดระวังมิให้ถูกหลอกลวง

๒. สุนทรพจน์ที่ประธานกล่าวในการประชุม APEC CEO Summit 2005 เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่เมือง ปูซาน ประเทศเกาหลีใต้ เป็นการแสดงชัดเจนถึงจุดยืนในความเข้าใจและการเผชิญโลกาภิวัตน์ โดยวิธีการหนึ่ง คือ หลักรวมตัวของแรงงาน (Free Flow of People) โดยมีหลักการคือ ต้องบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีข้อมูลกำลังคน (Human Inventory) ที่เหมาะสมกับสถานะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ บางประเทศมีการผลิตทรัพยากรบุคคลดี แต่ไม่มีระบบเศรษฐกิจรองรับ ในขณะที่บางประเทศมีการผลิตทรัพยากรบุคคลไม่ทันกับภาวะเศรษฐกิจ จึงเกิดการเคลื่อนไหวของแรงงาน ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติ

๓. การบริหารจัดการแรงงานต้องมีมาตรการการส่งเสริมพัฒนายกระดับมาตรฐานแรงงานไทย และระบบการรับรองฝีมือแรงงาน เพื่อให้แรงงานไทยสามารถหางานที่ดีขึ้นและมีรายได้สูงกว่าแรงงานขั้นต่ำ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาที่ต้องดำเนินการเป็นลำดับและต้องใช้เวลา สำหรับแรงงานไร้ฝีมือให้เป็นแรงงานคนต่างด้าวต่อไป

๔. สภาพการณ์การจ้างแรงงานราคาถูกส่วนหนึ่ง มีสาเหตุจากการที่นายจ้างไม่มีศักยภาพการต่อรองในตลาด ไม่ได้เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์คุณภาพ ทำให้ต้องจำหน่ายสินค้าในราคาถูก จึงต้องจ้างแรงงานในราคาต่ำ ทางแก้ไขปัญหาคือภาครัฐต้องมีระบบการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มพลังอำนาจความสามารถทางการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการ ทำให้สินค้าและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่ม (Value Chain) สามารถจำหน่ายในราคาที่สูงขึ้น

๕. การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว ต่อไปต้องมีระบบโควตาและค่าธรรมเนียมการใช้แรงงานต่างด้าว (Levy Tax) และมีระบบบัตรประจำตัวอเนกประสงค์ (Smart Card) จำแนกประเภทแรงงานต่างด้าว โดยแรงงานที่รัฐบาลสหภาพพม่า ไม่รับเป็นพลเมืองพม่า ให้กำหนดเป็นสัญชาติพม่าโดยอาจมีระบบสีเป็นสัญลักษณ์จำแนกประเภท

๖. การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ต้องดำเนินการอย่างโปร่งใส การปฏิบัติการที่ฝ่าฝืน

กฎหมาย ต้องได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง มีระเบียบ และกฎหมายรองรับ การปฏิบัติตามกฎหมายจะสามารถขจัดปัญหาต่าง ๆ ทั้งระบบนายหน้าและอิทธิพลที่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม

๗. ทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการส่งเงินกลับประเทศของแรงงานต่างด้าว ให้จัดทำในระบบการโอนเงินไปยังสถานทูตไทยในต่างประเทศ ผ่านระบบเครือข่ายธนาคารในต่างประเทศ เพื่อส่งต่อไปยังผู้รับปลายทาง หรืออาจให้เจ้าหน้าที่กระทรวงแรงงานไปปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรับโอน และจ่ายเงินของแรงงานต่างด้าว ในสถานเอกอัครราชทูตไทย

จากนั้นประธานมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานในเรื่องอื่น ๆ ดังนี้

๑. เรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ล้วนมียุทธศาสตร์เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทำให้ประเทศมีศักยภาพทางพัฒนาการอย่างรวดเร็วมาก เช่น กรณี ประเทศจีน ปัจจุบันประเทศจีนไม่ใช่เป็นแหล่งค่าจ้างแรงงานราคาถูกอย่างเดียว แต่มีวิทยาการและเทคโนโลยีระดับสูงของตนเอง มีมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพในการผลิตบุคลากรพร้อมกันครั้งละ ๓,๐๐๐ คน นอกจากนั้นยังมีห้องทดลองปฏิบัติการที่สามารถผลิตอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมที่มียอดขายสูงกว่าสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้ายอดนิยม ๗ อันดับ สามารถ

ผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ Desk Top ที่เชื่อมต่อกับเครื่องโทรคมนาคมและโทรทัศน์ ทำให้สามารถเปลี่ยนเป็นระบบ Video Conference และ TV on Demand หรือ Internet ได้ด้วยราคาเพียงเครื่องละ ๔,๐๐๐ บาท (ราคายังมิได้ต่อรอง) โดยเมื่อนำไปติดตั้งในระบบการศึกษา สามารถทำ Course on Demand ซึ่งทำการสรรหาเนื้อหาสาระวิชาที่ดีที่สุดจัดทำเป็นหลักสูตรการศึกษาไว้ใน Server และสามารถคัดเลือกนำมาสอนได้ ต่อไปครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกการสอน (Facilitator) อย่างเดียว จึงไม่ต้องเสียเวลาในการฝึกอบรมครูใหม่ แต่ครูจะมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (learning by doing) ปรากฏการณ์ทางการศึกษาในรูปแบบและระบบนี้กำลังจะมาถึง กระทรวงศึกษาธิการจึงต้องปรับตัวเตรียมการปรับหลักสูตรการศึกษาสำหรับการพัฒนาวิทยาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้น ประเทศจีนได้ดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี (R & D Lab) ในประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละสาขาทั่วโลก และว่าจ้างวิศวกรในประเทศนั้นทำงานในห้องปฏิบัติการ มีวิศวกรชาวจีนเป็นคนให้การบ้าน เป็นการเรียนรู้เทคโนโลยีจากทั่วโลกแล้วส่งกลับมาที่ศูนย์ใหญ่ (Headquarter) สำหรับประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากมีบุคลากรไม่เพียงพอ แต่มีเศรษฐกิจมั่นคงจากการดำเนินธุรกิจในรูปแบบของสิงคโปร์ ไม่มีภาระหนี้ และมีเงินสดจำนวนมาก จึงเปลี่ยนกลยุทธ์ โดยการซื้อกิจการจากทั่วโลก หรือกรณี

ประเทศเกาหลีใต้ มีวิทยาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้าไปไกลมาก และมีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มรูปแบบ โดยการวางระบบเครือข่ายสายเคเบิลไปในครัวเรือน และมีการติดตั้งระบบ Set Top Box เพื่อการรับบริการของรัฐในระบบ e-Service to Home ที่ประชาชนสามารถขออนุญาตการทำเรื่องเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร์และบริการอื่น ๆ ในที่พักอาศัยผ่านระบบเครือข่าย เป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และเป็นการแก้ปัญหาการจราจรสำหรับในระบบโรงเรียน นักเรียนสามารถเรียนที่บ้าน โดยมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนร่วมชั้นผ่านระบบคอมพิวเตอร์ Tablet PC ด้วยระบบดังกล่าว ทำให้ครูสามารถรายงานข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ซึ่งระบบดังกล่าว มีราคาถูกและใช้งานง่าย โดยประธานได้กำหนดโครงการติดตั้งอุปกรณ์เครือข่ายของระบบราชการไทยในรูปแบบ Virtual Private Network โดยใช้พื้นที่ส่วนเกินในระบบสายเคเบิล Fibre Optic ของการสื่อสารแห่งประเทศไทยหรือองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นต้น โดยระบบการเสนอราคาและประมูล ทางราชการจะได้ระบบเครือข่ายโทรคมนาคม ที่มีประสิทธิภาพและความเร็วสูงในราคาถูก และใช้งานง่าย ซึ่งในระยะเวลาอีกไม่นานต่อไปจะเกิดมีระบบนี้ในราชการไทย ที่สำนักงานทุกแห่งจะได้ ๒ MB ทั้งหมดเป็นระบบ Board Band วิธีการต่าง ๆ นี้เป็นยุทธศาสตร์การดำเนินงานของประเทศต่าง ๆ

ที่ประเทศไทยยังไม่มี ซึ่งจะให้ดำเนินไปในแบบเก่าไม่ได้อีกแล้ว ดังนั้น ประธานจึงจะทำการปรับเปลี่ยนประเทศ (Modernize) โดยการนำภูมิปัญญา (Talent) ของคนทั่วโลกมาช่วยกันสร้างประเทศไทย ซึ่งจะทำการเชิญนานาประเทศทั่วโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการแขนงต่าง ๆ เข้ามา โดยนำเงินมาร่วมลงทุนที่จะได้รับคืนหลังจากที่ประเทศไทยมีการปรับปรุงวิทยาการของประเทศแล้ว

มอบหมายให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาว่างานในหน้าที่ความรับผิดชอบมีงานใดที่สมควรปรับปรุงให้มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ก้าวล้ำทันสมัย (Modernize) ในส่วนราชการของท่านให้จัดทำสรุปเป็นเรื่องสั้น ๆ เรื่องละประมาณ ๑ หน้ากระดาษพิมพ์โดยตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป ประธานจะทำการประชุมร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการวันละ ๔ กระถาง เพื่อพิจารณาการดำเนินงานในเรื่องนี้ หลังจากนั้นจะบูรณาการการพัฒนาในภาพรวม และจะเชิญทูตจากนานาประเทศทั่วโลกและมอบแบบฟอร์มที่หัวหน้าส่วนราชการจัดทำเรื่องละหน้า โดยให้เอกอัครราชทูตของประเทศนั้นไปประชาสัมพันธ์ในประเทศของท่าน เพื่อให้รัฐบาลหรือภาคเอกชนได้เตรียมการเสนอการปรับปรุงพัฒนาในแต่ละเรื่อง เป็นลักษณะการประมูลแบบใหม่ ที่ประเทศไทยสามารถเลือกข้อเสนอที่ดีและเหมาะสมที่สุด โดยการชำระเงินอาจชำระเป็นเงินผ่อนหรือใช้ระบบแลกเปลี่ยน

(Barter Trade) หรือใช้แบบ ๒ ระบบรวมกัน

๒. เรื่องการรักษาสถานภาพทางการค้าของประเทศไทย

ในสถานการณ์และภาวะการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง การดำเนินนโยบายทางการค้าต้องกระทำด้วยกลยุทธ์และความระมัดระวัง เช่น กรณีการทำข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) หากประเทศไทยมิได้จัดทำในขณะที่ประเทศอื่นได้ดำเนินการไปแล้ว จะเป็นการสูญเสียโอกาส และกลายเป็นประเทศที่ขาดดุลการค้า โดยเฉพาะการดำเนินนโยบายการค้ากับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ตามที่ประธานได้มีข้อสังเกตกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ว่าประเทศไทยจะต้องรักษาสถานภาพทางการค้ากับประเทศที่เป็นคู่ค้าที่สำคัญไว้ เนื่องจากประเทศไทยขาด

ดุลการค้ากับประเทศหลายประเทศ แต่ได้ดุลการค้าจากบางประเทศที่เป็นคู่ค้าที่สำคัญ ซึ่งสามารถชดเชยการขาดดุลการค้ากับประเทศอื่นได้ นอกจากนี้การที่เราพยายามจะปกป้องสถาบันการเงิน นับเป็นสิ่งที่เป็อันตราย โดยสถาบันการเงินเป็นกลุ่มนายหน้าของคนที่มีฐานะดี ที่มีการเก็บค่านายหน้าสูงมาก หากมีระบบการแข่งขันค่านายหน้าจะลดลง ซึ่งจะเป็นผลดี เพียงแต่ต้องมีกำหนดเวลาให้ปรับตัว เพราะได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจมานาน การปกป้องสถาบันการเงินในที่สุดจะส่งผลกระทบต่อวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างแน่นอน

มอบหมายให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศรับข้อสังเกตเรื่องนโยบายการค้าต่างประเทศเป็นแนวทางปฏิบัติดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป

๓. เรื่องการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสครองราชย์ครบ ๖๐ ปี

วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นวันเริ่มดำเนินการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสครบราชย์ครบ ๖๐ ปี โดยกำหนดกิจกรรมเป็น ๒ กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ ๑ ให้นำหน่วยงานสถานที่ราชการทุกแห่งทั่วประเทศประดับธงชาติคู่กับธงเฉลิมพระเกียรติมหาราช กิจกรรมที่ ๒ การทำบุญเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลในเวลาเช้า โดยการทำบุญตักบาตรพระสงฆ์ ๕๐,๐๐๐ รูป ณ บริเวณท้องสนามหลวง

และจัดให้มีการทำบุญตักบาตรพระสงฆ์ทั่วประเทศในทุกจังหวัด ในช่วงเย็นจะมีการถวายพระพรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของคู่สมรสคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะมีคณะรัฐมนตรีและคู่สมรสแบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ไปยัง ๔ จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดฉะเชิงเทรา และมี Video Conference ณ ศูนย์เรียนรู้ของทั้ง ๔ ภาค โดยมีประชาชนมาร่วมงาน ให้หัวหน้าส่วนราชการทุกท่านรับไปดำเนินการและให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ประสานกับปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อการดำเนินกิจกรรมในส่วนภูมิภาค

มติ ก.พ. ที่น่าสนใจ

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหานี้ ข้าราชการเพื่อสร้างความสมดุลระหว่าง คุณภาพชีวิตกับการทำงาน

มัทนา บรรจงแต้ม*

ในการประชุม ก.พ. ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๘ ก.พ.ได้พิจารณาเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ข้าราชการเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตกับการทำงานแล้ว มีมติให้นำเสนอเรื่องนี้ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณากำหนดการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นนโยบายส่วนหนึ่งในการแก้ไขความยากจนของภาคประชาชนเพื่อลดปัญหานี้สิน และสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการและให้ ก.พ.เป็นศูนย์กลางการดำเนินการร่วมกับกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด รับผิดชอบยื่นข้าราชการที่มีปัญหาการครองชีพและคุณภาพชีวิตให้แล้วเสร็จ ภายใน ๓ เดือนโดยให้ประมวลผลการรับจดทะเบียนเพื่อเป็นข้อมูลการศึกษา

และจัดทำ ข้อเสนอคณะรัฐมนตรีกำหนดมาตรการช่วยเหลือข้าราชการต่อไปโดยมีข้อสังเกตและความคิดเห็นที่เร่งให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหานี้สินของข้าราชการไว้หลายประการปรากฏรายละเอียด ดังนี้

๑. ที่มา

๑.๑ นายกรัฐมนตรีมีนโยบายให้กระทรวงมหาดไทยจดทะเบียนคนจน เพื่อประมวลข้อมูลสำหรับแก้ไขปัญหาค่าครองชีพของประชาชนทั่วประเทศปรากฏว่ามีข้าราชการไปจดทะเบียนคนจนประมาณ ๒๑,๐๐๐ คน แต่จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ แสดงว่ามีข้าราชการที่เดือดร้อนมากกว่านั้น นายกรัฐมนตรีจึงให้จดทะเบียนข้าราชการที่เดือดร้อนในการครองชีพเพื่อนำ

* ที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงาน ก.พ.

ข้อมูลไปจัดระบบสวัสดิการใหม่และให้มีสวัสดิการ
ที่ก้าวหน้าไปอีกชั้นหนึ่ง

๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วน
ราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน
ให้ส่วนราชการต่าง ๆ จัดสวัสดิการภายใน
ส่วนราชการในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก
สะดวกให้แก่ข้าราชการเพื่อประโยชน์ในการ
ดำรงชีวิตและการสนับสนุนการปฏิบัติราชการ
ประกอบกับทิศทางการบริหารทรัพยากรบุคคล
แนวใหม่ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความ
สมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตกับการทำงานของ
ข้าราชการ

๑.๓ โดยที่นายกรัฐมนตรีมีนโยบายให้
มีการแก้ไขหนี้ภาคประชาชน และ ก.พ.ในฐานะ
องค์กรกลางบริหารงานบุคคล มีหน้าที่ตามมาตรา
๘ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ รายงานคณะรัฐมนตรี
ในกรณีที่ค่าครองชีพเปลี่ยนแปลงไปมาก หรือ
การจัดสวัสดิการหรือประโยชน์เกื้อกูลสำหรับ
ข้าราชการ ยังไม่เหมาะสม ซึ่งสำนักงาน ก.พ.
เห็นควรให้มีการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหานี้ของ
ข้าราชการด้วย

๒. ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา

๒.๑ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจการ
ครองชีพของข้าราชการพลเรือนสามัญโดย

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผลการสำรวจมีดังนี้

(๑) จำนวนข้าราชการพลเรือนสามัญ
ระดับ ๑ - ๑๐ ทั่วประเทศ มีประมาณ ๓๘๐,๐๐๐
คน

(๒) ข้าราชการพลเรือนสามัญมีอายุเฉลี่ย
๓๙.๙ ปี อายุราชการเฉลี่ย ๑๕.๖ ปี

(๓) ข้าราชการพลเรือนสามัญมีจำนวน
สมาชิกเฉลี่ยครอบครัวละ ๓.๖ คน และเป็น
ผู้ทำงานมีรายได้ ๑.๕ คน ต่อครอบครัว

(๔) มีผู้อยู่ในอุปการะเลี้ยงดูเฉลี่ย
ครอบครัวละ ๒.๑ คน

(๕) ข้าราชการยังไม่มีบ้าน/ที่ดินเป็นของ
ตนเอง ร้อยละ ๓๔.๕ อยู่ระหว่างการผ่อนชำระ
ร้อยละ ๒๓.๔ คงมีเพียง ร้อยละ ๒๓.๔ ที่มีบ้าน/
ที่ดินเป็นของตนเอง

(๖) ข้าราชการระดับ ๑ - ๒ โดยเฉลี่ย
ยังไม่มีบ้าน/ที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ ๘๐.๗

(๗) เปรียบเทียบรายได้กับรายจ่ายของ
ข้าราชการและภาวะหนี้สิน จากรายงานการ
สำรวจภาวะการครองชีพของข้าราชการพลเรือน
สามัญ พ.ศ. ๒๕๔๗ ปรากฏว่า

(๗.๑) “รายได้” ต่อเดือนของ
ครอบครัวข้าราชการพลเรือนสามัญ เฉลี่ยเดือนละ
๒๙,๒๓๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖ ของราย
ได้ทั้งหมด

(๗.๒) “รายจ่าย” ต่อเดือนของ
ครอบครัวข้าราชการพลเรือนสามัญเฉลี่ยเดือนละ
๒๙,๕๑๑ บาท เป็นรายจ่ายเพื่อการดำรงชีพ

และผ่อนชำระหนี้ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒๒ และเพื่อการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อบ้านและที่ดินคิดเป็นร้อยละ ๗.๒

(๘) เปรียบเทียบรายได้และรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวข้าราชการพลเรือนสามัญพบว่า ครอบครัวข้าราชการเฉลี่ยรวมทุกระดับมีรายได้รวมน้อยกว่ารายจ่าย โดยกลุ่มข้าราชการระดับ ๑ - ๒ มีจำนวนสูงกว่ากลุ่มอื่น

(๙) “ภาวะหนี้สิน” และ “จำนวนหนี้สิน” ของข้าราชการ จากการสำรวจในปี ๒๕๔๗ พบว่า ข้าราชการทุกระดับร้อยละ ๘๑.๖ เป็นหนี้ โดยข้าราชการระดับ ๑ - ๒ ร้อยละ ๗๕.๑ มีหนี้เฉลี่ยครอบครัวละ ๑๔๓,๖๙๕ บาท ข้าราชการระดับ ๓ - ๕ ร้อยละ ๘๓.๒ มีหนี้เฉลี่ยครอบครัวละ ๓๙๓,๔๖๙ บาท ข้าราชการระดับ ๖ - ๘ ร้อยละ ๘๑.๐ มีหนี้เฉลี่ยครอบครัวละ ๖๑๗,๔๖๐ บาท ข้าราชการระดับ ๙ - ๑๐ ร้อยละ ๘๑.๖ มีหนี้เฉลี่ยครอบครัวละ ๑,๑๙๗,๔๔๔ บาท

(๑๐) การแก้ปัญหารายได้ไม่พอเพียงนั้นข้าราชการจะกู้จากสหกรณ์ออมทรัพย์หรือสวัสดิการของส่วนราชการเป็นอันดับแรก รองลงมาคือกู้จากธนาคาร/สถาบันการเงิน ญาติ พี่น้อง เพื่อน บิดามารดา หรือแหล่งอื่น ๆ ตามลำดับ

๒.๒ กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการจัดทะเบียนคนจนเฉพาะประชาชน ในช่วงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ - ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๗ มีผู้มาลงทะเบียนทั้งหมด ๘,๒๕๘,๔๓๕ ราย ในจำนวนนี้เป็นกลุ่มอาชีพข้าราชการ ๑๘,๑๑๖ ราย โดย

แยกประเภทปัญหาหนี้สิน ปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน โดยข้าราชการครุมาลงทะเบียนมากที่สุด (๑๕,๖๘๑ ราย)

๓. การแก้ไขปัญหาการครองชีพข้าราชการที่ผ่านมา

ในระหว่างที่ผ่านมารัฐบาลได้แก้ไขปัญหาการครองชีพข้าราชการหลายประการ ดังนี้

๓.๑ มีการปรับปรุงอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทนข้าราชการจำนวน ๒ ครั้ง ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ และในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยให้เพิ่มเงินเดือนร้อยละ ๓ และร้อยละ ๕ ของอัตราเงินเดือนเดิมตามลำดับ

๓.๒ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ ได้ช่วยเหลือการครองชีพข้าราชการที่เงินเดือนต่ำกว่าเจ็ดพันบาทให้ได้รับเงินเพิ่มรวมเป็นเจ็ดพันบาท และผู้ที่ได้รับเงินเดือนในอัตราเจ็ดพันบาทขึ้นไปให้ได้รับเงินเพิ่มในอัตราเดือนละหนึ่งพันบาท และเมื่อรวมกับอัตราเงินเดือนแล้วไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นบาท

๓.๓ ให้นายกรัฐมนตรีสนับสนุนการแก้ไขปัญหานี้และส่งเสริมสวัสดิการของข้าราชการ เช่น โครงการแก้ไขปัญหานี้สินข้าราชการครู โดยธนาคารออมสิน โครงการบ้าน ธอส - กบข. โครงการสินเชื่อการศึกษาธนาคารกรุงไทย เป็นต้น

๓.๔ คณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อส่งเสริมให้ส่วนราชการ

ต่าง ๆ จัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ ช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างในสังกัดให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓.๕ สำนักงาน ก.พ. ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล เรื่องการแก้ไขปัญหาราชการเดือดร้อนในการครองชีพ โดยได้นำเสนอยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา และคณะกรรมการสวัสดิการข้าราชการ มีมติให้สำนักงาน ก.พ. ดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดให้มีการจดทะเบียนข้าราชการที่เดือดร้อนในการครองชีพ

(๒) ให้ใช้กลไกสวัสดิการภายในส่วนราชการดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนในการครองชีพของข้าราชการ

(๓) เสนอให้รัฐบาลจัดสรรเงินช่วยเหลือแก้ไขความเดือดร้อนในการครองชีพของข้าราชการ และให้หารือกับรองนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจเอกชิตชัย วรรณสถิตย์) ซึ่งกำกับดูแลศูนย์ต่อสู้ความยากจน (ศตจ.) พิจารณาว่าจะเห็นควรนำเรื่องนี้ไปรวมเป็นส่วนหนึ่งของงาน ศตจ. หรือไม่ หรือขอนำเสนอเรื่องนี้ในที่ประชุม ศตจ. เพื่อร่วมกันพิจารณาแนวทางการดำเนินการต่อไป

๔. ข้อเสนอแนะทางดำเนินการ

เพื่อให้ข้าราชการลดปัญหาในเรื่องหนี้สินและเป็นการเสริมสร้างความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตและการทำงานของข้าราชการ รวมทั้งให้

ข้าราชการมีขวัญและกำลังใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดให้การแก้ไขปัญหาการครองชีพของข้าราชการเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายในการแก้ไขความยากจนของภาคประชาชน โดยให้สำนักงาน ก.พ. เป็นศูนย์กลางการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยมีประเด็นข้อเสนอ ดังนี้

๔.๑ เพื่อให้ข้อมูลมีความชัดเจนและรายละเอียดเพียงพอจึงเห็นควรให้กระทรวงกรม และจังหวัดรับจดทะเบียนข้าราชการที่มีปัญหาการครองชีพและคุณภาพชีวิตให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาในการจัดทำข้อเสนอคณะรัฐมนตรีกำหนดมาตรการช่วยเหลือ

๔.๒ ให้ส่วนราชการเร่งรัดการจัดสวัสดิการให้แก่ข้าราชการในสังกัดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาพื้นฐานในเบื้องต้นก่อน

มติ ก.พ. ได้พิจารณาและอภิปรายเรื่องนี้แล้ว มีมติดังนี้

๑. ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นนโยบายส่วนหนึ่งในการแก้ไขความยากจนของภาคประชาชน เพื่อให้ข้าราชการลดปัญหาในเรื่องหนี้สินและเป็นการเสริมสร้างความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตและการทำงาน

ของข้าราชการ ซึ่งจะส่งผลให้ข้าราชการมีขวัญ และกำลังใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น

๒. ให้สำนักงาน ก.พ. เป็นศูนย์กลาง การดำเนินการโดยร่วมกับกระทรวง กรม และ จังหวัดรับจดทะเบียนข้าราชการที่มีปัญหาการ ครองชีพและคุณภาพชีวิตให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน และประมวลผลการรับจดทะเบียนเพื่อ เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาและจัดทำข้อเสนอ คณะรัฐมนตรีกำหนดมาตรการช่วยเหลือ ข้าราชการ

๓. ให้สำนักงาน ก.พ. แจ้งส่วนราชการ เร่งรัดการจัดสวัสดิการให้แก่ข้าราชการในสังกัด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ จัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการครองชีพของ ข้าราชการในเบื้องต้นก่อน

ทั้งนี้ ก.พ. ได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๑. ควรแยกข้อมูลการจดทะเบียนเรื่อง หนี้สินข้าราชการให้ชัดเจน ดังนี้

๑.๑ จำนวนหนี้สินที่ไม่มีปัญหา ลูกหนี้ มีรายได้เพียงพอสามารถผ่อนชำระหนี้ได้โดยไม่มี เดือดร้อน

๑.๒ จำนวนหนี้สินที่มีปัญหา ได้แก่ หนี้ที่ลูกหนี้ไม่มีรายได้เพียงพอ ผ่อนชำระหรือ เป็นหนี้ผูกพันการนำรายได้ในอนาคตมาใช้จ่าย ในสัดส่วนที่มากจนไม่มีรายได้เพียงพอกับการ ครองชีพตามปกติ

๑.๓ จำนวนหนี้สินที่เกิดจากการ ลงทุนและมีอสังหาริมทรัพย์ที่มีค่ามากกว่า จำนวนหนี้

๒. ควรตรวจสอบข้อมูลการจดทะเบียน ปัญหาการครองชีพข้าราชการให้เป็นข้อมูล ข้าราชการที่มีปัญหาที่แท้จริง เพราะการตรวจสอบข้อมูลการจดทะเบียนคนจนของกระทรวง มหาดไทย พบว่าตัวเลขผู้มีปัญหาลดจำนวนลง ไปมากเนื่องจากผู้มาจดทะเบียนอาจไม่ใช่คนจน ตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

๓. การจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นฐาน อาจดำเนินการดังนี้

๓.๑ ส่วนราชการควรประสานงาน กับกระทรวงพาณิชย์และบริษัทรวมค้าปลีก เข้มแข็งให้จัดหาสินค้าอุปโภคบริโภคราคา ประหยัด(ธงฟ้า) ๒๐ - ๒๕ รายการ จัดส่งให้ ร้านค้าสวัสดิการของส่วนราชการต่าง ๆ จำหน่าย ให้ข้าราชการในราคาพิเศษหรือให้ผ่อนชำระ และควรระวังข้าราชการเพิ่มหนี้สินโดยการซื้อ สินค้าเงินผ่อนเพื่อนำไปจำหน่ายเงินสดในราคา ที่ต่ำกว่าราคาสินค้าจริงด้วย

๓.๒ ส่วนราชการขนาดเล็กควรรวม ตัวกันจัดสวัสดิการร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มความ สามารถในการจัดสวัสดิการและการหาแหล่ง เงินทุนมาดำเนินการ

๔. สำนักงาน ก.พ.ควรร่วมกับกระทรวง การคลังดำเนินการจัดตั้งกองทุน ฉุกเฉินโดย ขอเงินอุดหนุนจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

หรือกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพื่อช่วยเหลือให้ข้าราชการที่ไม่สามารถกู้เงินจากแหล่งเงินทุนใด ๆ ได้กู้เงินเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนอันเนื่องมาจาก

๔.๑ เป็นผู้มีหนี้มาก

๔.๒ ไม่สามารถกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุน เพราะไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้ยืมเงิน และส่วนราชการต้นสังกัดไม่มีสวัสดิการหรือสหกรณ์ออมทรัพย์ที่จะให้กู้ยืมเงิน

การดำเนินการของกองทุนฉุกเฉินดังกล่าว จะช่วยลดปัญหาการทุจริตที่เกิดจากข้าราชการ หรือลูกจ้างนำเงินของส่วนราชการที่อยู่ในความ

รับผิดชอบไปใช้จ่ายเมื่อมีเหตุฉุกเฉินต้องใช้จ่ายเงินแต่ไม่มีเงินรายได้เหลือเพียงพอที่จะใช้จ่ายได้ เช่น กรณีตนเองหรือบุคคลในครอบครัว ประสบอุบัติเหตุ ภัยพิบัติต่าง ๆ หรือเจ็บป่วย เป็นต้น

๕. รัฐบาลควรช่วยเหลือโดยจัดหาแหล่งเงินทุนที่คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำและมีอัตราดอกเบี้ยคงที่ให้กับข้าราชการที่กู้เงินซื้อที่อยู่อาศัย เนื่องจากปัจจุบันสถาบันการเงินมีแนวโน้มจะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นภาระมากสำหรับข้าราชการในการผ่อนชำระหนี้ และดอกเบี้ยในอนาคต

ด้วยความปรารถนาดีจาก.....

ผู้แทนจำหน่าย

- หงษ์วัดปราบพร้อมฤทธิ์ฆ่าเชื้อ Mediklen Powder
- เครื่องไตเทียมรุ่น Surdial, Diamax
- ตัวกรองไตเทียม Cellulose Triacetate Dialyzer NIPRO-Japan
- Blood Line & AV-Fistula set NIPRO-Thailand
- เครื่องท่นยาสำหรับผู้ป่วยหอบหืด Medix, U.K.
- ตู้เตรียมยาเคมีบำบัดของ Envair, U.K.

บริษัท โสภกิจวัฒน์ จำกัด

62/305-306 หมู่ 8 ก.รัตนาริเบศร์ ก.บางกระสอ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

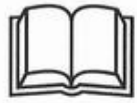
โทร. 0-2950-5240-6 โทรสาร 0-2950-5247

มุมมอง

“เพื่อนบุคลากร”

ส.ต.ป.*

สืบเนื่องจากมุมมองเพื่อนบุคลากร ในวารสารข้าราชการปีที่ ๕๐ ฉบับที่ ๔ เดือน กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๔๘ ได้กล่าวถึงร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไข วัน เดือน ปีเกิด ในทะเบียนประวัติข้าราชการ พ.ศ.... ที่สำนักงาน ก.พ. เสนอและส่งให้คณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีตรวจพิจารณาต่อไป ซึ่งคาดว่าจะประกาศใช้ได้ในเดือน ตุลาคม ๒๕๔๘ นี้

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไข วัน เดือน ปีเกิดในทะเบียนประวัติข้าราชการ พ.ศ.๒๕๔๘ โดยระเบียบฉบับดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๑๑๗ ง วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ แล้ว มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก

วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป สำนักงาน ก.พ. ได้แจ้งเวียนให้กระทรวง ทบวง กรม จังหวัด และองค์กรกลางการบริหารงานบุคคล เพื่อทราบและถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๕ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ ให้ออกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไข วัน เดือน ปีเกิดในทะเบียนประวัติข้าราชการ พ.ศ.๒๕๒๗ การยกเลิกระเบียบฯ พ.ศ.๒๕๒๗ มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างไรบ้าง ในฉบับนี้จะขอกล่าวเฉพาะ กรณีการสำรวจและแจ้งรายชื่อข้าราชการที่หมดสิทธิยื่นคำขอแก้ไข วัน เดือน ปีเกิด

โดยที่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ พ.ศ.๒๕๒๗ ข้อ ๙ กำหนดว่า ภายในเดือน มีนาคมของแต่ละปีให้หัวหน้าส่วนราชการสำรวจ

* สำนักตรวจสอบและประเมินผลกำลังคน สำนักงาน ก.พ.

และแจ้งรายชื่อและวัน เดือน ปีเกิดของข้าราชการ
ทั้งหมดสิทธิยื่นคำขอตามข้อ ๘ วรรคสอง ต่อ
เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุเพื่อตรวจสอบ

ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุตรวจสอบ
และแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการภายใน ๖ เดือน
นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

เมื่อหัวหน้าส่วนราชการได้รับแจ้งจาก
เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุตามวรรคสาม
แล้ว ให้แจ้งข้าราชการดังกล่าวทราบโดยเร็ว

ดังนั้น ในทางปฏิบัติ ทุกปีส่วนราชการ
จะต้องสำรวจรายชื่อและวัน เดือน ปีเกิดของ
ข้าราชการในสังกัดที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งก่อน
วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๗ และหมดสิทธิยื่นคำขอ
แก้ไข วัน เดือน ปีเกิด ตามระเบียบสำนักนาย
กรัฐมนตรีฯ พ.ศ.๒๕๒๗ ข้อ ๘ วรรคสอง ต่อ
เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุเพื่อตรวจสอบ
ภายในเดือนมีนาคมของแต่ละปี

สำหรับภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙
ส่วนราชการจะต้องสำรวจรายชื่อและวัน เดือน
ปีเกิดของข้าราชการพลเรือนที่ได้รับการบรรจุ
แต่งตั้งก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๗ และจะ
พ้นจากราชการเพราะครบเกษียณอายุเมื่อสิ้น
ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๓ (เกษียณอายุวันที่
๑ ตุลาคม ๒๕๕๓) ไปให้สำนักงาน ก.พ. เพื่อ
ดำเนินการตรวจสอบแล้วแจ้งกลับไปให้ส่วน
ราชการทราบ เพื่อแจ้งให้ข้าราชการตามรายชื่อ
ทราบโดยเร็วตามที่ระเบียบกำหนด

แต่เนื่องจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

พ.ศ.๒๕๔๘ ฉบับใหม่นี้มิได้มีการกำหนด
กรณีที่ให้ส่วนราชการสำรวจและแจ้งรายชื่อ
ข้าราชการพลเรือนทั้งหมดสิทธิยื่นคำขอแก้ไข
วัน เดือน ปีเกิดไปให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณ
อายุตรวจสอบไว้แต่ประการใด

ดังนั้น ส่วนราชการจึงไม่ต้องส่งบัญชีรายชื่อ
ข้าราชการทั้งหมดสิทธิยื่นคำขอแก้ไขวัน
เดือน ปีเกิด สำหรับข้าราชการพลเรือนที่จะ
พ้นจากราชการเพราะครบเกษียณอายุเมื่อสิ้น
ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๓ และปีงบประมาณ
ต่อ ๆ ไป ไปให้สำนักงาน ก.พ. ตรวจสอบแล้ว

ส่วนกรณีการยื่นบัญชีรายชื่อข้าราชการ
ผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญซึ่งจะมีอายุครบ
๖๐ ปีบริบูรณ์ ในปีงบประมาณถัดไป ต่อเจ้า
กระทรวงของผู้นั้นและกระทรวงการคลังภายใน
เดือนกันยายนของทุกปี ซึ่งตามหนังสือสำนัก
งาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๙ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม
๒๕๔๗ ก.พ. มีมติมอบหมายให้ อ.ก.พ.กรม
อ.ก.พ.ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และ
อ.ก.พ.ส่วนราชการ ที่ทำหน้าที่ อ.ก.พ.กรม ทำ
การแทนในการยื่นบัญชีรายชื่อฯ ดังกล่าวต่อ
เจ้ากระทรวงของผู้นั้น และกระทรวงการคลัง

แล้วส่งบัญชีรายชื่อที่แจ้งกระทรวงการคลังไป
ยังสำนักงาน ก.พ. ด้วย เพื่อประโยชน์ในการ
กำหนดนโยบาย มาตรการ เป้าหมาย และขนาด
กำลังคนภาครัฐ รวมทั้งการติดตามประเมินผล
การเกษียณอายุในภาพรวมต่อไป ซึ่งเป็นกรณี
ที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติบำเหน็จ
บำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๕๔๔ และที่แก้ไข
เพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ ส่วนราชการ
ยังคงต้องดำเนินการตามที่ ก.พ. มีมติมอบหมาย
ตาม ว ๙ ดังกล่าวอยู่ต่อไป

บัญชีรายชื่อข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับ
บำเหน็จบำนาญนี้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขวัน เดือน ปี
เกิดในทะเบียนประวัติข้าราชการ พ.ศ.๒๕๔๘
ด้วย เนื่องจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ
พ.ศ.๒๕๔๘ ข้อ ๘ กำหนดว่า ข้าราชการผู้ใดที่
ได้รับแจ้งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จ
บำนาญเนื่องจากการเกษียณอายุในพึงบประมาณ
ใดเห็นว่าวัน เดือน ปีเกิดของตนตามที่ได้รับ
แจ้งนั้น ไม่ถูกต้องและประสงค์จะขอแก้ไข ให้
ข้าราชการผู้นั้นยื่นคำขอแก้ไขวัน เดือน ปีเกิด
ตามแบบทำระเบียบนี้ ภายในเดือนธันวาคม
ของพึงบประมาณนั้น

เมื่อพิจารณาตามข้อกำหนดข้างต้นแล้ว
ส่วนราชการนอกจากจะยื่นบัญชีรายชื่อข้าราชการ
ผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญต่อกระทรวงการคลัง
และกระทรวงเจ้าสังกัด ตาม ว ๙ แล้ว ควรต้อง
ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

พ.ศ.๒๕๔๘ ข้อ ๘ กล่าวคือ แจ้งเวียนบัญชีให้
ข้าราชการที่มีรายชื่อในบัญชีเพื่อทราบด้วย และ
ข้าราชการรายใดที่ได้รับแจ้งบัญชีแล้ว เห็นว่า
วัน เดือน ปีเกิดของตนตามที่ได้รับแจ้งนั้นไม่
ถูกต้อง ก็จะได้ยื่นคำขอแก้ไขวัน เดือน ปีเกิด
ในทะเบียนประวัติข้าราชการเสียภายในเดือน
ธันวาคม

เดือนกันยายน ๒๕๔๘ ที่ผ่านมา เป็น
ช่วงเวลาที่ส่วนราชการจะต้องยื่นบัญชีรายชื่อ
ข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญซึ่งจะ
มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในพึงบประมาณ
พ.ศ.๒๕๔๙ ต่อกระทรวงการคลัง กระทรวง
เจ้าสังกัด รวมทั้งส่งไปที่สำนักงาน ก.พ. ด้วย
แต่ปรากฏว่ายังมีส่วนราชการจำนวนมาก ยังมิได้
ดำเนินการตามที่ ว ๙ กำหนด ดังนั้น จึงขอให้
เร่งดำเนินการ รวมทั้งการดำเนินการตามระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีฯ พ.ศ.๒๕๔๘ ข้อ ๘ อัน
เป็นข้อกำหนดใหม่นี้ด้วย มิฉะนั้นอาจเกิดเป็น
ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับระยะเวลาการยื่น
คำขอแก้ไขขึ้นได้

แล้วพบกับมุมเพื่อนบุคลากรใหม่ ฉบับหน้า

ท่อไอเสีย

เทคโน...

ช่วง ๓ เดือนหลังของปี ๒๕๕๘ ชาวเกี่ยวกับ “คอร์รัปชัน” ได้กลับมาจัดอันดับอีกครั้งหนึ่ง เพราะมีหลายสำนักที่ได้ออกมาจัดอันดับการคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ สำนักแรกนั้น ได้จัดอันดับการคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก นั่นคือ องค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ซึ่งเป็นองค์กรทำหน้าที่ตรวจสอบความโปร่งใสของระบบราชการและการปฏิบัติงานภาครัฐของประเทศต่าง ๆ เพื่อต่อต้านการคอร์รัปชัน

ได้เผยแพร่ผลการจัดอันดับของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จำนวน ๑๕๙ ประเทศ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๘

โดยการสำรวจความเห็นของนักธุรกิจ นักวิชาการ ตลอดจนนักวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเมือง และธุรกิจเพื่อการลงทุนสำหรับนักลงทุนใน ๑๕๙ ประเทศทั่วโลก

ประเทศไทยมีคะแนนความโปร่งใสอยู่ในระดับต่ำ และอยู่ในอันดับที่ ๕๙ ร่วมกับประเทศคิวบา ทรินิแดดและโตบาโก

อันดับสูงหมายความว่ามีความโปร่งใสต่ำ หรือมีการทุจริตคอร์รัปชันสูง

อันดับเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปทุกปีครับ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่ที่ความโปร่งใสจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง รวมทั้งจำนวนประเทศที่ได้สำรวจด้วย ซึ่งจะมีเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี

แม้ว่าในปีนี้จะมียอดอันดับที่ดีขึ้น เพราะปีที่แล้ว อยู่ในอันดับที่ ๖๔

ส่วนคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI หรือ Corruption Perceptions Index) นั้น

ปีนี้ได้คะแนนดีขึ้น คือจาก ๓.๖๐ ในปีที่แล้ว เป็น ๓.๘๐ ในปีนี้
คะแนนนี้อ่านได้ตรงกันข้าม
กับอันดับครับ เพราะคะแนนต่ำหมายถึง
ความว่ามีความโปร่งใสต่ำ หรือมีการ
ทุจริตคอร์รัปชันสูง

ดูทั้งจากอันดับและคะแนน
ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับปี
ที่แล้ว

การคอร์รัปชันในประเทศไทย จะดีขึ้น แม้จะไม่มากนัก
ก็ไม่ทราบหาว่าวิธีการคอร์รัปชันเชิงนโยบายจะทำให้ได้คะแนนและอันดับดีขึ้นหรือเปล่า
เพราะการคอร์รัปชันในประเทศไทยก็มีให้เห็นเป็นข่าวกันอยู่บ่อยแทบไม่เว้นแต่ละวัน
องค์กรที่สองก็คือ บริษัทที่ปรึกษาด้านความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ (Political &
Economics Risk Consulting Ltd. : PERC) ประเทศฮ่องกง

ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของนักธุรกิจต่างชาติ ที่ทำธุรกิจในประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย
๑๒ ประเทศ

ประเทศไทยเราได้อันดับ ๗ และอันดับสุดท้าย (อันดับ ๑๒) คือประเทศอินโดนีเซีย
กล่าวได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศ ๑ ใน ๕ ประเทศที่มีคอร์รัปชันมากที่สุดในเอเชีย
ที่น่าสนใจมาก ก็คือ ในส่วนกรณีของไทยนั้น เฟอร์กระบุว่า แม้ว่าการตัดสินบนโดยตรง การให้
สัมปทานและการล่าเอียงเข้าข้างจะลดน้อยลงก็ตาม

แต่การคอร์รัปชันในบางรูปแบบกลับเพิ่มมากขึ้น

โดยการใช้วิธีแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

รวมทั้งอาศัยการจัดการใหม่ ๆ เพื่อให้เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มธุรกิจและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่
ซึ่งหลายธุรกิจและอุตสาหกรรมเหล่านั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองผู้ทรงอิทธิพล
ที่สำคัญที่สุดก็คือ แม้ว่าภาวะคอร์รัปชันในเอเชียส่วนใหญ่จะดีขึ้น แต่การคอร์รัปชันในไทยและ
ฟิลิปปินส์กลับแย่ลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา

องค์กรที่สาม ก็คือ ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโลก หรือ Global
Economic Crime Survey 2005 ของบริษัท ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์

พบว่ากว่า ๕๑ % ของ ๑๐๑ บริษัทไทยที่ร่วมทำวิจัย ได้เคยประสบปัญหาการฉ้อโกงภายในองค์กร และพบว่ากว่า ๘๐ % ที่คอร์รัปชันเป็นเพศชาย อายุระหว่าง ๓๐-๔๐ ปี โดยมีการศึกษาชั้นปริญญาตรีขึ้นไป

ยิ่งการศึกษาสูงขึ้นก็ยิ่งโกงกว้างขึ้นเถิด

และ ๑๗ % ดำรงตำแหน่งนักบริหาร (ถ้าผู้บริหารคอร์รัปชันก็หมายความว่าคงต้องกินคำโต) ที่น่าสนใจก็คือ จากสถิติทั่วโลกพบว่ามีอัตราการทุจริตเพิ่มมากขึ้น ๓๗-๔๕ % เมื่อเทียบกับการสำรวจเมื่อปี ๒๐๐๓

ขณะที่การทุจริตฟอกเงินเพิ่มขึ้น ๑๓๓ % และการคอร์รัปชันและติดสินบนเพิ่มขึ้น ๗๑ %

ครับ จากผลการสำรวจสรุปได้ว่า แม้ว่าในประเทศไทย ผลสำรวจที่ออกมาในบางสำนักจะมีสภาพที่ดูดีขึ้น แต่การคอร์รัปชันยังมีให้เห็นอยู่โดยตลอด

ทั้งไม่ใช่การคอร์รัปชันแบบเดิม ๆ แต่เป็นการคอร์รัปชันที่แนบเนียนมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ “เทอร์โบ” นำมาเสนอในที่นี้ บางอย่างเป็นการคอร์รัปชันแบบเดิม ๆ บางอย่างก็อาจจะเป็นการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย หรือบางกรณีก็ไม่อาจจะชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีการทุจริตหรือไม่ แต่เป็นการกระทำที่น่าสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องหรือเกี่ยวพันกับการคอร์รัปชัน

ซึ่งเป็นเรื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องพิจารณาว่า ในโอกาสต่อไป จะสมควรดำเนินการแบบนี้หรือไม่ หรือจะแก้ไขเป็นประการใด

เรื่องแรก ก็คือเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง

ซึ่งเกิดขึ้นในหน่วยงานเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง และหน่วยงานนี้ ไม่มีนักบัญชีหรือเจ้าหน้าที่พัสดุโดยตรง หัวหน้าหน่วยงานนี้ได้สั่งการกับผู้ที่ทำหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างว่า

ไม่ว่าหน่วยงานนี้จะซื้ออะไร หรือมีการจ้างงานอะไร ขอให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างกันเงินเพื่อนำมามอบให้หน่วยงานร้อยละ ๒๐ แน่نون เงินจำนวนนี้ ไม่มีใบเสร็จและไม่ได้เป็นรายได้ของหน่วยงานนี้หรอก

ส่วนหัวหน้าหน่วยงานแห่งนี้ จะนำไปใช้ทำอะไร หรืออย่างไร ก็ไม่อาจทราบได้

เพราะไม่มีการลงบัญชีรับจ่าย

สรุปง่าย ๆ ก็คือ เป็นการคอร์รัปชันก็แล้วกัน

บังเอิญผู้ทำหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้าง เป็นข้าราชการที่ดีหรือเป็นคนดี

รับเรื่องแบบนี้ไม่ได้

แต่ถ้าไม่ทำก็ไม่ได้ เพราะหัวหน้าหน่วยงานสั่งให้ทำ

ดังนั้น เพื่อไม่ให้ตัวเองมีความผิดหรือมีมลทิน

จึงได้ขอลาออกจากฝ่ายจัดซื้อจัดจ้าง

ไม่ทราบหัวหน้าหน่วยงานคนนี้จะเจรจาตัวอ้วยกับผู้มาทำหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้างใหม่ได้
แล้วหรือไม่

ได้รับฟังเรื่องนี้แล้วก็ให้แปลกใจ

ว่าในปี พ.ศ. นี้ ยังมีข้าราชการประเภทนี้อยู่อีกหรือ

เพราะการดำเนินการดังกล่าว ถือเป็นการคอร์รัปชันกันตื้อ ๆ และแบบเดิม ๆ

ไม่ว่าจะเอาเงินร้อยละ ๒๐ มาใช้จ่ายในเรื่องของหน่วยงานหรือเรื่องส่วนตัวของหัวหน้า
หน่วยงานคนนี้

มันก็ผิดทั้งนั้นแหละ

เรื่องที่สอง ก็คือเรื่องการเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

ปกติแล้ว รถราชการที่ใช้ในราชการนั้น เบิกค่าน้ำมัน

เชื้อเพลิงได้อยู่แล้ว

แต่ก็มีเรื่องแปลกเกิดขึ้น

หน่วยงานแห่งหนึ่งมีแต่รถตู้และรถกระบะ

ซึ่งรถทั้งสองชนิดนี้ ใช้น้ำมันดีเซลเท่านั้น

แต่ก็ปรากฏว่าในใบเสร็จรับเงินค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีการเบิกจ่ายค่าน้ำมันเบนซินด้วย

ครับ ก็เป็นค่าน้ำมันของรถส่วนตัวของหัวหน้าหน่วยงานคนนี้นั้นแหละ

ไม่ทราบหน่วยงานตรวจสอบภายในหรือ สตง. ได้ตรวจสอบพบแล้วหรือไม่

ตัวใครตัวมันก็แล้วกันนะครับ

เรื่องที่สาม ก็คือเรื่องเคเบิลทีวี

“เทอร์โบ” ไม่ทราบในรายละเอียดว่าสัญญาที่ทางบริษัทเคเบิลทีวี โดยเฉพาะยูบีซีนั้น ได้ทำกับ
ทางราชการไว้อย่างไร

แต่สิ่งหนึ่งที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า เคเบิลทีวีนั้น เนื่องจากประชาชนที่เป็นสมาชิก ต้องจ่ายเงิน
ให้บริษัทเคเบิลทีวีเป็นรายเดือน ซึ่งในปัจจุบันก็แพงพอสมควร

ดังนั้น บริษัทเคเบิลทีวี จึงไม่อาจมีโฆษณาให้รถหุรกตาสมาชิกได้

“เทอร์โบ” ก็เป็นคนหนึ่งที่เป็นสมาชิกของยูบีซี

เมื่อก่อนนี้ เมื่อมีโฆษณา เขาก็ตัดออก เพื่อให้ฟังเพลงหรือมีบริการสาธารณะอื่น

แต่ปัจจุบัน รายการของยูบีซี ก็คล้ายคลึงกับรายการของฟรีทีวี

เพราะมีโฆษณาคั่นโดยตลอด

แรก ๆ ก็มีโฆษณาไม่มากนัก แต่ในปัจจุบันก็ได้ปล่อยโฆษณาเต็มเหยียด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

รายการฟุตบอล

แม้ว่ายูบีซีจะได้เคยชี้แจงว่า เป็นโฆษณาที่ติดมาจากรายการของต่างประเทศ ยูบีซี ไม่ได้รับ

ค่าโฆษณา

แต่ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ไม่มีใครทราบดีเท่ายูบีซี

และกรณีนี้ก็ผิดสัญญาด้วยไม่ใช่หรือ

ที่จริง “เทอร์โบ” ไม่ได้ว่ายูบีซีหรอก

เพราะบริษัทเอกชนย่อมมุ่งที่จะได้กำไรมากอยู่แล้ว

แต่ที่กำลังบ่นก็คือการทำงานของเจ้าหน้าที่

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องนี้ ต่างหาก

ว่ามีนอกมีในกับยูบีซีหรือไม่

ถ้าไม่มี ทำไม่ถึงได้ปล่อยปลະละเลย ไม่ควบคุมให้คู่สัญญาปฏิบัติตามสัญญาที่ได้ตกลงกันได้

หากจะปล่อยให้ยูบีซีทำได้

ก็ควรจะประกาศให้รับรู้ว่า ต่อไปนี้ เคเบิลทีวีก็สามารถโฆษณาได้เหมือนฟรีทีวี

บริษัทที่สามารถผลิตรายการดี ๆ ได้ จะได้ไปขออนุญาตออกเคเบิลทีวีแข่งกับยูบีซี โดยมี

โฆษณาได้

สมาชิกก็จะมีทางเลือกมากขึ้น

นอกจากนั้น ค่าสมาชิกรายเดือนก็น่าจะถูกลง

เรื่องที่สี่ คือเรื่องการเปลี่ยนป้ายชื่อถนนหรือซอยของ กทม.

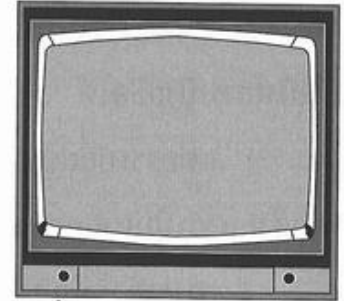
เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อสิ้นเดือนพฤศจิกายนนี้เอง

และก็เกิดขึ้นในถนนที่ “เทอร์โบ” อาศัยอยู่ ซึ่งอยู่ในเขตห้วยขวาง

เดิมซอยบ้าน “เทอร์โบ” ชื่อว่า “ซอยไพศาล”

ต่อมาทางราชการได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ถนนพระราชราษฎร์บำเพ็ญ ๗” (ซอยไพศาล)

ซอยแยกจากซอยไพศาล ก็เรียกว่า “ซอยไพศาล แยก ๑” “ซอยไพศาล แยก ๒” และ

“ชอยไพศาล แยก ๓” ฯลฯ

ครับ แม้จะมีการเปลี่ยนชื่อถนน การเปลี่ยนป้ายในชอยแยก ก็ไม่น่าจะจำเป็น แต่ก็เอาเถิด เมื่อเปลี่ยนชื่อถนนแล้ว มีการเปลี่ยนชื่อป้ายทางแยก ก็ต้องยอมกัน แต่การเปลี่ยนป้ายชื่อถนน ทำไมไม่เปลี่ยนเฉพาะชื่อป้าย เพราะเพียงนำป้ายเดิมไปทำใหม่ แล้วนำมาเสียบแทนป้ายเดิม หรือทำป้ายใหม่มาใส่ไว้ แล้วนำป้ายเดิมไปเปลี่ยนแปลงเพื่อใช้ในที่อื่นต่อไป ซึ่งก็น่าจะทำได้ แต่นี่กลับไม่ใช่ เพราะมีการเปลี่ยนเสาเหล็กที่ปักป้ายด้วย ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งก็คือ เสาเหล็กเดิมนั้น เป็นเสาเหล็กตันโต แต่ตอนปลายเรียวเล็กลง เพื่อให้สวมป้ายชื่อได้

แต่การเปลี่ยนเสาเหล็กของกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ เสาเหล็กตันใหม่เท่ากับส่วนปลายของเสาเดิม และเป็นเหล็กตรงเสมอดันเสมอปลาย

สรุปแล้วก็คือ เสาเหล็กตันใหม่เล็กกว่าเสาต้นเดิมทุกต้น

ความแข็งแรงของเสาก็ย่อมน้อยกว่าเดิม (ตอนนี้ก็ถูกรถยนต์เบียดเอียงกระแทกรื้อไปแล้ว ๑ ต้น)

ที่สำคัญก็คือ ได้สอบถามผู้ที่นำต้นเสามาเปลี่ยนแล้ว

ค่าเปลี่ยนเสาใหม่นี้ ต้นละหนึ่งหมื่นบาท

ก็คิดดูเถิดครับว่าจะเสียเงินค่าเปลี่ยนแปลงป้ายและเสาใหม่นี้เท่าไร

เห็นแล้วก็ให้เสียดายเงินงบประมาณเสียจริง ๆ

ก็ขอฝากท่านผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ท่านอภิรักษ์ โกษะโยธิน ไว้ด้วย

ช่วยสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ที

ว่าการเปลี่ยนป้ายชื่อถนน ป้ายชื่อชอยนี้ เพียงแต่เปลี่ยนชื่อป้ายโดยไม่ต้องเปลี่ยนเสาใหม่ไม่ได้หรือ

ซึ่งทำให้เสียงบประมาณน้อยลงด้วย

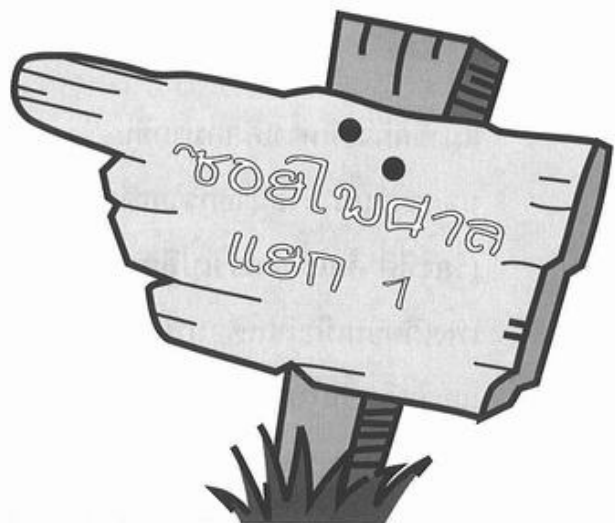
ลองสอบถามดูก็ได้เนาะครับ ว่าการทำอย่าง

นี้เป็นความคิดของใคร และมีเรื่องผลประโยชน์มา

เกี่ยวข้องด้วยหรือไม่

ถ้าไม่มีก็แล้วไป

แต่ถ้ามีก็ควรเอาเรื่องด้วย

ศัพท์รู้แสง

ไกรวิทย์

ศัพท์รู้แสง

ศัพท์รู้แสงฉบับนี้ จะขอแนะนำสำนวนที่เกี่ยวข้องกับการบอกอัตราหรือจำนวนหรือสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นและลดลงของกำลังคนในภาครัฐการของประเทศหนึ่งในยุโรป.....

- The Public Sector employment **is booming**.
การจ้างงานในภาครัฐการกำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
- The number of public sector workers **has risen** each year since 1998.
จำนวนกำลังคนในภาครัฐการได้เพิ่มขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี ๑๙๙๘
- The posts in the Department of Health **increased** more than last year.
ตำแหน่งในกระทรวงสาธารณสุขได้เพิ่มจำนวนขึ้นมากกว่าปีที่แล้ว
- The Inland Revenue **took on 8,500 extra people**.
กรมสรรพากรได้กำลังคนเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษอีก ๘,๕๐๐ คน
- The Department of Culture and Sport **added 30 people** to its roster.
กระทรวงวัฒนธรรมและการกีฬา ได้กำลังคนเพิ่มขึ้น ๓๐ คนจากที่มีอยู่เดิม
- The Department of Tourism staff **expanded** in one year from 19,670 to 22,840.
กำลังคนของกระทรวงการท่องเที่ยวได้ขยายตัวขึ้นในช่วงหนึ่งปีจากที่มีอยู่ ๑๙,๖๗๐ คน เป็น ๒๒,๘๔๐ คน
- By 2008, **there should be : 20,000 more teachers** and 90,000 more classroom assistants; 30,000 more nurses.....
ภายในปี ๒๐๐๘ คาดว่าบุคลากรด้านการสอนจะเพิ่มขึ้น ๒๐,๐๐๐ คน ผู้ช่วยบุคลากรด้านการสอนจะเพิ่มขึ้น ๙๐,๐๐๐ คน พยาบาลจะเพิ่มขึ้น ๓๐,๐๐๐ คน.....
- There were 88,000 **additional jobs** in Education and 63,000 in Health.
มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ๘๘,๐๐๐ ตำแหน่งในด้านการศึกษาและ ๖๓,๐๐๐ ตำแหน่งในด้านสาธารณสุข

 The Public Sector employment in UK **declined** from a peak of 7.0 million jobs in 1983 to 4.9 million in 1998.

การจ้างงานภาครัฐในอังกฤษได้ลดลงจากที่เคยมีจำนวนสูงสุดถึง ๗ ล้านตำแหน่งในปี ๑๙๘๓ เหลือ ๔.๙ ล้านตำแหน่งในปี ๑๙๙๘

 Employment in central and local government **declined** by more than 600,000 between 1992 and 1997.

ในช่วงระหว่างปี ๑๙๙๒ ถึง ปี ๑๙๙๗ การจ้างงานในราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่น ได้ลดลงมากกว่า ๖๐๐,๐๐๐ ตำแหน่ง

 The Government announced plans for **a reduction in the number** of civil service posts by more than 80,000.

รัฐบาลได้ประกาศแผนการลดจำนวนตำแหน่งกำลังคนในภาครัฐบาลให้ได้มากกว่า ๘๐,๐๐๐ ตำแหน่ง

 The state employment **is down** from 7.6 million in 1979 to 6 million now.

การจ้างงานในภาครัฐบาลลดลงจาก ๗.๖ ล้านคนเหลือ ๖ ล้านคนในปัจจุบัน

หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยนะครับในการนำไปปรับใช้ในการเขียนหนังสือราชการ ภาษาอังกฤษหรือในการเจรจาหรือกับชาวต่างประเทศ

อภินันทนาการ

จาก

บริษัท สำนักพิมพ์ สัมหวาน จำกัด

อุทากรณก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตรีภรณ์สวัสดิ์*

อุทากรณก่อนทำผิด

อา

กาศแปรปรวนรอนเรกันทั่วประเทศ ทำให้ประเทศไทย
ประสบปัญหาหลายประการเลยครึบ เหนือและ
ตะวันออกเฉียงเหนืออากาศหนาวเย็น สั่นสะท้าน
กันไป ส่วนภาคใต้ นอกจากปัญหากระทบกระทั่ง
ทางการเมืองการปกครองแล้ว ยังประสบปัญหาพายุ ฝนตก น้ำท่วมเดือดร้อน
กันทั่วหน้าเลยครึบ... ทางราชการต้องรีบเร่งจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวกัน
อย่างรีบเร่ง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยรวมนั่นเอง... คราวนี้
สรรหาชีวิตของเพื่อนข้าราชการมาฝากกันอีก ๙-๑๐ เรื่อง เพื่อเป็นอุทากรณ
ก่อนที่จะคิดทำสิ่งใดครึบ

* นิตกร ๙ ชช. สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ.

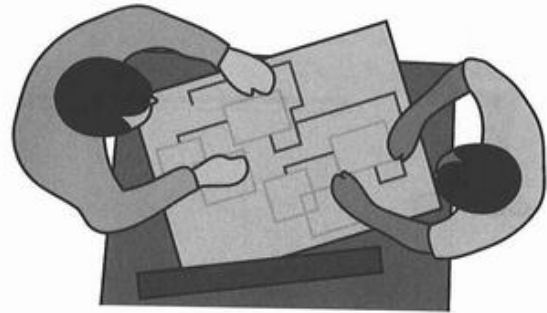

แจ้งแล้วไม่แจ้งต่อ

น

างราชการได้ว่าจ้างบริษัทเอกชน
แห่งหนึ่งสร้างทางสายหนึ่งจน
เสร็จสิ้น และรับไว้ใช้งานแล้ว
ต่อมาปรากฏว่า ทางสายนั้นเกิดชำรุดและยังอยู่
ในความรับผิดชอบของผู้รับจ้างตามสัญญาจ้าง
นายเฉื่อย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลการปฏิบัติตาม
สัญญาจ้าง ได้ลงนามในหนังสือถึงผู้รับจ้าง เพื่อ
แจ้งให้ดำเนินการซ่อมแซมแก้ไขทางที่ชำรุด
เสียหายเป็นจำนวนถึง ๘ ครั้ง ในระยะเวลา ๑ ปี
๕ เดือน แต่ผู้รับจ้างก็ยังเพิกเฉยไม่ได้ดำเนินการ
ซ่อมแซมให้ตามสัญญาจ้าง นายเฉื่อยก็มีได้
รายงานผู้ว่าจ้างให้ทราบถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น
ทำให้ประชาชนที่ใช้เส้นทางสัญจรได้รับความ
เดือดร้อน และร้องเรียนต่อสื่อมวลชน พุทธิการณ์

ของนายเฉื่อยเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ตั้งใจ
ปฏิบัติหน้าที่ราชการ และไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ
ตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ตาม
มาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับ คือ ภาคทัณฑ์ ...เป็น
เสียแบบนี้ ทำตามหน้าที่โดยเคร่งครัด แต่ไม่
ฉลาดเท่าที่ควร เลยไม่ได้แจ้งต่ออีก ...อย่าลืม
...คนมีพลังเหนือเรายังรออยู่ นะครับ...

ขายสินค้าเงินเชื่อ

ก

ร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้า
ของหน่วยราชการแห่งหนึ่ง
นางพาณิชย์ได้รับมอบหมายให้
ทำหน้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าของหน่วยงานนี้
และได้จำหน่ายสินค้าไปในลักษณะเงินเชื่อ คือ
ให้เครดิตนำสินค้าไปขายก่อนโดยผลการ ทำให้
สินค้าขาดจากบัญชี ต่อมาผู้ซื้อได้นำเงินค่าสินค้า
มาชำระครบถ้วน ตามจำนวนที่ซื้อไป นางพาณิชย์
จึงได้นำเงินส่งราชการในเวลาเดียวกัน พุทธิการณ์
ของนางพาณิชย์เป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่

ปฏิบัติตามระเบียบทางราชการ ตามมาตรา ๘๕
วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ภาคทัณฑ์
...นี่คือกลวิธีทางการค้าที่ทางราชการ ยังไม่ยอมรับ
นัก ...แต่ถ้าหากมิใช่ตามข้อเท็จจริงดังกล่าว
เปลี่ยนเป็นสินค้าขาดหายจากบัญชีไปเป็นเรื่อง
เจตนาหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ระดับโทษก็จะ
เปลี่ยนไปเป็นไล่ออก/ปลดออก นะครับ... ต้อง
ระวังไว้เช่นกัน

หาเงินสร้างรั้ว

วของสถานีอนามัยแห่งหนึ่งชำรุด และต้องสร้างเพิ่มเติม นายทำประโยชน์ซึ่งเป็นข้าราชการประจำอยู่ที่ส่วนราชการดังกล่าวจึงได้ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข จัดให้มีการทอดผ้าป่าและจัดงานลอยกระทงด้วย เพื่อหาเงินสร้างรั้วดังกล่าวปรากฏว่าได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้านเป็นอย่างดี นายทำประโยชน์กับพวกได้จัดทำบัญชีรับ-จ่ายเงินจำนวนดังกล่าว และนำไปสร้างรั้วสถานีจนแล้วเสร็จ แต่การดำเนินการดังกล่าวมิได้เป็นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเงินบำรุงของหน่วยบริหารสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่ต้องนำเงินดังกล่าวเข้าบัญชีเงินบำรุงของสถานีอนามัย นอกจากนั้น

นายทำประโยชน์ยังไปเข้าร่วมประชุมคณะทำงานและออกนอกเขตพื้นที่โดยไม่ขออนุมัติอีก พฤติการณ์ของนายทำประโยชน์เป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของราชการตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับ คือ ภาคทัณฑ์ ...คนทำดีแต่ไม่ถูกกติกาของทางราชการ น่าจะได้รับการลดหย่อนสักหน่อยนะ เพราะราชการก็ได้รับประโยชน์ มิได้เสียหายแต่อย่างใด มิเช่นนั้นจะไม่มีใครอยากคิดพัฒนาหรอกนะ

บริการที่บ้านพัก

บ้านพัก มีหญิงผู้หนึ่งมาหา นางอำนวย ซึ่งเป็นพยาบาลที่บ้านพักโดยขอให้ช่วยตรวจว่าท้องหรือไม่ นางอำนวยก็ได้บริการให้โดยสวนเก็บปัสสาวะไว้เพื่อส่งตรวจ ขณะเดียวกันก็ได้ใช้เครื่องมือต่างช่องคลอดเพื่อตรวจภายในทำให้หญิงคนนั้นกลัวมากและเป็นลมไป นางอำนวยจึงรีบปฐมพยาบาลเบื้องต้นและนำส่งห้องฉุกเฉิน เพื่อให้การรักษาที่ถูกต้องต่อไป พฤติการณ์ของนางอำนวยเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับ คือ ภาคทัณฑ์... บริการทุกระดับอย่างนี้ก็ดีหรอก แต่มาเจอผู้ป่วยที่ไม่รู้และไม่เข้าใจถึงกับช็อคเป็นลมคาที่เลย... นำหวาดเสียวครับ... ควรอธิบายเสียหน่อยก็จะดีครับ... เรื่องแค่นี้ ...ไม่ควรตกใจหรอก

พ่อค้าเงินผ่อน

น

นางบุญช่วยเป็นเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีทำหน้าที่รับผิดชอบงานการเงินและบัญชี ขณะเดียวกันก็นำสินค้ามาขายผ่อนด้วย เพื่อนข้าราชการได้อุดหนุนนางบุญช่วยเขียนเช็คสั่งจ่ายโดยไม่ขีดฆ่า “หรือผู้ถือ” ออกและรับเป็นเงินสดมาจ่ายพร้อมกับหักเงินเดือนของลูกค้าโดยไม่มีใบมอบอำนาจหรือมอบฉันทะให้ถูกต้อง แต่การกระทำดังกล่าวไม่มีการทุจริตแต่ประการใด พฤติการณ์ของนางบุญช่วยเป็น

การกระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือน ๕% ๑ เดือน ...จะค้าขายก็ต้องทำให้ถูกต้องตาม

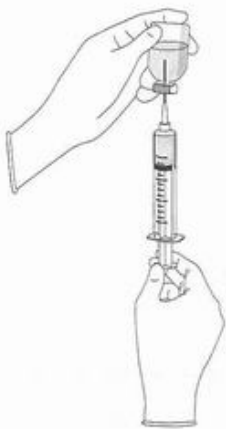

ระเบียบ ไม่ต้องอาศัยอำนาจหน้าที่ของตนทำในลักษณะเช่นนี้ และอาจก่อให้เกิดปัญหาการทุจริตตามมาได้

บริการตีเกินไปหน่อย

น

สถานีอนามัยแห่งหนึ่งที่อยู่ห่างไกลโรงพยาบาล ชาวบ้านที่มาขอรับบริการต้องการใช้ยาฉีด ซึ่งเป็นยานอกบัญชียาหลัก นายสนองซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข และนางเสนอ

เจ้าพนักงานสาธารณสุข จึงได้ช่วยกันควักเงินส่วนตัวไปจัดซื้อจำนวน ๑๕ รายการ มาให้บริการแก่ผู้ป่วยบนสถานีอนามัย โดยคิดค่าบริการครั้งละ ๓๐ บาท แล้วนำเงินที่เก็บได้ไปใช้จ่ายเป็นค่าสวัสดิการเจ้าหน้าที่

และพัฒนาสถานีอนามัยโดยมีคณะกรรมการรู้เห็นและแจ้งผู้ต้องการยาฉีดทราบทุกครั้งว่าเป็นยานอกบัญชียาหลัก ซึ่งเบิกไม่ได้ พฤติการณ์ของทั้งสองคนเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือน ๕% ๑ เดือน... เรื่องอย่างนี้น่าเห็นใจ... แต่ควรที่จะต้องบอกกล่าวกันให้ทราบทั่วกัน มิเช่นนั้นผู้ที่ไม่รู้เรื่องก็จะร้องเรียนได้... ทำให้ต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย... หากไม่สนใจหามาบริการ ก็ดูจะเป็นคนใจร้ายเกินไปหรือเปล่า... คงต้องตัดสินใจครับ...

สถานที่ราชการมิใช่ร้านค้า

สถานที่ราชการแห่งหนึ่ง ผู้บังคับบัญชา มีคำสั่งห้ามเจ้าหน้าที่ นำสินค้าอุปโภคและบริโภค มาจำหน่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้วยกัน ปรากฏว่านางสาวพานิชได้นำสินค้ามาจำหน่าย จนผู้บังคับบัญชาได้วักกล่าวตักเตือนหลายครั้ง พร้อมทั้งมีคำสั่งกำชับสั่งห้ามอีก แต่นางสาวพานิชก็ยังทำมาหากินเช่นเดิมโดยไม่เข็ดหลาบ พฤติกรรมของนางสาวพานิชเป็นการกระทำ ผิดวินัย ฐานขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา และทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง และ

มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือน ๕% ๒ เดือน... สถานที่ราชการต้องปฏิบัติราชการ มิใช่ที่ระบายสินค้า โปรดเคารพสถานที่ และใช้สถานที่ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ด้วย จึงขอให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เช่นนี้ พึงระมัดระวังด้วยนะครับ เดี่ยวจะหาว่าไม่บอกกล่าวกันเลย

ส่งเงินให้ผิดคน

นายเสมอเป็นเจ้าหน้าที่การเงิน และเป็นคณะกรรมการเบิกเงินของสภาตำบล ได้รับเงินและเก็บรักษาเงินของโครงการก่อสร้างที่ได้รับจากจังหวัดไว้ เมื่อถึงกำหนดจ่ายเงินให้ผู้รับจ้างและผู้ขายวัสดุ ก็ได้ออกเช็คในนามคณะกรรมการสภาตำบล ซึ่งเป็นคณะกรรมการเบิกเงินโดยมิได้ขีดฆ่า คำว่า “หรือผู้ถือ” ออก และไม่ได้มอบเช็คให้คณะกรรมการสภาตำบล แต่ได้ให้คณะกรรมการลงลายมือชื่อไว้ในต้นขั้วเช็ค แต่กลับนำเช็คไปเบิกเงินจากธนาคารเอง และนำเงินไปมอบให้นายอำเภอ เพื่อนำจ่ายแก่ผู้ขายวัสดุ

และผู้รับจ้างเหมาตอกเสาเข็มรวมทั้งค่าแรงงานราษฎรแทน พฤติกรรมเป็นการกระทำผิดวินัย ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือน ๕% ๒ เดือน... เจ้าหน้าที่การเงิน ทำงานเสียจนตัวสับ...เกรงว่าผู้ขายวัสดุ ผู้รับเหมา และคนงานจะไม่ได้รับเงินอย่างรวดเร็ว จึงไปเบิกเงินมา และมอบเงินให้นายอำเภอจ่ายเองเลย ไม่ต้องรอให้คณะกรรมการสภาตำบลไปเบิกมาจ่าย... ฮี... ฮี... ฮี...

สลับเลือด

โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง มีผู้ป่วย ๒ รายขอเลือดจากธนาคาร เลือดพร้อมกัน นางเลื่อนทำหน้าที่ตรวจกรุ๊ปเลือดของผู้ป่วยทั้งสองรายพร้อมกัน ปรากฏว่านางเลื่อนขาดความระมัดระวัง เป็นเหตุให้รวมผลการตรวจกรุ๊ปเลือดสลับกัน เป็นเหตุให้แพทย์ที่ตรวจรักษาให้เลือดไปตามนั้น ทำให้ผู้ป่วยเกิดอาการผิดปกติ แต่แพทย์ได้ช่วยทำการรักษาผู้ป่วยได้ทันจนผู้ป่วยอยู่ใน

ชั้นปลอดภัย พฤติกรรมของนางเลื่อนเป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความระมัดระวัง ตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับ คือ ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น... นี่ตึนะที่อยู่ในโรงพยาบาลและใกล้แพทย์ จึงช่วยไว้ได้ หากห่างไกลมือแพทย์จะเกิดอะไรขึ้น ก็ไม่อยากจะเดาครับ... อย่าล้อเล่น กับชีวิตคนอื่น

เบี่ยเสยครับ

๒

ายเสริมกับนายสร้าง ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อยู่หน้าห้อง X-ray เพื่อรับบัตรผู้ป่วยลงทะเบียนพิมพ์ชื่อออกใบเสร็จรับเงิน เรียกผู้ป่วย นัดผู้ป่วย รับโทรศัพท์ เรียกว่าเหมามาหมดแหละ ปรากฏว่าบุคคลทั้งสองได้เรียงลำดับบัตรผู้ป่วยสลับกัน ทำให้คนไข้ที่ยื่นบัตรก่อนได้รับการตรวจทีหลัง เมื่อคนไข้ทักท้วงก็ไม่ได้แก้ไขยังทำเหมือนเดิมจนคนไข้ที่มาก่อนไม่ได้รับการตรวจ แต่ทั้งสองคนก็ไม่สนใจและไม่ขอโทษ แม้นคนไข้บอกว่าจะไป

พบผู้อำนวยการโรงพยาบาล เพื่อบอกกล่าวเรื่องนี้ บุคคลทั้งสองกลับพูดจาทำนองท้าทายให้ไปพบได้เลย การกระทำของทั้งสองคนเป็นการไม่สุภาพเรียบร้อย ไม่ให้ความเป็นธรรม ไม่ให้การสงเคราะห์แก่ผู้มาติดต่อราชการ ตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน... บริการคือ งานของเรา... ท่องเอาไว้ให้ดี... ทีหลังอย่าทำ ๆ มิฉะนั้น... จะเป็นอย่างนี้... จำเอาไว้ล่ะครับ...

สื่อสารเรื่องการสอบ

หมวดดี บรรเทา*

เมื่อเข้าสู่ช่วงปลายปีเช่นนี้ รวมทั้งในช่วงปลายปีของปีที่ผ่านมา เป็นช่วงที่สำนักงาน ก.พ. จะเริ่มดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเพื่อรับทุนประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ทุนเล่าเรียนหลวง และทุนรัฐบาล โดยมีการประกาศข่าวการรับสมัครผู้สนใจสอบแข่งขันเพื่อรับทุนเล่าเรียนหลวง ทุนรัฐบาล และทุนประเภทอื่น ๆ เพื่อสรรหาผู้รับทุนฯ เป็นประจำในทุกปีงบประมาณ การประกาศรับสมัครผู้สนใจเข้าสอบแข่งขันเพื่อรับทุนทั้งระดับมัธยมศึกษา มัธยมศึกษาปลาย และระดับปริญญาจึงมักจะเริ่มมีการเปิดรับสมัครในช่วงปลาย ๆ ปี โดยจะเริ่มดำเนินการสรรหาบุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ทั้งในระดับมัธยมศึกษา (ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓) และมัธยมศึกษาปลาย (ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖) เพื่อรับทุนรัฐบาล ทุนเล่าเรียนหลวง ทุนไทยพัฒนา และทุนอื่น ๆ เช่น ทุนบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย ทุนบริษัท ปตท. สผ. เป็นต้น ก่อนคือช่วงประมาณตั้งแต่เดือนสิงหาคมเป็นต้นไป

หากสนใจสมัครสอบแข่งขันเพื่อรับทุนฯ ก็สามารถเริ่มติดตามข่าวสารการเปิดรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อรับทุนฯ ได้ในช่วงนี้ ส่วนการดำเนินการสรรหาบุคคลเพื่อรับทุนรัฐบาลสำหรับผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้วไปศึกษาในระดับที่สูงขึ้นนั้น มักจะดำเนินการในช่วงต่อมาคือประมาณในช่วงเดือน ตุลาคมเป็นต้นไป หากสนใจสมัครสอบแข่งขันเพื่อรับทุนฯ ก็สามารถเริ่มติดตามข่าวสารการเปิดรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อรับทุนฯ ในช่วงดังกล่าวตั้งแต่นั้น ๆ จะได้ไม่พลาดโอกาสดีที่มีเพียงปีละครั้ง เพราะการเปิดรับสมัครสอบในแต่ละปีจะมีช่วงเวลาในการเปิดรับสมัครสอบประมาณ ๑๐-๑๕ วันทำการ เท่านั้น

ในทุกปีจะมีผู้สนใจจำนวนมากสอบถามข้อมูลการสมัครเพื่อสอบแข่งขันรับทุนรัฐบาล และทุนประเภทอื่น ๆ สำนักงาน ก.พ. จึงได้กระจายข้อมูลข่าวสารในเรื่องดังกล่าวไปตามแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงและติดตามข่าวสารได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

* นักวิชาการสอบ ๔ ศูนย์สรรหาและเลือกสรร สำนักงาน ก.พ.

มากยิ่งขึ้น โดยส่วนใหญ่สำนักงาน ก.พ. จะ
แพร่ข่าวการรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อรับทุน
รัฐบาล ทุนเล่าเรียนหลวง และทุนประเภทอื่น ๆ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ตามแหล่งข่าวต่าง ๆ ดังนี้

☞ ศูนย์ข่าวสำนักงาน ก.พ. ถนน
ติวานนท์ ซอย ๔ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

☞ Website ของสำนักงาน ก.พ. ที่
www.ocsc.go.th

☞ Website ของกระทรวงวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีที่ <http://stscholar.nstda.or.th> ใน
กรณีที่เป็นปีนั้น ๆ มีการเปิดรับสมัครทุนของ
กระทรวงฯ

☞ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต
สำนักงานจังหวัดทุกจังหวัด และประชาสัมพันธ์
จังหวัด

☞ ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนในสังกัด
กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งของรัฐและเอกชนจำนวน
๒,๐๐๐ กว่าโรงเรียนทั่วประเทศ

☞ สถานีวิทยุ FM ของกรมประชาสัมพันธ์
จำนวนกว่า ๘๐ สถานีทั่วประเทศ

☞ ส่วนราชการต่าง ๆ ทั้ง ๑๔๘ กรม
ส่วนการประกาศรับสมัครผู้สนใจ
สอบแข่งขันเพื่อรับทุนรัฐบาล และทุนประเภท
อื่น ๆ ระดับปริญญา สำนักงาน ก.พ. จะแพร่
ข่าวการรับสมัครสอบตามแหล่งข่าวต่าง ๆ ดังนี้

☞ ศูนย์ข่าวการสอบ สำนักงาน ก.พ.
ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

☞ ศูนย์ข่าวสำนักงาน ก.พ. ถนน
ติวานนท์ ซอย ๔ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

☞ Website ของสำนักงาน ก.พ. ที่
www.ocsc.go.th

☞ Website ของกระทรวงวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีที่ <http://stscholar.nstda.or.th>
ในกรณีที่เป็นปีนั้น ๆ มีการเปิดรับสมัครทุนของ
กระทรวงฯ

☞ สำนักงานจังหวัดทุกจังหวัด และ
ประชาสัมพันธ์จังหวัด

☞ ส่วนราชการต่าง ๆ ทั้ง ๑๔๘ กรม

☞ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งของรัฐและ
เอกชนทั่วประเทศ

☞ สถานีวิทยุ FM ของกรมประชาสัมพันธ์
จำนวนกว่า ๘๐ สถานีทั่วประเทศ

ดังนั้น ถ้าผู้ใดสนใจที่จะรับทราบ
ข้อมูลการรับสมัคร รำกำหนดการสอบ หลักสูตร
และวิธีการสอบ เกณฑ์การตัดสิน ตลอดจน
หลักเกณฑ์การรับทุน ก็สามารถติดตาม ข้อมูล
ต่าง ๆ จากแหล่งข่าวข้างต้นในช่วงเวลาที่เปิด
รับสมัคร แต่หากต้องการศึกษาข้อมูลดังกล่าว
เพื่อประกอบการตัดสินใจในช่วงก่อนการรับสมัคร
ก็สามารถเข้าไปศึกษาข้อมูลการสอบแข่งขัน
เพื่อรับทุนฯ ของปีที่ผ่านมาทาง Website ของ
สำนักงาน ก.พ. ได้ตลอดทั้งปี

กฎระเบียบ และเรื่องที่น่ารู้

ธงชัย เจษฎาชีวิน*

ด้วย บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านกระบวนการดำเนินการทางวินัยของส่วนราชการต่าง ๆ มีความสงสัยและคับข้องใจเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย เรื่องอำนาจของ ก.พ. ในการดำเนินการตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๖ ในประเด็นที่ว่า เมื่อมีการมอบอำนาจการตรวจสอบการดำเนินการทางวินัยบางส่วนให้แก่ อ.ก.พ. กระทบแล้ว ก.พ. ยังจะสามารถพิจารณาและดำเนินการรายงานนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘(๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

ขอเรียนให้ทราบว่า เรื่องนี้ โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘(๗) บัญญัติให้ ก.พ. มีอำนาจหน้าที่

กำกับ ดูแล ตรวจสอบ แนะนำและชี้แจงเพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบให้กระทรวง ทบวง กรม รายงานเกี่ยวกับ.....การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ.....ไปยัง ก.พ. และตาม (๘) ให้ ก.พ. มีอำนาจหน้าที่รายงานนายกรัฐมนตรีในกรณีที่ปรากฏว่ากระทรวง ทบวง กรม ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติการโดยไม่เหมาะสม เพื่อนายกรัฐมนตรีจะได้พิจารณาและสั่งการต่อไป

ประกอบกับมาตรา ๑๓ ได้บัญญัติให้คณะอนุกรรมการสามัญ เรียกโดยย่อว่า อ.ก.พ. กระทบ ที่ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยสังกัดอยู่เพื่อพิจารณามีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๕(๕) ในการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

* นิตกร ๘ สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ.

ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว และตาม (๗) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ และช่วย ก.พ. ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่ ก.พ. มอบหมาย

อีกทั้งมาตรา ๑๐๙ วรรคหกและวรรคเจ็ด ได้กำหนดให้อธิบดีรายงานการดำเนินการทางวินัยไปยัง อ.ก.พ.กระทรวง ทั้งนี้ ตามกรณีที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยที่ ก.พ. วางไว้ และกรณีที่ อ.ก.พ.กระทรวง เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม และมีมติเป็นประการใดให้อธิบดีสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ซึ่งตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย และการออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๖ กำหนดว่า เมื่อ อ.ก.พ. กระทรวงได้พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยของอธิบดีและได้ดำเนินการตามมติของ อ.ก.พ.กระทรวงแล้ว ให้กระทรวง ทบวง หรือกรม แล้วแต่กรณี รายงานไปยัง ก.พ. เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการทะเบียนประวัติของข้าราชการพลเรือน การศึกษาวิจัย และการให้คำปรึกษาแนะนำชี้แจงเพื่อให้มีการดำเนินการที่ถูกต้องเหมาะสม

นอกจากนี้ ก.พ. ยังมอบให้อ.ก.พ.กระทรวง เป็นผู้พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยแล้ว

รายงานไปยัง ก.พ. ตามระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการรายงานฯ

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายประกอบกับระเบียบ ก.พ. ดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่า ก.พ.ยังคงมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๘(๗) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่จะตรวจสอบการดำเนินการทางวินัย และรายงานนายกรัฐมนตรีในกรณีที่ปรากฏว่ากระทรวง ทบวง กรม ไม่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติการโดยไม่เหมาะสม

สำหรับคอลัมน์กฎระเบียบและเรื่องที่น่าสนใจในวารสารข้าราชการฉบับนี้ ขอเสนอเรื่อง กฎ ก.พ. เกี่ยวกับอำนาจของเลขานุการรัฐมนตรี จะลงโทษทางวินัยอย่างไรร้ายแรงแก่ข้าราชการในสังกัดสำนักงานรัฐมนตรีได้ในสถานโทษและอัตราโทษใดได้เพียงใด

กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๘ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์
ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน

เดิมกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน มิได้บัญญัติให้เลขานุการรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตามกฎหมายมีอำนาจในการลงโทษทางวินัยแต่ประการใด จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ก.พ. ได้ออกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๘๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งข้าราชการการเมืองในตำแหน่งที่ต่ำกว่ารัฐมนตรี โดยเทียบตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีให้เป็นผู้บังคับบัญชาสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีในฐานะผู้อำนวยการกอง ทำให้เลขานุการรัฐมนตรีมีอำนาจลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแก่ข้าราชการในสังกัดสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีได้ตามที่ ก.พ. กำหนด

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ถึง ๒๕๓๕ มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ อำนาจในการลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชา แต่ผู้บังคับบัญชาใดจะมีอำนาจสั่งลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในสถานโทษและอัตราโทษได้ได้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

กฎ ก.พ. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ คือ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๘) และ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ก.พ. ก็ได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาในระดับผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการสำนัก อธิบดี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี ในราชการบริหารส่วนกลางมีอำนาจลงโทษได้ แต่ก็มีได้กำหนดให้เลขานุการรัฐมนตรีมีอำนาจลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในสังกัดสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีแต่อย่างใด

ภายหลังสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีเปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานรัฐมนตรี (มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕) โดยกระทรวงมีการจัดระเบียบราชการ ดังนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๓) กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่อ
อย่างอื่น

ให้ส่วนราชการ ตาม (๒) และส่วนราชการ
ที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม (๓) มีฐานะเป็นกรม
โดยมิได้ระบุว่า สำนักงานรัฐมนตรีมีฐานะเป็น
ประการใด ซึ่งต่างกับสำนักเลขาธิการนายก
รัฐมนตรี ซึ่งมีฐานะเป็นกรม (มาตรา ๑๓ และ
มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และมาตรา ๗
แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง
กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

โดยที่สำนักงานรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่
เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขานุการ
รัฐมนตรี ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้
บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการ
ปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐมนตรีขึ้นตรง
ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง (มาตรา ๒๒ และ
มาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔) และสำนักงาน
รัฐมนตรี ประกอบด้วยข้าราชการ ๒ กลุ่ม คือ
กลุ่มข้าราชการการเมือง และกลุ่มข้าราชการ
พลเรือน ซึ่งแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๑. งาน
บริหารงานทั่วไป ๒. กลุ่มงานประสานการเมือง
๓. กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ โดยมีข้าราชการ
พลเรือนสามัญตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์
นโยบายและแผนระดับ ๙ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้า
สำนักงานและมีอัตรากำลังข้าราชการไม่เกิน
๑๗ อัตราและลูกจ้างจำนวน ๑ อัตรา โดยอยู่

ใต้บังคับบัญชาของเลขานุการรัฐมนตรี และ
ผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไป คือ รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวง

เมื่อข้าราชการในสังกัดสำนักงานรัฐมนตรี
กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็เป็นอำนาจหน้าที่
ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือเลขานุการ
รัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณา
ดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษในสถานโทษ
และอัตราโทษตามที่ กฎ ก.พ. กำหนดไว้ แต่
กฎ ก.พ. ดังกล่าว กำหนดไว้เฉพาะอำนาจ
ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเท่านั้น มิได้กำหนด
ให้เลขานุการรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา
มีอำนาจลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแต่
อย่างใด

ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่า เลขานุการ
รัฐมนตรี ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้บังคับ
บัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ
สำนักงานรัฐมนตรี ตามมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๙
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดย
เลขานุการรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งกำหนดเฉพาะ
ให้เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการพลเรือนสามัญ
ของสำนักงานรัฐมนตรี และ ก.พ.เคยเทียบ
ตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีให้มีอำนาจลงโทษ
ทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงเท่ากับผู้อำนวยการกอง
เลขานุการรัฐมนตรีจึงเป็นผู้บังคับบัญชา และ
สมควรมีอำนาจลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
ตามนัยมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ

ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับ
กระทรวงการคลังได้เทียบสิทธิการเบิกสิทธิ
ประโยชน์ให้เลขานุการรัฐมนตรีเท่ากับข้าราชการ
พลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๙ (หนังสือ
กระทรวงการคลัง ส่วนที่ ๓๓๓๔/ว๘
ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๓๘) จึงเห็นสมควร
กำหนดว่าเลขานุการรัฐมนตรีมีอำนาจลงโทษ
ทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงเท่ากับหัวหน้าส่วน
ราชการระดับที่สูงกว่ากอง โดยแก้ไขเพิ่มเติม
กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ว่าด้วย
อำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือ
ลดขั้นเงินเดือน ในข้อ ๔

ข้อ ๔ เดิมกำหนดว่า “หัวหน้าส่วนราชการ
ที่สูงกว่ากอง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ
พลเรือนสามัญผู้กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือตัดเงินเดือน
ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕% และเป็นเวลาไม่เกินสอง
เดือน”

ก.พ. อาศัยอำนาจตามความในมาตรา
๘(๕) และมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงออก
กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๘ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตาม
ความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ
ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน
โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ.นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัด
จากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งกฎ ก.พ.
ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความใน
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์
ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนและให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ เลขานุการรัฐมนตรีและหัวหน้า
ส่วนราชการที่สูงกว่ากอง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา
ของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้กระทำผิดวินัย
อย่างไม่ร้ายแรง มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ หรือ
ตัดเงินเดือน ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕% และเป็นเวลา
ไม่เกินสองเดือน”

ทั้งนี้ กฎ ก.พ.ฉบับนี้ได้ประกาศในราช
กิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๒๒ ตอนที่
๙๘ ก. วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๘ และได้แจ้งเวียน
ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบและถือปฏิบัติต่อไป
ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว๑๓
๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แล้ว

ข่าว กบข

ตอน บัญชีครัวเรือน

การออมเงิน ถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครอบครัว ยิ่งในยุคภาวะราคาสินค้าและบริการมีแนวโน้มปรับสูงขึ้น นอกจากจะส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพในครอบครัวให้สูงขึ้นแล้ว อาจส่งผลถึงภาวะการออมเงินของครอบครัวท่านได้อีกด้วย วันนี้ กบข. มีหนึ่งวิธีดี ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการออมในครัวเรือน ซึ่งกำลังอยู่ในกระแสความนิยม นั่นคือ การทำบัญชีครัวเรือน มาแนะนำให้ท่านทราบกัน

การทำบัญชีครัวเรือน เป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารเงินภายในครอบครัว วิธีการทำ ก็คือการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย บันทึกลงในสมุดบัญชี สำหรับครอบครัว โดยยึดหลักการทำบัญชีเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวได้จดบันทึกราย

ละเอียดรายรับ รายจ่าย เพื่อให้รู้ว่าตนเองมีรายรับ และรายจ่ายมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้มองเห็นภาพรวมสถานะการเงินของครอบครัว ซึ่งจะนำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น หรือการหารายได้เพิ่มมากขึ้น ถ้าหากรายรับยังไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ส่วนเงินที่เหลือก็สามารถเป็นเงินออมของครอบครัวได้ ซึ่งการจัดทำบัญชีครัวเรือน นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการออมเงินในครอบครัวที่ทำได้ไม่ยากนัก

ดังนั้น หากทุกครอบครัวเริ่มต้นการทำบัญชีครัวเรือนและก้าวสู่การออมเงิน เชื่อได้ว่าต่อไปทุกท่านคงไม่ต้องเผชิญปัญหาเรื่องหนี้สินล้นพ้นตัว และไม่เกิดปัญหาประเทศชาติขาดแคลนเงินออมอีกด้วย

บริการข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ จาก กบข. โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

หากท่านมีความประสงค์ต้องการติดตามข้อมูล ข่าวสาร สารต่าง ๆ จาก กบข. โปรดกรอกข้อมูลด้านล่างให้ถูกต้อง ครบถ้วน และส่งเอกสารชุดนี้กลับมายัง กบข. ทางโทรสาร ๐-๒๖๓๖-๑๖๕๑ หรือแจ้งข้อมูลที่ศูนย์บริการข้อมูลสมาชิก โทร. ๑๑๗๙ กด ๖ หรือทางไปรษณีย์ที่ฝ่ายสมาชิกสัมพันธ์ กบข. ตู้ ปณ. ๑๙ ปณฝ. กระทรวงการคลัง กรุงเทพฯ ๑๐๔๑๑

ชื่อ-นามสกุล ..... รหัสประจำตัว.....

วัน/เดือน/ปี เกิด ..... หน่วยงาน.....

ที่อยู่ติดต่อได้ .....

โทรศัพท์.....มือถือ.....E-mail.....โทรสาร.....

ใบสมัคร สมาชิกรวบรวมสารข้าราชการ

หมายเลขสมาชิก .....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว .....

- ขอสมัครสมาชิกใหม่
 ขอต่ออายุเป็นสมาชิก (รหัสสมาชิกเก่า .....

ประเภทสมาชิก ( ) ๑ ปี (๖ ฉบับ) เป็นเงิน ๑๕๐ บาท

( ) ๒ ปี (๑๒ ฉบับ) เป็นเงิน ๓๐๐ บาท

ตั้งแต่ฉบับเดือน.....ถึงฉบับเดือน .....

และโปรดส่งวารสารข้าราชการไปยังที่อยู่ดังนี้

ชื่อ - นามสกุล .....

ที่อยู่ .....

.....

.....

.....

จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์ .....

พร้อมนี้ได้แนบ

- ( ) เงินสด (กรณียื่นใบสมัครด้วยตนเอง)
( ) ธนาณัติ (ปทจ/ปทผ/.....หมายเลข .....))
( ) ตัวแลกเงินไปรษณีย์

ส่งจ่าย ปท.ดุสิต กท.๑๐๓๐๐ หรือ ปณ.ฝ. สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี กท. ๑๐๓๐๒

โปรดส่งจ่ายเงินในนาม “ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ.”

สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๑-๔๔๕๔, ๐-๒๒๘๑-๓๓๓๓ ต่อ ๒๑๓๔

ค่าจัดส่ง ฟรี ทั่วประเทศ

ราคาหนังสือและค่าบำรุงวารสารข้าราชการอาจเปลี่ยนแปลงได้

หนังสือที่สวัสดิการสำนักงาน ก.พ. พิมพ์จำหน่าย

๑.	คู่มือสอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการ	ราคา	๗๐	บาท
๒.	การนำเสนองานที่มีประสิทธิผล	ราคา	๕๐	บาท
๓.	การจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ	ราคา	๖๐	บาท
๔.	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ราคา	๙๐	บาท
๕.	พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ๒๕๓๘	ราคา	๙๐	บาท
๖.	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ ๒๕๔๗	ราคา	๙๐	บาท
๗.	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ๒๕๒๖ และภาคผนวก	ราคา	๖๐	บาท
๘.	การประเมินผลการปฏิบัติงาน	ราคา	๘๐	บาท
๙.	ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ๒๕๑๗	ราคา	๗๕	บาท
๑๐.	พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ๒๕๓๙	ราคา	๕๕	บาท
๑๑.	สูตรสำเร็จ...การเป็นวิทยากร	ราคา	๖๐	บาท
๑๒.	ระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการลาศึกษาต่อในประเทศ	ราคา	๘๕	บาท
๑๓.	คู่มือการพัฒนากระบวนการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์	ราคา	๖๐	บาท
๑๔.	คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม	ราคา	๑๒๐	บาท
๑๕.	ครรลองครองใจระหว่างหัวหน้ากับลูกน้อง	ราคา	๗๐	บาท
๑๖.	คำอธิบายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ๒๕๒๖ พร้อมแก้ไข	ราคา	๑๒๐	บาท
๑๗.	การเขียนหนังสือติดต่อราชการและธุรกิจ	ราคา	๑๐๐	บาท
๑๘.	การทำบันทึกเสนอ การจดรายงานการประชุม การเขียนคำกล่าวในพิธี	ราคา	๘๐	บาท
๑๙.	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลา ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม	ราคา	๗๐	บาท
๒๐.	เทคนิคการนำเสนอเรื่องด้วยวาจา	ราคา	๙๐	บาท
๒๑.	คู่มือนักฝึกอบรมมืออาชีพ	ราคา	๑๕๐	บาท
๒๒.	พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน	ราคา	๒๖๐	บาท
๒๓.	คู่มือการพัสดุ	ราคา	๑๐๐	บาท
๒๔.	เทคนิคการร่างกฎหมาย	ราคา	๑๕๐	บาท
๒๕.	รวมกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการ	ราคา	๑๕๐	บาท
๒๖.	ตอบข้อหารือเกี่ยวกับวินัยข้าราชการพลเรือน	ราคา	๒๐๐	บาท
๒๗.	รวมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ	ราคา	๑๕๐	บาท
๒๘.	รวมกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ	ราคา	๑๕๐	บาท
๒๙.	รวมกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน	ราคา	๑๕๐	บาท
๓๐.	รวมมติ ครม. มติ ก.พ. และระเบียบเกี่ยวกับวินัยข้าราชการพลเรือน	ราคา	๒๙๐	บาท
๓๑.	กฎ ก.พ. พร้อมด้วยหนังสือเวียน ก.พ.	ราคา	๓๕๐	บาท
๓๒.	คู่มือปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ	ราคา	๒๘๐	บาท

มีจำหน่ายตามศูนย์หนังสือจุฬาฯ/ธรรมศาสตร์/เกษตรฯ ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด
หรือสั่งซื้อโดยตรงหรือสนใจติดตามทางเว็บไซต์สำนักงาน ก.พ. <http://www.OCSC.go.th>

พร้อมส่งขนาดดีสั่งจ่ายในนาม “ผู้จัดการสวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. ”

ปณ.ดุสิต ๑๐๓๐๐ หรือ ปณ.ฝ.สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี กท. ๑๐๓๐๒ โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๕๕๕๕, ๐ ๒๒๘๑ ๓๓๓๓ ต่อ ๒๑๓๔

ที่อยู่.....สวัสดิการสำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โปรดบวกค่าจัดส่งหนังสือรายการที่ ๑-๑๓ ราคาเล่มละ ๑๒ บาท รายการที่ ๑๔-๒๑ ราคาเล่มละ ๑๕ บาท

รายการที่ ๒๒-๒๕ ราคาเล่มละ ๒๕ บาท รายการที่ ๓๐-๓๒ ราคาเล่มละ ๓๕ บาท

สนใจสมัครสมาชิกวารสารข้าราชการตามที่อยู่ข้างบน
ค่าบำรุงปีละ ๑๕๐ บาท
(ราคาหนังสือและค่าบำรุงวารสารข้าราชการอาจเปลี่ยนแปลงได้)

สร้างฝัน....

รายได้จากการจำหน่ายสลาก ร่วมสร้างฝันของเด็กๆ ให้เป็นจริง
ด้วยการมอบทุนการศึกษา และบำรุงสถานศึกษาไทย

ไม่ใช่แค่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล...แต่เป็นผู้ซื้อ
สลากอย่างถูกกฎหมายทุกคนที่ร่วมช่วยเหลือสังคม